

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

ULUSLARARASI PLATFORMDA TÜRKİYE'YE YÖNELİK OLAN
TUTUMLARA DAİR ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALGILARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Meryem ALPAY

Malatya-2020

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

ULUSLARARASI PLATFORMDA TÜRKİYE'YE YÖNELİK OLAN
TUTUMLARA DAİR ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALGILARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Meryem ALPAY

Danışman: Doç. Dr. Erol KOÇOĞLU

Malatya-2020

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Erol KOÇOĞLU danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım Uluslararası Platformda Türkiye'ye Yönelik Olan Tutumlara Dair Öğretmen Adaylarının Algıları başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlaka ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmadan tarafımdan yazıldığını ve faydalandığım bütün kaynakların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun olarak gösterilenlerden oluştuğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Meryem ALPAY

ÖN SÖZ

İnsanların, hayat sahnesinde var oldukları günden bugüne kadar en büyük ihtiyaçları aslında kendileri olmuştur. İnsanlar birbirleri olmadan yaşamlarına devam etmekte zorlanırlar ve birbirleriyle ilişki kurmak mecburiyeti içerisinde kalırlar. Devletlerin de tıpkı insanlar gibi olduğunu, varlıklarını devam ettirmek, gelişim içerisinde olmak için diğer devletlere ihtiyaç duyduklarını, bunun sonucunda da uluslararası ilişkiler biliminin doğduğunu ve bazı devletlerin bu uluslararası platformda daha etkin olduğunu söylememiz mümkündür.

Tez çalışmamın her aşamasında, bana yol gösteren bilgisi ve tecrübesiyle her zaman bana destek olan sayın hocam Doç. Dr. Erol Koçoğlu'na sonsuz teşekkür ederim. Her konuda bilgi birikimiyle bizlere ışık olan, manevi desteklerini esirgemeyen Sn. Prof. Dr. Mesut Aydın'a ve her konuda teşvik edici konuşmalarıyla beni her zaman motive eden, desteğinden her daim yararlandığım Sn. Prof. Dr. Recep Dünder'a teşekkürlerimi borç bilirim.

Temel eğitimden yükseköğretime kadar bütün eğitim hayatım boyunca bana maddi ve manevi destek sağlayan, her daim arkamda duran ve bana bu yolda güven sağlayan kıymetli anneme ve babama ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen kardeşlerime sonsuz sevgilerimi sunarım.

Meryem ALPAY

ÖZET

ULUSLARARASI PLATFORMDA TÜRKİYE'YE YÖNELİK OLAN TUTUMLARA DAİR ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALGILARI

ALPAY, Meryem

Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Erol KOÇOĞLU

Temmuz-2020, XII+118 sayfa

Araştırmada öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik tutumları nasıl algıladıklarını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amacın yanında araştırmada demografik değişkenler olan cinsiyet, uyruk, öğrenim görülen üniversite, öğrenim görülen bölüm, doğum yerlerine, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, yaşamın sürdürüldüğü yerleşim birimi ve coğrafi bölge değişkenlerine göre öğretmen adaylarının algılarının anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemekte amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda araştırmada tarama modeli tercih edilmiştir. Araştırmanın evrenini; İnönü Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Çoruh Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adayları oluştururken, örneklemini evrende yer alan üniversitelerden “Ölçüt Örnekleme” yöntemi kullanılarak belirlenen 748 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında iki bölümden oluşan bir veri toplama seti kullanılmıştır. Veri setinin birinci bölümünde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının kişisel özelliklerinin belirlemeye yarayan sorular yer alırken, ikinci bölümünde araştırmacı tarafından geliştirilen “Uluslararası Platformda Türkiye'ye Yönelik Tutum Anketi” ne ilişkin maddeler yer almaktadır. Araştırmada öğretmen adaylarının uluslararası platformlarda Türkiye'ye yönelik tutumlara ilişkin algılarının genel ortalamasının da “Katılıyorum” düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada cinsiyet değişkenine göre ekonomik alt boyutunda, uyruk değişkenine göre sosyal-kültürel, öğrenim görülen üniversite değişkenine göre tüm boyutlarda, öğrenim görülen bölüm değişkenine göre siyasi boyut hariç diğer boyutlarda ve anne eğitim durumu değişkenine göre sosyal-kültürel alt boyutta araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformlarda Türkiye'ye yönelik tutumlara ilişkin algılarının anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Uluslararası, Türkiye, Öğretmen Adayı

ABSTRACT

THE PERCEPTIONS OF TEACHER CANDIDATES ABOUT ATTITUDES AGAINST TO TURKEY ON INTERNATIONAL PLATFORM

ALPAY, Meryem

M.S., Inonu University, Institute of Educational Sciences

Department of Social Studies Education

Advisor: Doç. Dr. Erol KOÇOĞLU

July-2020, XII+118 pages

Attitude towards Turkey in the international platform of the teachers in the research aimed to determine how they perceive. In addition to this purpose, it was aimed to determine whether the perceptions of teacher candidates differ significantly according to the variables such as gender, nationality, university where education is studied, department where education is studied, maternal education level, father's education level, residential area and geographical region. For these purposes, the screening model was preferred in the research. The universe of the research; While the pre-service teachers are studying at İnönü University, Dicle University, Yıldız Technical University, Çoruh University, Akdeniz University, Afyon Kocatepe University, Anadolu University, Faculty of Education, the sample consists of 748 teacher candidates determined using the "Criteria Sampling" method from the universities in the universe. Within the scope of the research, a data collection set consisting of two parts was used. Questions for the data set to determine the personal characteristics of teachers who participated in the research in the first place, while sections, developed by researchers at the "International Platform In The Second Part Is Located On The Substance Attitudes Survey For Turkey". Teacher candidates in international research on the perceptions of the general average on attitudes towards Turkey "Agree" was determined to be level. In addition, in the research, the pre-service teachers who participated in the research in the economic sub-dimension according to gender variable, social-cultural according to the national variable, all dimensions according to the university variable in education, other dimensions except the political dimension according to the education variable, and the social-cultural sub-dimension according to the mother education level variable the results showed significant differences in the platforms of perception regarding the attitude towards Turkey it has been reached.

Keywords: International, Turkey, Teacher Candidate.

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ.....	i
ÖN SÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ	viii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Amaç.....	2
1.3. Problemler.....	2
1.4. Önem.....	3
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Sayıtlılar.....	5
1.7. Tanımlar.....	5

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER

2.1. Devlet.....	6
2.2. Devletin Unsurları	12
2.2.1. Devletin Beşeri Unsuru: İnsan.....	12
2.2.1.1. Objektif Millet Anlayışı	12
2.2.1.2. Sübjektif Millet Anlayışı.....	14
2.2.2. Devletin Toprak Unsuru: Ülke	15
2.2.2.1. Ülkelerin Kazanılması	16
2.2.3. Devletin İktidar Unsuru: Egemenlik.....	17
2.3. Devletlerin Birbirleriyle Olan İlişkileri	20
2.3.1. Sınırları Muayyen Bir Ülke.....	20
2.3.2. Egemen-Üstün Bir Otoritenin Varlığı	21
2.3.3. Uluslararası Yükümlülükleri Yerine Getirmeye Muktedir Olmak	21

2.4. Türkiye.....	22
2.4.1. Türkiye'nin Devlet Yapısı.....	23
2.4.2. Türkiye'nin Sosyal ve Kültürel Özellikleri.....	24
2.4.3. Türkiye'nin Jeopolitiği	24
2.5. Türkiye'nin Üye Olduğu Kuruluşlar	29
2.5.1. Birleşmiş Milletler.....	29
2.5.1.1. Türkiye'nin Birleşmiş Milletlerdeki Rolü	30
2.5.2. OECD (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü).....	32
2.5.3. İslam İşbirliği Teşkilatı.....	33
2.5.3.1. Türkiye'nin İslam İşbirliği Teşkilatı'ndaki Rolü	34
2.5.4. NATO (Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü).....	35
2.5.4.1. Türkiye'nin NATO'daki Rolü ve Önemi.....	36
2.6. Atatürk Dönemi Türk Dış Politikasından Bugüne Türkiye'nin Uluslararası Platformdaki Yeri Ve Önemi.....	38

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	42
3.2. Evren ve Örneklem	42
3.3. Verilerin Toplanması	48
3.4. Veri Toplama Araçları	49
3.5. Verilerin Analizi	50

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	52
4.1.1. Anketin Siyasi Boyutuna İlişkin Bulgular	52
4.1.2. Anketin Sosyal-Kültürel Boyutuna İlişkin Bulgular	59
4.1.3. Anketin Ekonomik Boyutuna İlişkin Bulgular	67
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	75
4.2.1. Anketin Siyasi Boyutuna İlişkin Bulgular	75
4.2.2. Anketin Sosyal-Kültürel Boyutuna İlişkin Bulgular	77
4.2.3. Anketin Ekonomik Boyutuna İlişkin Bulgular	80

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	83
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	85
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	87
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	89
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	92
4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	94
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	96
4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	98

BÖLÜM V

SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar ve Tartışma	102
5.2. Öneriler.....	107
KAYNAKÇA	109
EKLER	114
Ek-1. Uluslararası Platformda Türkiye'ye Yönelik Tutum Anketi	114
Ek-2. İzinler	118

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 2.1. Geleneksel ve Modern Devlet Karşılaştırması.....	8
Tablo 3.1. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	43
Tablo 3.2. Öğretmen Adaylarının Uruklarına Göre Dağılımları.....	43
Tablo 3.3. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Görülen Üniversiteye Göre Dağılımları....	44
Tablo 3.4. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Görülen Bölüme Göre Dağılımları.....	44
Tablo 3.5. Öğretmen Adaylarının Doğum Yerlerine Göre Dağılımları.....	45
Tablo 3.6. Öğretmen Adaylarının Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımları.....	47
Tablo 3.7. Öğretmen Adaylarının Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımları.....	47
Tablo 3.8. Öğretmen Adaylarının Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımları.....	48
Tablo 3.9. Öğretmen Adaylarının Yaşamını Geçirdikleri Yerleşim Birimine Göre Dağılımları.....	48
Tablo 4.1. Anketin 1. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	52
Tablo 4.2. Anketin 2. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	53
Tablo 4.3. Anketin 3. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	53
Tablo 4.4. Anketin 4. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	54
Tablo 4.5. Anketin 5 Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	54
Tablo 4.6. Anketin 6. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	55
Tablo 4.7. Anketin 7. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	55
Tablo 4.8. Anketin 8. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	56
Tablo 4.9. Anketin 9. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	56
Tablo 4.10. Anketin 10. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	57
Tablo 4.11. Anketin 11. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	57

Tablo 4.12. Anketin 12. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	58
Tablo 4.13. Anketin 13. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	58
Tablo 4.14. Anketin 14. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	59
Tablo 4.15. Anketin 15. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	59
Tablo 4.16. Anketin 16. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	60
Tablo 4.17. Anketin 17. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	60
Tablo 4.18. Anketin 18. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	61
Tablo 4.19. Anketin 19. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	61
Tablo 4.20. Anketin 20. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	62
Tablo 4.21. Anketin 21. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	62
Tablo 4.22. Anketin 22. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	63
Tablo 4.23. Anketin 23. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	63
Tablo 4.24. Anketin 24. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	64
Tablo 4.25. Anketin 25. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	64
Tablo 4.26. Anketin 26. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	65
Tablo 4.27. Anketin 27. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	65
Tablo 4.28. Anketin 28. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	66

Tablo 4.29. Anketin 29. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	66
Tablo 4.30. Anketin 30. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	67
Tablo 4.31. Anketin 31. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	67
Tablo 4.32. Anketin 32. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	68
Tablo 4.33. Anketin 33. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	68
Tablo 4.34. Anketin 34. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	69
Tablo 4.35. Anketin 35. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	69
Tablo 4.36. Anketin 36. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	70
Tablo 4.37. Anketin 37. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	70
Tablo 4.38. Anketin 38. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	71
Tablo 4.39. Anketin 39. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	71
Tablo 4.40. Anketin 40. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	72
Tablo 4.41. Anketin 41. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	72
Tablo 4.42. Anketin 42. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	73
Tablo 4.43. Anketin 43. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	73
Tablo 4.44. Anketin 44. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	74
Tablo 4.45. Anketin 45. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları.....	74

Tablo 4.46. Öğretmen Adaylarının Anketin Siyasi Boyutuna İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	76
Tablo 4.47. Öğretmen Adaylarının Anketin Sosyal-Kültürel Boyutuna İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	78
Tablo 4.48. Öğretmen Adaylarının Anketin Ekonomik Boyutuna İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	81
Tablo 4.49. Öğretmen Adaylarının Anketin Boyutlarına ve Geneline İlişkin Algılarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	83
Tablo 4.50. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Algılarının Analizi.....	84
Tablo 4.51. Öğretmen Adaylarının Uyruklarına Göre Algılarının Analizi.....	85
Tablo 4.52. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Üniversiteye Göre Algılarının Analizi.....	87
Tablo 4.53. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölüme Göre Algılarının Analizi.....	90
Tablo 4.54. Öğretmen Adaylarının Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Algılarının Analizi.....	93
Tablo 4.55. Öğretmen Adaylarının Babalarının Eğitim Durumuna Göre Algılarının Analizi.....	95
Tablo 4.56. Öğretmen Adaylarının Yaşamını Sürdürdükleri Yerleşim Birimine Göre Algılarının Analizi.....	97
Tablo 4.57. Öğretmen Adaylarının Buldukları Coğrafi Bölgeye Göre Algılarının Analizi.....	99

KISALTMALAR LİSTESİ

AGİT	: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
BM	: Birleşmiş Milletler
D-8	: Gelişmekte Olan Sekiz Ülke
F	: Anova Değeri
f	: Frekans
G-20	: Group of 20
IMF	: Uluslararası Para Fonu
İİT	: İslam İşbirliği Teşkilatı
KEİ	: Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü
n	: Sayı
NATO	: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
NCSS	: National Council of the Social Studies (Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi)
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
p	: Anlamlılık Derecesi
PIAAC	: Uluslararası Yetişkin Becerilerinin Ölçülmesi Programı
PISA	: Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı
SS	: Standart Sapma
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
t	: t değeri (Bağımsız Örneklemeler t-Testi İçin)
TDK	: Türk Dil Kurumu
USS	: ABD Gemisi
\bar{X}	: Ortalama Değer
α	: Güvenirlilik Katsayısı
%	: Yüzde

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Tarihin ilk çağlarından beri insanlar ve devletler birbirleri ile ilişki içerisinde olmuştur. Bu ilişkiler olumlu veya olumsuz olsa da ortada bir ilişkinin olduğunu söylemek mümkün olacaktır. Günümüze kadar bu süreç devam etmiştir ve etmektedir. Bu nedenden dolayı ortaya “Uluslararası İlişkiler” adı altında bir disiplin çıkmıştır. Uluslararası İlişkiler disiplini bahsedilen nedenden dolayı ve Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra “Dünyada barış nasıl sağlanabilir?” sorunu üzerine üretilen fikirler ile oluşturulmuş bir bilim dalıdır (Kalkan, 2017). Uluslararası ilişkiler, dünya devletleri arasındaki ilişki ile ilgilidir. Devletlerarası ilişkileri bir bilim dalı olarak inceleme isteğinin I. Dünya Savaşı’ndan sonra ortaya çıktığı söylenebilir (Çınar, 2017). Bu ilişkiler devletlerin bütün öğelerini kapsar çünkü devletlerin iktisadi yapısı, kültürü, iç siyaseti, coğrafi konumu gibi öğelerden ayrı düşünülemez (Goldstein & Pevehouse, 2015, s.37). Bir veya birden fazla devletin birbirleri ile ilişkilerinde bütün bu faktörlerin etkili olduğu söylenebilir.

Stanley Hoffmann, uluslararası ilişkiler disiplininin Amerikan sosyal bilimi olduğunu söyler çünkü O’na göre uluslararası ilişkiler alanında ilk defa Amerika’da bilimsel çalışmalar yapılmıştır (Bilgin, 2005, s.6). Günümüzde ise bütün devletlerin bu alanda çalışmalar yaptığı ve bu alanı geliştirmeye yönelik yenilikler yaptığı söylenebilir. Bugün küreselleşmeyle beraber bütün devletlerin birbiri ile ilişki kurması; sosyal, siyasal, ekonomik anlamda zorunlu hale gelirken kurulan uluslararası şirketler, bir ülkeye hem ekonomik bağlamda kazanım sağlamakta hem de sosyal ve kültürel açıdan değişim sağlamaktadır (Özdemirci & Önder, 2018).

Ülkeler uluslararası ilişkilerinde genellikle olumlu ilişkiler kurmak isterler çünkü uluslararası platformda imajlarının sarsılmaması kendi ürünlerini tanıtmak, maddi ve manevi değerlerini dünyaya daha kolay aktarmak dünya ülkeleri nezdinde saygınlık kazanma gibi önemli kazanımlar sağlayacaktır (Ateşoğlu & Türker, 2013, s.118). Bir ülkenin imajının iyi olabilmesinin yukarıda da bahsedildiği gibi uluslararası ilişkilerde önemli olan sosyal, kültürel, coğrafi konum gibi özelliklere bağlı olacaktır. Uluslararası ilişkiler biliminin asıl çalışma noktasının; ülkelerin uluslararası platformda iyi tanınmasını sağlamak ve bütün dünya ülkeleri ile olumlu ilişkiler kurulmasını gerçekleştirmek olduğu söylenebilir. Türkiye’nin uluslararası platformda

gerçekleştirmek istediği algı da bu doğrultuda olacaktır. Gültekin (2005) yaptığı çalışmada, Türkiye'nin Avrupa'da kendisini görmek istediği biçimde konumlandırması ve bu strateji üzerinden gitmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu noktada, Türkiye'nin kalıplaşmış görüntülerinden çok, Türkiye'de "yükselen değerlerin, eğilimlerin ve değişen toplum, insan profillerinin, ilişkilerinin" iletişim yöntem ve teknikleriyle Avrupa'ya aktarılması gerektiğini savunmuştur. Bu çalışmada Türkiye'nin uluslararası platforma bu yapılan değişim ve gelişimleri nasıl aktardığı ve dünya devletlerinin bu bağlamda Türkiye'ye karşı tutumlarının nasıl olduğu ve bu tutumların öğretmen adayları tarafından nasıl algılandığı araştırılmıştır.

Araştırma beş bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölümde araştırma konusunun amacı, önemi, araştırmanın problemleri, sayıtları ve sınırlılıkları anlatılırken, ikinci bölümde araştırma konusu ile ilgili kuramsal bilgiler anlatılmıştır. Üçüncü bölümde ise araştırmanın amaçları ve problemleri doğrultusunda araştırmanın hangi yöntemle, hangi katılımcılarla, hangi veri toplama araçları araştırma verilerin nasıl toplandığına ve nasıl analiz edildiğine ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Araştırmanın dördüncü bölümünde veri toplama araçları ile toplanan verilerden elde edilen bulgular, tablolardan yararlanılarak anlatılırken, araştırmanın beşinci yani son bölümünde araştırma bulguları doğrultusunda elde edilen sonuçlara ve sonuçlar doğrultusunda uygulayıcı ve araştırmacılara öneriler anlatılmıştır.

1.2. Amaç

Araştırmada öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik tutumları nasıl algıladıklarını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amacın yanında araştırmada demografik değişkenler olan cinsiyet, uyruk, öğrenim görülen üniversite, öğrenim görülen bölüm, doğum yerlerine, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, yaşamın sürdürüldüğü yerleşim birimi ve coğrafi bölge değişkenlerine göre öğretmen adaylarının algılarının anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemekte amaçlanmıştır.

1.3. Problemler

Araştırmanın öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik tutumları nasıl algıladıklarını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algılarının dağılımı nasıldır?

2. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları hangi düzeydedir?
3. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları buldukları uyruk değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları öğrenim görülen üniversite değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
6. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları öğrenim görülen bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
7. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
8. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
9. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları yaşamını sürdürdükleri yerleşim birimi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
10. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları buldukları coğrafi bölgeye göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.4. Önem

Araştırmanın öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik tutumları nasıl algıladıklarını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla çalışma sonucunda eğitimin temel ögesi olan öğretmen adaylarının uluslararası konulara nasıl baktığı, olumsuz tutumları değiştirmek, olumlu tutumları daha da geliştirmek için neler yapılması gerektiğine ilişkin konu ile ilgili kurum ve kuruluşların çalışmalarına katkı yapması beklenmektedir.

Araştırma sonucunda, son dönemlerde Türkiye hakkında uluslararası alanda nelerin ön plana çıktığı, bunun yanında öğretmen adaylarının bu durumu nasıl algıladığı belirlenmiştir. Yapılan çalışma ile elde edilen verilerin lisans düzeyinde öğretmen yetiştirme programlarına katkı yapması beklenmektedir. Ayrıca araştırmanın sonuçları uluslararası politikanın eğitimde ne kadar yer aldığını veya ne kadar etkili olduğunu göstermek açısından önem taşımaktadır.

Yapılan çalışma; “Uluslararası platformda Türkiye nasıl tanınıyor?” sorusuna yanıt verdiği söylenebilir. Küreselleşen dünyayla beraber uluslararası iyi ilişkiler kurmanın önemi artmış; bütün ülkeler sosyal, kültürel, ekonomik, siyasi bakımlardan kendisinden başka ülkelerle iyi ilişkiler kurmaya, ülkesini her bakımdan takdir edecek, takip edecek kitleler yaratmaya çabalamaktadır. Türkiye için de bu durumun böyle olduğu söylenebilir. Bu çalışmada, öğretmen adaylarının görüşleriyle Türkiye'nin durumunun ortaya çıkarılması sağladığı söylenebilir.

Yapılan çalışmada, araştırmacı tarafından geliştirilen “Uluslararası Platformda Türkiye'ye Yönelik Tutum Anketi” ile alanyazına önemli bir katkı getirildiği söylenebilir. Ayrıca yapılan çalışmanın eğitim bilimleri alanında incelenmemiş bir konu olması çalışmanın özgünlüğü ve alanyazın açısından önemini ön plana çıkardığı söylenebilir.

1.5. Sınırlılıklar

Yapılan araştırmanın sınırlılıkları şu şekildedir:

Araştırma;

- Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinden bir üniversite,
- İnönü Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Çoruh Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi,
- Eğitim Fakültesi,
- Lisans öğrencileri,
- “Uluslararası Platformda Türkiye'ye Yönelik Tutum Anketi” ndan elde edilen veriler ile sınırlıdır.

1.6. Sayılılar

Yapılan araştırmanın sayılıları şu şekildedir:

1. Araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının araştırma için kullanılan veri toplama aracındaki maddelere içten, samimi ve objektif bir biçimde cevap verdikleri,
2. Öğretmen adaylarının uluslararası gündemi takip ettikleri
3. Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” araştırmanın konusuna, amaçlarına, sorularına uygun verileri toplayabilecek içerikte olduğu araştırmanın sayılıları olarak kabul edilmiştir.

1.7. Tanımlar

Lisans: Genellikle dört yıl süren üniversite veya yüksekokul öğrenimi (TDK, 2020).

Uluslararası: Çeşitli milletlerin arasında yapılan, milletlerin arasında çok yönlü ilişkilerle ilgili olan, milletlerarası, beynelmilel, enternasyonal. (TDK, 2020).

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER

Araştırmanın bu bölümünde araştırma konusunda ilişkin kuramsal çerçeve ve konu ile ilgili yapılmış araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Devlet

Devlet, Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre 'toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık' olarak tanımlanmıştır (<https://sozluk.gov.tr/>). Bunun dışında birçok kişi tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Devlet; Platon'a göre insanların birlikte yaşama isteğinden, Hegel'e göre Tanrının yeryüzündeki yansımından (Özdemir, 2009, s.1), Aristo'ya göre doğal bir oluşumdan, Hobbes'e göre insanların birbirine karşı savaşını sona erdirme isteğinden, Cicero'ya göre hukukun sonucu neticesinde ortaya çıkmıştır (Mert, 2018, s.151). Devletin oluşumunu inceleyen İbn-i Haldun ise devletin oluşturulmasını bir anlamda soy birliği olarak belirttiği 'asabiyet' kavramıyla açıklamıştır. Ona göre asabiyyetin amacı devlet kurmaktır ve devletin kurulması için gereken maddi ve manevi güç asabiyyetle var olur (Erdem, 1993, s.163). İbn-i Haldun, sosyal bir varlık olan insanın ihtiyaçlarını ve güvenlik sorununu tek başına çözemeyeceği düşüncesiyle devletin gerekliliğini ortaya koymuştur (Karagül, 2016, s.54).

Devlet kelimesinin kökenini incelendiğinde; Arapça "devle" kelimesinden Türkçeye geçtiğini ve "tedavül eden" "elden geçen" anlamlarına gelmektedir (Gözler, Devletin Genel Teorisi, 2007, s.6). Eski Yunanlıların ise devlet yerine polis kelimesini kullandıklarını yani site demişlerdir. Site kent anlamına gelmekteyken Romalıların "devlet" kelimesinin karşılığı olarak "civitas" veya "res publica" kelimelerini tercih ettiğini ve bu kelimelerin anlamına bakıldığında; Civitas'ın "site, şehir devleti", Res publica'nın ise "kamu malı" anlamına gelmektedir. Bunun yanında bu kelime daha sonra Fransızcaya "république" yani cumhuriyet anlamında geçmiştir (Mert, 2018, s.152). Devlet kelimesinin İngilizce karşılığı state, Fransızca karşılığı etat, Almanca karşılığı staat, İtalyanca karşılığı stato, İspanyolca karşılığı ise estado'dur ve bunların hepsinin kökeni Latince status kelimesidir (Cadoux, 1988; akt. Mert, 2018, s.152). İlk defa Machiavelli'nin İtalya'da modern anlamda devleti tanımlamak için 'stato' terimini kullanılmaya başladığı söylenmektedir (Mert, 2018, s.152).

İnsanoğlu somut veya soyut bir varlığa, onu simgeleyen gŸce inanma isteğiyle doğmuştur. Aynı zamanda insan bu gŸcŸ oluşturabilecek bir yeteneğe sahip olarak yaratılmıştır. Bu nedenle var oldukları gŸnden itibaren ‘devlet’ denilen gŸcŸ oluşturmuşlardır ve bu sŸreçten sonra devlet ve toplum birbirinden ayrılamaz bir bŸtŸn haline gelmiştir (Biber, 2008). Toplumun ihtiyaçları devletin çalışma dŸzeninin şekillenmesini sağlamış ve toplum devletin var olmasını sağlayacak en önemli unsur haline gelmiştir. İnsanlar tarafından oluşturulan devletler de tıpkı insanlar gibi zaman içinde değişime uğramışlardır. Devlet kurumunun ideal anlayışa ulaşabilmesi için ilk arayışlar Sokrates ve oğrencisi Platon ile başlamıştır ve bu arayış gŸnŸmŸze kadar devam etmiştir (Aktan 1999; akt. Ener & Demircan, 2006, s.199). İlk olarak geleneksel olarak ifade edilen devlet tiplerinin 1980 yılıyla birlikte geleneksel anlayıştan uzaklaştığı fark edilmektedir (Aktan, 2011, s.190). Geleneksel anlayıştan uzaklaşıp değişen ve gelişen yeni devleti ifade etmek için “modern devlet” ifadesi kullanıldı ve modern devlet; yeniçağın başlarında feodalitenin yıkılması ve kilisenin etkisinin azalmasıyla oluşan devlet modelini ifade etmek için kullanıldı (Arslanel & EryŸcel, 2011, s.2). Geleneksel devlet tipi ile modern devlet tipi arasındaki en önemli fark meşruiyet anlayışlarıdır. Geleneksel devlet tipinde devlete karşı gelmek Tanrı’ya karşı gelmek olarak sayılırken modern devletlerde bu anlayış sŸz konusu değildir (şaylan 1995; akt. Biber, 2008, s.58). Geleneksel devletlerde Tanrı, dini ve ahlaki değerler daha Ÿn plandayken; modern devletlerin kapitalist anlayıştan etkilendiği sŸylenebilir.

Aşağıdaki tabloda geleneksel ve modern devlet anlayışlarının daha kapsamlı karşılaştırılması verilmiştir (Tablo Coşkun Can Aktan’ın ‘Eski Devlet Anlayışına Karşı Yeni Devlet Anlayışı’ adlı çalışmasından alınmıştır.) (Aktan, 2011).

Tablo 2.1.

Geleneksel ve Modern Devlet Karşılaştırması

Geleneksel Devlet	Modern Devlet
<p>1. Kuvvete Dayalı Devlet Gelenekselliğe dayalı bu devlet tipinde güçsüz güçlünün oluşturduğu devlet düzenine uymak zorundadır.</p>	<p>1. Sosyal Sözleşmeye Dayalı Devlet Bu devlet biçiminde devlet gücünü insanlardan alır. Devlet ve insan arasında sosyal düzene dayalı bir sözleşme olmalıdır.</p>
<p>2. Mülk Devleti ve Tanrı Devleti Mülk Devleti anlayışının kökeni derebeylikten gelmektedir. Bu devlet tipinde en fazla toprağa sahip olan kişi insanları yönetme yetkisine de sahip oluyordu. Tanrı Devletinde ise egemenliği elinde bulunduranların yetkisi ilahi bir güçten gelmekteydi.</p>	<p>2. Hukuk Devleti Hukuk Devletinde güç mülkten ve tanrıdan gelmez, gücün ana kaynağı hukuk kurallarıdır.</p>
<p>3. Otokratik Devlet Otokratik Devlet anlayışında egemenlik bir kişiye (monarşi) ya da bir zümreye aittir.</p>	<p>3. Demokratik Devlet Demokratik Devlet modelinde egemenliğin asıl güç kaynağı halktır. Günümüz devlet modeli örnek olarak gösterilebilir.</p>
<p>4. Kuvvetler Birliğine Dayalı Devlet Yasama, yürütme ve yargı organlarının tek elden yürütülmesine dayalı devlet tipidir. İktidarın tek başına yönettiği demokratik olmayan devletlerde görülür.</p>	<p>4. Kuvvetler Ayrılığına Dayalı Devlet Bu anlayışın benimsendiği devletlerde kanun yapma (yasama), kanun çerçevesinde ülkeyi yönetme (yürütme) yetkileri birbirinden ayrılır ve bağımsız mahkemelerce (yargı) denetlenir. Demokratik devletlerde uygulanan yöntemdir.</p>
<p>5. Anayasalı Devlet Anayasalı devlet düzeninde var olan bir anayasa olmasına rağmen, bu anayasa içerisinde devletin gücü ve yetkisi sınırlandırılmamıştır aynı zamanda birey hak ve özgürlükleri de etkin bir şekilde güvence altına alınmamıştır.</p>	<p>5. Anayasal Devlet Anayasal devlet, azınlığın haklarının da çoğunluk haklarının korunması kadar korunduğu, siyasi iktidarın yetkilerinin sınırsız olmadığı, insanların haklarının güvence altına alındığı devlet modelidir.</p>
<p>6. Temsili Vekâlete Dayalı Devlet Bu devlet modelinde, halk yöneticilerine kendisini temsilen yönetme hakkı verir. Ancak yönetici halkın istediği gibi davranmazsa halk yöneticiyi görevinden uzaklaştırmaz, bir sonraki seçim dönemine kadar beklemek durumundadır.</p>	<p>6. Sınırlı Vekâlete Dayalı Devlet Sınırlı vekâlete dayalı devlet anlayışında yine halk kendisini yönetecek yöneticiyi seçer fakat yönetici istekler doğrultusunda davranmazsa görevinden azledilebilir. Yeni devlet anlayışında bu model savunulmaktadır.</p>
<p>7. Merkeziyetçi Devlet Merkeziyetçi devlet anlayışında, devletin görevlerinin önemli bir kısmı veya tamamı merkezi yönetim elinde toplanır. Merkeziyetçi devlet hizmetlerin önemli bir kısmını sunarken; mali kaynakların da önemli kısmını kullanır.</p>	<p>7. Adem-i Merkeziyetçi Devlet Bu devlet anlayışında merkezi yönetimin görevleri yerel yönetimler, taşra kuruluşları gibi birimlere paylaştırılır. Buradan hareketle modern devlet anlayışının hizmet ve gelir paylaşımını desteklediği söylenebilir.</p>

<p>8. Vesayetçi Devlet Üniter devlet modelinde merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerinde, federal devlet yapısında ise federal devletin federe devletler ve üzerinde yoğun müdahaleleri ve kontrolleri olabilir. Bu devlet yapısı Vesayetçi Devlet olarak nitelendirilmektedir.</p>	<p>8. Özerk Devlet Bu devlet anlayışında, yerel yönetimler ve federe devletler idari ve mali bakımdan özerk olmalıdırlar.</p>
<p>9. Hiyerarşik ve Dikey Devlet Geleneksel devlet yapısında yönetici ve çalışanlar arasında hiyerarşik bir ilişki vardır. Emir ve itaat iletişimi söz konusudur.</p>	<p>9. Katılımcı ve Yatay Devlet Yeni devlet anlayışında katılımcı yapı savunulur.</p>
<p>10. Kayırmacı Devlet Kayırmacı devlet anlayışında; personelin istihdamında, terfilerinde liyakat söz konusu değildir. Bu devlet anlayışında insan kayırma söz konusudur.</p>	<p>10. Meritokratik Devlet Yeni devlet modelinde liyakat sistemine dayalı bir anlayış vardır. Personelin istihdamında, ilerlemesinde, yükselmesinde bilgi, başarı ve yetenek en önemli ölçüttür.</p>
<p>11. Totaliter ve Otoriter Devlet Kişisel hak ve özgürlüklerin olmadığı ya da önemli ölçüde sınırlandırıldığı devlet modelidir.</p>	<p>11. Özgürlükçü ve Liberal Devlet Bu devlet modelinde kişisel haklar ve özgürlükler güvence altına alınmıştır hatta devletin var olma sebebi bu hak ve özgürlükleri korumaktır.</p>
<p>12. Kutsal ve Faşist Devlet Kutsal devlet anlayışında bireyin esas var olma sebebi devlet ve toplum içindir. Gerektiğinde haklarını devlete ve topluma feda edebilir. Faşizm ise bu devlet anlayışının hâkim olduğu yerlerde var olan rejimin adıdır.</p>	<p>12. Bireyci ve Birey Merkezli Devlet Bu devlet anlayışında, Kutsal devletin tam tersi bir zihniyet benimsenmiştir. Bireyci devlette devlet birey için ve bireyin haklarını korumak için vardır.</p>
<p>13. Sosyalist ve Emredici Merkezi Planlamaya Dayalı Devlet Sosyalist devlet anlayışında üretim faktörleri devlet kontrolündedir. Bireysel bir mülkiyet anlayışı yerine kamu mülkiyeti söz konusudur. Üretim ve fiyatların belirlenmesi devlet kontrolünde gerçekleşir.</p>	<p>13. Piyasa ve Fiyat Mekanizmasına Dayalı Devlet Yeni devlet modelinde devlet, piyasa ekonomisine ve fiyat mekanizmasına müdahale etmez. Müdahaleleri sınırlı düzeydedir.</p>
<p>14. Korporatif ve Sendikalist Devlet Korporatif Devlet, korporatif mülkiyete dayalı bir sistemdir. Korporatizm, bir işveren olarak devlet ve işçiler arasında üretimde işbirliğini ve paylaşmayı öneren bir mülkiyet anlayışıdır. Sendikalist devlet ise sendikalaşmayı savunur. Bu devlet sisteminde iktisadi faaliyetlerin kısmen veya tamamen işçi sendikaları tarafından yapılması gereklidir.</p>	<p>14. Özel Mülkiyete Dayalı Devlet Yeni devlet modelinde, özel mülkiyete dayalı devlet anlayışı benimsenmektedir. Devletin amacı, bireylerin mülkiyet hakkı ve özgürlüğünü güvence altına almaktır.</p>

<p>15. Dine Dayalı Devlet/ Teokratik Devlet Dine dayalı devlet anlayışında, devlet yönetilirken tamamen dini kurallar ön planda tutulmaktadır.</p>	<p>15. Laik Devlet Laiklik, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılmasıdır. Laik devlet modelinde devlet kuralları dine bağlı kalarak oluşturulmaz.</p>
<p>16. Yerel/ Milli Değerlere Dayalı Devlet Geleneksel devlet anlayışında yerel ve milli değerler ön plandadır. Evrensel değerler millilik durumunun gerisinde kalabilmektedir.</p>	<p>16. Evrensel Değerlere Dayalı Devlet Bu devlet anlayışında, milli değerlerle birlikte evrensel değerler de önemlidir. Her toplumun milli değerlerine saygı duyulur fakat sadece milli değerlerin ön planda olması kabul edilmez.</p>
<p>17. Ulus Devlet Ulus devlet anlayışında devlet varlığını tek bir ulusa dayandırır. İrk, dil, din bütünlüğü esastır. Hatta devlet bu benzerliğin oluşması için asimilasyon politikaları uygulayabilir.</p>	<p>17. Çoğulcu Devlet Modern devlet anlayışı, ulus devlete karşı çıkar. Bu devlet anlayışında farklılıklar kültürel zenginlik olarak görülür.</p>
<p>18. Ultra-Nasyonalist Devlet Ultra- Nasyonalist devlet, aşırı milliyetçiliğin ve ırkçılığın var olduğu devlet düzenidir. Bu devlet tipinde bir milletin veya ırkın diğerlerinden daha üstün olduğu kabul edilir.</p>	<p>18. Enternasyonalist Devlet Enternasyonalist devlet, insanlar arasında dil, din, ırk ayrımı yapılmaması, bütün insanlara hoşgörü ile yaklaşılması gerektiğini savunur.</p>
<p>19. Müdahaleci Devlet Müdahaleci devlet, piyasanın başarısız olma durumunda devletin aktif olarak ekonomiye müdahale etmesi gerektiğini savunur.</p>	<p>19. Hakem Devlet Yeni devlet modelinde, devlet piyasanın başarısızlıklarına direkt olarak müdahalede bulunmaz sorunu çözecek maddeler önerir.</p>
<p>20. Tekelci Devlet Geleneksel devlet anlayışında; devlet enerji, haberleşme, ulaşım gibi ekonomik alanlarda tekelleştirme hakkına sahiptir.</p>	<p>20. Rekabeti Geliştirici Devlet Bu devlet modelinde, tekelleştirme reddedilir. Devlet rekabetçi piyasanın oluşturulmasını savunur.</p>
<p>21. Minimal Devlet/ Ultra Minimal Devlet Bu devlet yaklaşımlarında savunulan düşünce, devletin görev alanının sadece savunma, adalet ve diplomasi ile sınırlandırılması gerektiğidir.</p>	<p>21. Sınırlı Devlet/Çerçeve Devlet Yeni devlet anlayışına göre, devletin görev ve sorumlulukları sosyo-ekonomik ve mekâna göre değişebilir. Ancak devletin görevleri esas olarak sınırlandırılmalıdır.</p>
<p>22. Baba Devlet/ Paternalist Devlet Bu devlet anlayışına göre, devlet bireylerin kişisel hak ve özgürlüklerini korumak dışında onların refah düzeylerini artırıcı çalışmalar da yapmalıdır. Özürlüler, yaşlılar gibi insanların dışında da yardıma muhtaç olanlara el uzatılmalıdır.</p>	<p>22. Sorumlu Devlet Yeni devlet, aşırı paternalizmi kabul etmez. Bu devlet modelini benimseyenler devletin her sorunun çözümü olmadığını, sadece yardıma ihtiyacı olan kişilerin korunup gözetilmesi gerektiğini savunur. Devletin sorumluluğu sınırlı olmalıdır.</p>
<p>23. Müteşebbis Devlet Müteşebbis devlet, mal ve hizmet üretip aynı zamanda sunan devlettir. Piyasa ekonomisinde tüm sektörlerde faaliyet gösterir.</p>	<p>23. Katalizör Devlet Yeni devlet, mal ve hizmeti üretip sunan olmak yerine; piyasa kanalıyla hizmetlerin sunulmasını kolaylaştıran aracı konumunda olmayı tercih eder.</p>

<p>24. Sosyal Refah Devleti Refah devleti, sosyal refahın devamlılığı için devletin ekonomiye aktif katılmasının gerekliliğini savunur.</p>	<p>24. Sınırlı ve Sorumlu Devlet Sınırlı devlet anlayışına göre, devletin güç ve yetkileriyle birlikte görev ve sorumluluklarının da sınırlandırılması gerekir.</p>
<p>25. Rantiyeci Devlet Geleneksel devlet; ekonominin tüm sektörlerinde aktif bir rol oynadığından ve ekonomiye direkt müdahalelerde bulunduğundan bu durum sonucunda bazı gruplar devletten rant sağlar. Aşırı büyümüş bir devlette rantların miktarı da genişler.</p>	<p>25. Üretime Yönelik Devlet Yeni devlet yaklaşımı özel teşebbüs sistemini ve üretim ekonomisini savunur.</p>
<p>26. Açık Bütçeli Devlet Geleneksel devlet yaklaşımında devletin gelir ve giderleri arasında bir denge olduğu söylenemez. Bütçeleme sürecinde önce giderler sonra gelirler hesaplanır. Devlet konjonktüre göre bütçe politikası izler.</p>	<p>26. Denk Bütçeli Devlet Yeni devlet denk bütçe sistemini savunur. Denk bütçe isteğinden savaş vs. olağanüstü durumlarda vazgeçilebilir.</p>
<p>27. Gizli Devlet/Yasakçı Devlet Devlet yönetiminde gizliliğin esas olması gerekmektedir. Hatta bazı durumlarda bireylerin hak ve özgürlüklerinin sınırlandırılması da geleneksel yönetim anlayışında uygulanmaktadır.</p>	<p>27. Açık Devlet/ Şeffaf Devlet Açık devlet, vatandaşların devlet yönetimi ile ilgili bilgilere ulaşabilmesinin yolunu açmaktadır. Yönetimde açıklık devletin temel ilkesidir.</p>
<p>28. Otarşik Devlet Otarşik devlet kendi kendine yetebildiğini düşünen anlayışa dayalı devlet yapısını ifade eder. Bu devlet yapısı dış dünyaya kapalıdır.</p>	<p>28. Global Devlet Global devlet, uluslararası ilişkilere önem veren, dış dünyayla bütünleşmeyi hedefleyen devlet yapısını ifade eder.</p>
<p>29. Bürokratik Devlet Geleneksel devlet bürokratik yapıdadır ve aşırı kuralcılık hâkimdir.</p>	<p>29. Kaliteli Devlet Yeni devlet anlayışına göre, özel yönetim alanında geliştirilen toplam kalite felsefesi kamu yönetiminde de uygulanmalıdır.</p>
<p>30. Görev ve Kurallara Dayalı Devlet Geleneksel devlet anlayışında görev ve kurallar önemli bir yer taşımaktadır. Amaca ulaşmaktan çok görevlerin yerine getirilmesi önemlidir.</p>	<p>30. Misyona Dayalı Devlet Yeni devlet anlayışında devlet amaca ulaşmayı hedefler. Amaca ulaşana kadar gerçekleştirilen görevler amaç kadar önemli değil.</p>
<p>31. Muhafazakâr/Statükocu Devlet Mevcut olan düzenin değiştirilmesine yönelik her türlü reforma karşı çıkan devlet tipidir.</p>	<p>31. Reformcu Devlet Yeni devlet anlayışı, küresel dünyadaki değişimleri yakalayabilmek adına yapılan reformları destekler.</p>

Yukarıdaki tabloda da belirtildiği gibi geleneksel devlet ve yeni devlet modelinde önemli farklar olduğu söylenebilir. Modern dünya kendisinden önceki dünyaya zıttır. Modern devletlerden önce var olan devletlerde devletlerin kişilerle bütünleştiğini, devlet başkanların görevden ayrılmasıyla devlet yapısının kökünden değişeceği söylenebilir. Ancak modern devlet, devletin kişilerden farklı olduğunu, hükümetler ve başkanlar gitse dahi devletin kalıcı olacağını söyler (Pierson, 2015, s.76) Geleneksel devletler daha kuralcıyken, modern devlet anlayışında sert kurallar yoktur. Devlet, geleneksel anlayıştaki gibi müdahaleci değil düzenleyici ve denetleyicidir (Ener & Demircan, 2006, s.199). Zamanın ilerleyişi ile birlikte devlet anlayışının biraz daha yumuşadığını, devletin halk için var olmaya başladığı söylenebilir.

2.2. Devletin Unsurları

Bir devletin kurulabilmesi için, unsur olarak belirtilen belli başlı şartlara ihtiyaç vardır (Gözler, 2007). Devletin tanımından bahsedilirken üç temel unsur ele alınır; bu unsurlar İnsan, Ülke ve Egemenliktir (www.wikipedia.org/wiki/Devlet, 2020).

2.2.1. Devletin Beşeri unsuru: İnsan

Devletin beşeri unsuru olan insan unsuruna halk veya millet unsuru da denilebilir (www.wikipedia.org/wiki/Devlet, 2020). Bir devletin var olabilmesi için gerekli olan ilk şey insan topluluğudur (Gözler, 2007, s.49). Türk devletlerinde sosyal yapı içerisinde tanımlanan en küçük yapı aile, en geniş yapı ise millettir (Yuvalı, 1998, s.321). Bir diğer tanım olarak millet, aşiret-kabile, feodal sistemden daha yüksek seviyede donatılmış bir üst kuruluşa yükselmenin son evresidir (Kara, 2017, s.127). İnsanları birbirine bağlayan farklı faktörler vardır ve bu faktörler “objektif millet anlayışı” ve “sübjektif millet anlayışı” olarak ikiye ayrılır (Gözler, 2007, s.51).

2.2.1.1. Objektif Millet Anlayışı

Objektif millet anlayışına göre; insanlar objektif denilen bir takım bağlarla birbirlerine bağlanmışlardır. Bu bağlar elle tutulup, gözle görülen beş duyuyla hissedilen bağlardır. Bu millet anlayışında yer alan ırk birliğinin insanlar için gözle görülebilecek nitelikte, dil birliğinin seslerle duyulabilecek nitelikte olduğu söylenebilir. Objektif millet anlayışının için de inanç birliği de yer almaktadır. İnanç beş duyu organıyla algılanabilecek bir şey olmamasına rağmen bu anlayışta yer alan dil faktörü ile objektif anlayışa dönüşmektedir (Gözler, 2007, s.52).

İrk birliği anlayışına göre, insanlar arasındaki millet duygusunu oluşturup onları gerçekten bir millet yapan esas şey aralarındaki ırk birliğidir (Gözler, 2007, s.52). İnsanların millet olarak nitelendirilebilmesi için aralarında geçmişten yaşanan güne kadar gerçekleşen tarihi olayların bağları olması gerekmektedir. Bunun yanında bu insanların aynı atadan gelmesi ve soylarının aynı köke dayanması gerekir. Geçmişten günümüze kadar var olan devletlere bakıldığında homojen bir toplum üzerinde kurulan devletlerin, her türlü krizi daha rahat atlattıkları ve devletlerini daha sağlam bir temel üzerine kurdukları görülür (Başgil, 1947).

İrk birliği teorisine göre; bir devlet başka bir devletin egemenliği altında yaşayan ve kendi ırkından olan insanları bu durumdan kurtarmalı ve ırktaşlarının yaşadığı toprakları kendi topraklarına katmalıdır işte bu düşünce de emperyalist bir devlet anlayışının temelini oluşturur. Diğer taraftan ırk birliği teorisi, devletlerin kendi ırkından olmayan insanlardan kurtulması gerektiğini söyler ve böylelikle de soykırımcı, tehcirci devletlerin oluşmasına zemin hazırlanır. Bu soykırımcı devlet modelini Nazi Almanya'sında görülebilir. Almanya bu dönemde kendi ırkından olmayan insanlardan çeşitli şekillerde arınmaya çalışmış ve kendi ırkından olan insanları devletine katabilmek için kendi toprakları dışında kalan yerleri işgal etmiştir (Gözler, 2007, s.53).

İrk birliği görüşünün tehlikeli ve tamamen doğru olmayan yönleri de vardır. Günümüzde birçok devlet heterojen yapıdadır ve bazı devletlerin ırk yapıları birbirine çok benzemektedir bunları birbirinden ayırmak oldukça zordur. Bu bağlamda ırk birliği teorisi bu ülkelerde işe yaramaz hatta tam aksine devletlerin dağılmasına dahi yol açabilir. Burada önemli olan insanın hangi ırktan değil kendini hangi ırktan hissettiğidir (Gözler, 2007).

Dil Birliği anlayışına ilişkin bilgi vermeden önce dil hakkında bilgi vermek gerekmektedir. Dil, insanın zihnindeki sembolik düzeni yaratan ve bu düzeni yansıtan bir bildirim aracı olmakla birlikte insan zihninin yapısı dilin kullanılma şeklini de etkiler (Varışoğlu & Kaşaveklioğlu, 2019, s.474). Bu bağlamda, Dil birliği teorisine göre, milletleri oluşturan ve birleştiren esas şey aynı dili konuşmaları yani aynı zihin yapısına sahip olmalarıdır. Bu görüşün gerçeklik payı aynı dili konuşmayan insanların birbirini anlamayacağından ve aralarında bir etkileşim gerçekleştiremeyeceğinden gelir. Bu yönden bakıldığında zaman dil birliği teorisinin anlaşılabilir olduğu söylenebilir ancak günümüze bakıldığında aynı dili konuşan insanların farklı devletler kurduğunu (İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'nde İngilizce konuşulmasına rağmen farklı iki devlet oldukları gibi) ve dünyada 7330 dil olduğu bu dilleri konuşan her bir kişinin ayrı

devlet kurma olasılığının olmadığı söylenebilir. Bu nedenle dil birliği görüşünün aşırıya kaçması çok iyi boyutlarda sonuçlar vermeyecektir. Aynı zamanda dil birliği teorisine göre aynı dili konuşan insanlar aynı devlet altında yaşamalıdır ancak günümüzde farklı bölgelerde yaşayan insanlar aynı dili konuşabilirler. Geçmişe bakıldığında ise Türk toplumunun göçebe yaşamından dolayı birçok yere gidip yaşadıkları bilinmektedir. Ayrıca Türkler gittikleri bazı yerlere yerleşerek geri dönmediler. Bu bağlamda Türkçe dünyanın birçok yerinde konuşulan bir dil olmuştur. Bu teori izlendiğinde; devlet aynı dili konuşan insanları kendi çatısı altında toplamalı, o insanların yaşadığı yerleri işgal edip kendi topraklarına katmalıdır. Bu görüş bu noktada tehlikelidir çünkü emperyalist, yayılmacı devletlerin oluşumuna zemin hazırlamaktadır (Akbaş, 1961; akt. Gözler, 2007, s.54).

Din Birliğini anlatmada ilk olarak dini anlamakla başlanılabilir. Din tarihini, insanlık tarihi kadar eskilere gitmekte olup, günümüze kadar insanları etkileyen en önemli unsur olmuştur (Kara, 2017, s.124). Din birliği teorisine göre bir milletin, bir devlet oluşturabilmesi için aynı dine mensup olan insanların bir araya gelmesi gerektiği söylenebilir. Aynı dini benimseyen insanların değerlerinin aynı olacağını ve bu nedenle birbirlerini daha iyi anlayacaklarını ve daha çok bütünleşeceği ifade edilebilir. Farklı dinlere mensup insanlar aynı zamanda farklı milletler olarak ayrılmışlardır örneğin; Balkanlara bakıldığında, Boşnaklar, Sırlar ve Hırvatlar aynı irtan olmaları, aynı dili kullanmalarına rağmen farklı milletler olarak ayrılmışlardır bunun nedeni din olgusudur. Bu milletler arasında Sırların ve Hırvatların din farklılığının yanı sıra mezhep farklılıkları da vardır. Hırvatların çoğu Katolik, Sırların da çoğu Ortodokstur bu farklılıklar da farklı millet olarak anılmalarına yol açmıştır (Gözler, 2007, s.55).

Din faktörünün millet oluşturmada önemli olduğu söylenir ancak aynı dine mensup olanlar da farklı devletler kurabilirler örneğin Türkler ve Araplar aynı dini benimsemelerine rağmen farklı devletler oluşturmuşlardır (Gözler, 2007, s.55). Günümüzde dinin devlet kurmada, yönetmede, devamlılığını sağlamada çok fazla etki etmediğini bütün devletlerin farklı dinlere karşı hoşgörü politikası sayesinde varlıklarını devam ettirdikleri söylenebilir.

2.2.1.2. Sübjektif Millet Anlayışı

İlk defa Ernest Renan tarafından Millet Nedir? Konferansında ortaya atılan sübjektif millet anlayışına göre; milleti oluşturan unsurlar sübjektif yani manevi öğelerden oluşur (Gözler, 2007, s.57). Renan (1882)'a göre:

“İnsan, ne ırkının ne dilinin ne de dininin ne de nehirlerin izlediği yolun ne de sıradağların yönünün eseridir. Sağlam, duygulu ve sıcak kalpli insanların bir araya gelmesi manevi bir şuur yaratır ki, buna millet denir.” (Renan 1882; akt. Gözler, 2000, s.57). Milleti oluşturan, insanları birbirine bağlayan manevi değerler arasında; geçmiş yaşantılar, insanların birlikte varmak istedikleri ortak amaçlar, ortak idealler gibi duygulara dayalı hususlar yer almaktadır (Gözler, 2007, s.57). İnsanların birbirlerine bağlanmaları, bir millet oluşturabilmeleri için geçmişten yaşanan güne kadar ortak bir tarihe sahip olmaları, aynı duygu ve düşünceleri paylaşmaları, aynı hisle yaşamaları gerektiği söylenebilir. Bu anlayışta objektif değerlerin milleti oluşturmada yetersiz olduğu çünkü duyguların olmadığı yerde milletin oluşmasının çok zor olduğu söylenebilir.

2.2.2. Devletin Toprak Unsuru: Ülke

Devletin ikinci unsuru ülkedir. İnsan topluluğu yani millet oluştuktan sonra devletin kurulabilmesi için ülke gereklidir (Gözler, 2007, s.55). Kendisini millet olarak nitelendiren insanların devlet oluşturabilmesi için bir toprak parçasına sahip olmaları gerektiğini eğer egemenlik kuracak bir alanları olmaz ise devlet kurulmasının imkânsız olacağı, bir devletin ülkesiz nasıl oluşturulamayacağını Gözler’in Çingene örneklerinden görülebilir:

“Dünyanın çeşitli yerlerinde yaşayan çingene kendilerine has bir insan topluluğudur bakıldığı zaman millet oluşturabilirler. Ancak bir toprak parçasına sahip olmadıkları için bir devlet oluşturamamışlardır. 2000 de Prag’da Dünya Çingene Kongresi toplanmış ve 15 milyondan fazla Çingene tanınmasını istemişler ancak bir toprak parçasına sahip olmadıkları için onları tanıyan devlet olmamıştır” (Gözler, 2007, s.65).

Ülke olarak bahsedilen toprak parçası bir sınır çizgisidir. Bu çizgi bir devleti diğer devletlerden ayırır (Başgil, 1947, s.1267). Ülke, devleti meydana getirecek onun var oluşunu mümkün kılacak önemli bir unsurdur. İnsanların milli bir birlik oluşturabilmesi, bu birlik duygusuyla hareket edebilmesi aynı toprak üzerinde yaşayıp aynı tarihi geçmişe sahip olmalarıyla mümkün olur (Okandan, 1948).

Üzerinde yaşanılıp egemenlik kurulmuş olan toprak bütünlüğünün büyüklüğünün veya küçüklüğünün devlet kurma aşamasında bir önemi yoktur. Rusya, ABD gibi geniş topraklara sahip devletler olduğu gibi, Vatikan gibi toprağı çok az olan

devletler de vardır (Gözler, 2007, s.66). Toprakların boyutu devlet olma noktasında değil, devlet idare etme noktasında önemlidir. Şöyle ki büyük topraklara sahip devlet halkını daha zor şartlarda idare eder. Bu ülkelerin imarı da muhafazası da zor olur. Topraklarının girintili çıkıntılı olması, sahile sınırının olması, adalar veya ovaların olması devletlerin idare biçimi için önemlidir. Çünkü bu tür yüzey şekilleri veya coğrafi imkânlar denilen unsurlar insanların yaşayış biçimine etki eder bu da doğrudan devlet yönetimini etkiler (Başgil, 1947, s. 1263).

Devletlerin kurulduğu topraklarda yer alan yer şekillerinin her şarta elverişli olması, yer altı kaynaklarının bol olması devlet hayatına direkt olarak etki eder çünkü bu onu diğer devletlerin arasında daha iyi bir konuma getirir bu nedenledir ki devletler kuruldukları yerlerin dışında sürekli olarak yeni ve her konuda verimli toprakları devletlerine katmak için çabalamışlardır (Başgil, 1947).

2.2.2.1. Ülkelerin Kazanılması

Bir ülkenin kazanılması, belirli bir insan topluluğunun bir toprak parçası üzerinde egemenlik kurmasıyla gerçekleşir bu kazanımın çeşitleri vardır. Bunlar “keşif ve işgal”, “devir” “fetih ve ilhak” tır (Gözler, 2007, s.66).

Keşif ve İşgal: Ülke kazanmanın birincil yollarından biridir. Sahipsiz bir toprağın bulunup sahip çıkılması gibi keşif yoluyla ülke kazanıldığı gibi, bilinen bir toprağın işgal edilmesiyle de toprak sahibi olunabilir (Gözler, 2007, s.66). Günümüze bakıldığında, işgal ve keşif olaylarının geçmişe nazaran daha seyrek olduğu söylenebilir.

Devir: Ülke kazanmanın ikinci yolu devir yoludur. Devir yolunun devretmek mantığından geldiğini ve ülkelerin istekleri doğrultusunda gerçekleşmektedir. Ülkelerin kendi topraklarını devretmek istemesinin farklı sebepleri olabilir. Örneğin Almanya ve Fransa arasında tartışmalara sebep olan Alsace-Lorraine bölgesini Almanya'nın savaşı kaybetmesiyle Fransa'ya vermesi bir devir olayıdır (Gözler, 2007, s.66).

Fetih ve İlhak: Ülke kazanmanın üçüncü yolu fatih veya ilhak yoludur. Bu yol savaş yoluyla bir başka devletin ülkesinin bir kısmının veya tamamının bir diğer ülke tarafından alınmasıdır. 1945 tarihli Birleşmiş Milletler Anlaşması kararınca bu yol uluslararası hukuka aykırı görülmüş ve yasaklanmıştır (Gözler, 2007, s.67).

2.2.3. Devletin İktidar Unsuru: Egemenlik

Bir devletin oluşabilmesi için millet ve ülke unsurundan sonra; milletin yaşadığı ülke unsuru üzerinde egemenlik kurması yani kendi varlığını kabul ettirmesi gerekmektedir. Egemenlik, iç egemenlik ve dış egemenlik olmak üzere iki farklı türde gerçekleşir. İç egemenlik devletin kendi ülkesinin içinde bağımsız ve özgür olduğundan bahsederken; dış egemenlik devletin diğer ülkelerle hukuken eşit haklara sahip olduğunu, diğer ülkeler tarafından tanındığını ifade eder (Özdemir, 2009).

Yeni bir devlet kurmak isteyen insanlar, mevcut devletten toprak isterler devlet bunu kabul ederse yeni bir devlet kurulur bu barışçıl olan yoldur. Mevcut devletler kendi topraklarını başka devletlere vermek istemezler ancak kendi çıkarları doğrultusunda anlaşmalar olursa bu kabul edilebilir olur. Tarihte topraklarını başka devletlere para karşılığında satan devletlerde olmuştur. Örneğin Rusya Alaska'yı 1867 yılında Amerika Birleşik Devletlerine 7.2 milyon dolar karşılığında satmıştır. Ancak tarihe bakıldığında zaman toprak parçası üzerinde egemenlik kurmak genelde barışçıl yollarla değil güç kullanarak oluşturulmuştur. Toprak parçası üzerinde kurulan bu güce iktidar unsuru adı verilir (Gözler, 2007, s.67).

Egemenlik, Latince en üstün iktidar anlamına gelen *superanus* sözcüğünden gelir (Kapani 1996; akt. Gözler, 2007, s.78). Egemenliğin birçok tanımı vardır. Örneğin; Egemenlik, belirli bölge üzerindeki otoritenin iddia edilmesidir (Krasner, 1988). Egemenlik bir devletteki üstün emretme gücüdür (Hakyemez 2004; Erdal, 2010). İbni Haldun'a göre ise egemenlik, yaşam sürecinin ortaya çıkardığı doğal bir güçtür. İnsanoğlunun birlikte yaşarken belli kuralları ortaya koyabilecek güce ihtiyaç duyduğunu söyler (Yaylı & Yıldırım, 2019, s.182).

Modern devlet oluşumunun geleneksel devletlerden farkı yukarıda birkaç tanımını verilen egemenlik kavramıdır (Yaylı & Yıldırım, 2019, s.184). Modern devlet yapılanmalarından önceki geleneksel devlet yapılanmalarına bakıldığında, egemenlik daha çok krala atfedilmiş bir özellik veya güç olarak kullanılırken, 1789 Fransız Devriminden sonra yeni devlet yapılarında egemenlik demokrasiyle bütünleşmiştir. Egemenliği modern bir olgu olarak ele alıp inceleyen kişi ise Machiavelli olmuştur (Erdal, 2010, s.88). Machiavelli egemenliğin oluşumunun insanların güvenlik ihtiyacından kaynaklandığını söyler. Aynı zamanda toplum üzerinde kilise baskısını azaltmak amacıyla iktidarlara kutsal bir özellik yüklemek ve Tüm iktidarlar Tanrıdan gelir düşüncesi üzerine gücü siyasi otoriteye bağlamak istemiştir (Akat, 1974).

Jean Bodin de yine modern anlamda egemenlik kavramı üzerinde çalışan egemenliğin çağdaş tanımını yapan, Devlet nedir? Nasıl kurulmuştur? Gibi sorular üzerinde de ilk kez duran düşünürdür. Bodin “Devletin Altı Kitabı” adlı eserinde, egemenliği, “yurttaşlar üzerindeki en yüksek, en mutlak ve en sürekli güç” olarak tanımlamıştır (Çınar 2004; akt. Erdal, 2010, s.90). Bodin’in egemenliğinin en önemli özelliği bölünmez olan niteliğidir (Erdal, 2010, s.92). Machiavelli gibi Bodin’in de egemenlik tanımının tek olan bir güç olduğunu söylemektedir. Hatta Bodin’in egemenlik anlayışı mutlak monarşilerle örtüşür. Modern anlayışla beraber değişen egemenlik anlayışı doğrultusunda iki çeşit egemenlik ortaya çıkmıştır: Halk egemenliği ve Milli egemenlik (Küçük, 2015, s.312).

Halk egemenliği kavramı halkın iktidar olması ve kendi kendini yönetmesidir (Küçük, 2015). Bu kavram ilk kez Rousseau’nun Toplum Sözleşmesiyle ortaya çıkmıştır. Halk egemenliği, halkın iktidarın gücünü kullanmaya sahip olmasını ve yönetime katılması zorunluluğunu belirtir (Tarhan, 2009). Halk egemenliği kavramından bahsederken toplum içinde yaşayan bireylerin her birinin düşüncesinin yönetimi şekillendirdiğinden bahsedilmemektedir. Bu hususta bahsedilenin egemenliğin demokrasi yani fazla olanın görüşünün etkili olacağı şeklindedir.

Milli egemenlik fikri, Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi’nin 3. maddesinde egemenliğin millete ait olduğu ve hiçbir kimse ya da kurulun milletten gelmeyen bir yetkiyi kullanamayacağı şeklinde ifadesini bulmuştur (Akyılmaz, 1998, s.5). Millet egemenliği ve halk egemenliği arasındaki farkın iki kavramın tanımlanmasındaki değişikliklerden kaynaklandığı söylenebilir.

Halk, belirli zamanda belirli bir yerde yaşayan insan topluluğuyken, millet bir yerde uzun sürelerdir yaşayan ve ortak tarihi bir kimliğe sahip olan insanlar topluluğudur. Halk egemenliği yukarıda da bahsedildiği gibi halkın bireylerinin her birinin ayrı ayrı değil de çoğunluğun belirlediği görüşlerken, Millet egemenliği ya da milli egemenlik milleti oluşturan her birey tarafından egemenliğin devlete verildiği teoridir. Millet egemenliği sonucunda temsili demokrasi ortaya çıkmıştır. Millet kendilerini temsil edecek kişiler seçmiş ve oy vermek halk egemenliğinde olduğu gibi bir hak değil bir görev haline gelmiştir (Akyılmaz, 1998, s.7).

Devletin egemenliğinin buyurma gücünü elinde bulunduran kişi halk veya millet egemenliğine dayalı olarak seçilen iktidardır (Özdemir, 2009). Egemen iktidarın bazı özellikleri vardır (Gözler, 2007, s.82):

1. Egemen iktidar tek bir kaynaktır. Başka iktidar tarafından kurulmamıştır.
2. Egemen iktidar yetkileri elinde bulunduran en üst kurumdur.
3. Egemen iktidar sınırlandırılmamıştır.
4. Egemen iktidar bölünemez.
5. Egemen iktidar kendini devredemez veya görevden çekilemez bu devletin sonu demektir.

İktidarın özelliklerine bakıldığı zaman, egemenliği elinde bulunduran iktidar aynı zamanda birçok gücü de elinde bulundurmaktadır. İktidarın diğer özellikleri de beraberinde getiren en önemli özelliği asli olmasından kaynaklanmaktadır. Çünkü asli olmayan, iktidar zayıf görünür ve diğer özellikleri bünyesinde barındıramaz. Bir devlette farklı iktidar türleri vardır. Asli kurucu iktidar, tali kurucu iktidar, yasama iktidarı, yürütme iktidarı ve yargı iktidarı gibi türleri bulunur (Gözler, 2007).

Asli kurucu iktidar, anayasayı hazırlayan, kabul eden ve yürürlüğe sokan kişi, grup veya meclistir (Şahin, 2013, s.34). Asli kurucu iktidarın tüm yetkileri kendinde barındıran, kendisinden başka herhangi bir gücün olmadığı, yeni bir anayasayı hazırlayabilen iktidar olduğu söylenebilir. Bu kavrama günümüzde kullanılan şekilde anlamı tarihte ilk kez 1789 yılında Emmanuel Sieyès vermiştir (Şahin, 2013, s.34).

Tali Kurucu İktidarın ne olduğunu Tali'nin kelime anlamına bakarak bu iktidar türünün nasıl olduğu anlaşılabilir. TDK'ye göre Arapça kökenli olan tali kelimesi ikinci derecede olan, ikincil anlamındadır (<https://sozluk.gov.tr/>). Bu nedenle tali iktidar türemiş bir iktidardır dolayısıyla yetkilerini asli kurucu iktidardan (anayasa) alır (Gözler, 2007, s.85).

Tali kurucu iktidara hem kurucu hem de kurulmuş iktidar denilmektedir. Tali kurucu iktidar kurulmuş bir iktidardır yani varlığını anayasaya borçludur ve tali kurucu iktidar kurucu bir iktidardır çünkü gücüyle var olan anayasayı değiştirebilir (Şahin, 2013, s.35).

Yasama İktidarı modelinde öncelikle devletin yazılı anayasasının olup olmadığına bakılmalıdır. Eğer sistem yazısız anayasa ise; iktidarın yetkisi sınırsızdır çünkü iktidarı sınırlandıracak kurallar koyacak anayasa bulunmamaktadır. Yazılı anayasa sisteminde ise; yasama iktidarının kuruluşu ve işleyişi daha önceden bir asli iktidar veya tali iktidar tarafından belirlenmiştir. Yasama organı kendi kendine kurulmamış anayasa tarafından kurulmuştur (Gözler, 2007). Yasama diye belirtilen kanun yapma yetkisinin anayasa tarafından belirlenmiş olmasının veya olmamasının yasama iktidarının varlığını önemli ölçüde etkilediğini söylemek olanaklıdır.

Yürütme İktidarında yetkisinin hiçbir zaman için sınırsız olduğunu söyleyemeyiz. Yürütme yetkisini elinde bulunduran iktidarın sınırları anayasa tarafından belirlenir (Gözler, 2007).

Yargı iktidarı da yukarıda belirtilen yürütme yetkisi gibi sınırsız olmamıştır. Yargı denilen iktidar, anlaşmazlıkları hukuksal açıdan çözmektir. Bu bağlamda düşünülürse yargının belirli kurallara bağlı olarak işlemesi gerektiği fikri ortaya çıkar (Gözler, 2007). Yargı iktidarının sınırlarını belirleyen en önemli faktörün de anayasa olduğu söylenebilir.

2.3. Devletlerin Birbirleriyle Olan İlişkileri

Yukarıda nasıl oluşacağından, var olmak için nelere ihtiyaç duyacağından bahsedilen devletin bundan sonraki aşaması diğer ülkeler tarafından varlığını kabul ettirmek olacaktır. Bir devletin uluslararası anlamda tanınması hem kendi tüzel varlığı için hem de o devlet sınırları içinde yaşayan insanların sosyal hayatı için büyük önem taşımaktadır (Şöhret, 2019). Devletlerin tanınması Uluslararası Hukuk Enstitüsü tarafından, 17-24 Nisan 1936 tarihleri arasında gerçekleşen Brüksel toplantısında şu şekilde tanımlanmıştır (Erdal, 2005, s.159):

“Yeni bir devletin tanınması, belirli bir ülke üzerinde, siyasî bakımdan teşkilatlanmış var olan diğer herhangi bir devletten bağımsız ve uluslararası hukuktan doğan yükümlülükleri yerine getirmeye muktedir bir insan topluluğunun varlığının bir veya birçok devlet tarafından kabul edilmesi ve bu devletlerin yeni devleti uluslararası camianın bir üyesi olarak sayma niyetlerini açıklayan serbest bir tasarruftur.”

Uluslararası hukukta tanınmanın bazı şartları vardır. Tanınmanın fiili şartlarına bakıldığında; Sınırları Muayyen Bir Ülke, Egemen-Üstün Bir Otoritenin Varlığı, Uluslararası Yükümlülükleri Yerine Getirmeye Muktedir Olmak olarak 3 başlık altında toplanabilir (Erdal, 2005, s.160).

2.3.1. Sınırları Muayyen Bir Ülke

Bir devletin tanınabilmesinin şartlarının başında belirli sınırları olan bir toprak parçası üzerinde varlığını sürdürebilmesi gerektiğini söylemek mümkündür. Devletin unsurlarından bahsedilirken önemli bir faktör olarak belirtilen ülke; Kara ülkesi, Deniz ülkesi, Hava ülkesi olarak üç çeşitte var olabilir (Erdal, 2005, s.160). Bahsedilen kara, deniz ve hava unsuru ülkelerin sınırlarını belirler. Bir devlet ülkesinin tüm sınırları karalar üzerinde çizilmiş bir kara ülkesi devleti olabilir. Deniz sınırı var olan bir ülke ya

da ada olan bir deniz ülkesi devleti olabilir. Hava ülkesi veya hava sınır denilen ülke ise bir ülkenin karasularının üzerinde yer alan bütün hava sahasını kapsamaktadır (Gözler, 2007).

2.3.2. Egemen-Üstün Bir Otoritenin Varlığı

Devletlerin tanınmalarının diğer şartlarından birisinin de belirli sınırlar içerisinde kurulmuş bir devletin bu sınırlar içerisinde egemenlik kurmasının zorunlu olması gerektiği sıralanabilir. Bu egemenlik gücüne sahip otorite o devletin sınırları içerisinde yaşayan insan unsurunu oluşturan milletin ihtiyaçlarını karşılamak durumundadır (Erdal, 2005). Bir devletin, diğer devletler tarafından tanınmadan önce kendi devletinin içerisinde yaşayan insanların ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde güçlü olması gerektiğini söylenebilir.

2.3.3. Uluslararası Yükümlülükleri Yerine Getirmeye Muktedir Olmak

Bu şartın anlamını kendi adından çıkarmak mümkündür. Bir devlet eğer diğer devletler tarafından tanınmak ve diğer devletlerle ilişki kurmak istiyorsa bunun getirdiği sorumlulukları sağlayabilecek durumda olmalıdır. Devletler kısaca bahsedilen bu şartları taşıyıp diğer devletlerce tanındıktan sonra uluslararası düzeyde ilişkiler başlar. Modern devletlerin ortaya çıkışıyla küreselleşme kavramının da ortaya çıkarmıştır. Küreselleşme kavramının ortaya çıkmasıyla birlikte dünya devletlerinin birbirlerinin varlıklarından daha çok haberdar olduğu, devletlerin birbirleriyle ilişkiler kurarak gelişeceği ve varlığının devam edebileceği görüşünün etkili olmaya başladığı söylenebilir. Bir anlamda küreselleşmenin dünyayı karşılıklı ilişkilerde bağımlı olmaya yönlendirdiği söylenebilir (Halme, Park, & Chiu, 2002, s.81). Küreselleşmenin sözlük anlamıyla, dünya çapında bir eylem gerçekleştirmek olduğu söylenebilir (Bulut, 2003, s.181). Giddens, küreselleşmenin; ekonomik, siyasal, kültürel ve sosyal etkenlerin bir araya gelerek oluştuğunu söyler (Kutsi, 2018).

Küreselleşme olgusuyla beraber bütün devletlerin birbirleriyle ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel manada ilişki kurmaya başladığını ve uluslararası ilişkiler biliminin doğmasına zemin hazırlamıştır. Uluslararası ilişkiler, devletlerin yani farklı ulusların birbirleriyle olan ilişkilerini inceleyen bir bilim dalı olarak bilinir. Modern anlamda uluslararası ilişkiler bilimi birinci dünya savaşı sonrasında bilim niteliği kazanmıştır. Bu savaş sırasında Avrupalı ve Amerikalı bazı düşünürler; devletlerarasında savaşın neden çıktığını, bu savaşın nasıl sonlanacağını, devletlerin barışı nasıl sağlayacaklarını

düşünceleriyle ortaya çıkmıştır. Savaş sonrasında galip gelen ülkelerdeki düşünürler temel 3 soru üzerinde yoğunlaştılar (Kalkan, 2017, s.22):

1. Birinci Dünya Savaşı'nın başlıca nedenleri nelerdi? Eski düzen, ulusal hükümetleri milyonların canına mal olan bir savaşa nasıl sürükledi?
2. Birinci Dünya Savaşı'ndan çıkarılacak başlıca dersler nelerdi? Bu çapta bir savaşın bir daha yaşanmaması için neler yapılabilirdi?
3. Yeni uluslararası düzen hangi temeller üzerine inşa edilebilirdi? Uluslararası kurumlar, özellikle de Milletler Cemiyeti, devletlerin onların çizdiği prensiplere göre hareket etmesini nasıl sağlayabilirdi?

Bu sorular üzerine şekillenen uluslararası ilişkiler nasıl daha iyi olabilir düşünceleri idealist düşünürlerin barışçıl davranılarak gelişme gösterebilir anlayışını ortaya atmalarıyla uluslararası anlamda idealist politikalar benimsenmiştir. Bu politika doğrultusunda ABD başkanı Wilson tarafından Milletler Cemiyeti kurularak devletlerarası gizli anlaşmalar açık hale getirilmiş ve uluslararası ilişkilerin daha sağlıklı bir şekilde yürütülmesi sağlanmıştır (Kalkan, 2017, s.23). Milletler Cemiyeti ve daha sonrasında kurulun kuruluşlarla birlikte devletler, birbirleriyle daha yakın ilişkiler içerisine girmiş ve dünya bu kuruluşlarla bir devlette olan gelişmelerden anında haberdar olabilecek düzeye erişmiştir.

2.4. Türkiye

Türkiye ya da resmî adıyla Türkiye Cumhuriyeti, topraklarının büyük bölümü Anadolu'da, küçük bir bölümü ise Balkan Yarımadası'nın güneydoğu uzantısı olan Trakya'da yer alan ülkedir (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye>, 2020). Türkiye, yüzyıllardır doğu ve batı medeniyetlerini birleştiren bir ülke olmakla birlikte tüm Türk dünyasının da merkezi konumundadır. Türkiye; 36°-42° kuzey enlemleri ile 26°-45° doğu boylamları arasında birçok farklı iklim tipinin görüldüğü bir ülke olmasının yanı sıra önemli ticaret yollarına, denizlere, boğazlara, zengin enerji kaynaklarına göre olan özel konumu oldukça önemli olan bir ülkedir (Kaya, 2017, s.3).

Türkiye topraklarına bakıldığında, medeniyetler tarihi içerisinde her dönem için ilgi gören, üzerinde çeşitli uygarlıkların kurulduğu bir ülke olduğu söylenebilir. Böylesine fazla sayıda medeniyete ev sahipliği yapan bu toprakların şüphesiz ki coğrafi olarak çok önemli ve stratejik bir bölgede bulunmasından kaynaklandığı söylenebilir (Kaya, 2017). Öyle ki bu topraklarda on bin yıl öncesinden itibaren farklı medeniyetler kurulmuş, 1071 yılından itibaren ise Selçuklu Türklerinin Anadolu'ya yerleşmesiyle

Türk-İslam dönemi başlamıştır. Osmanlı devletinin kurulması ve egemenlik sahasını genişletmesiyle Anadolu Osmanlı toprağı haline gelmiş ve tarihsel süreç içerisinde 29 Ekim 1923'te Mustafa Kemal Atatürk'ün cumhuriyeti ilan etmesiyle Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulmuştur (Atalay, 2013).

Türkiye'nin yeryüzü şekillerine bakıldığında engebeli ve yüksek bir ülke olduğu söylenebilir. Türkiye ortalama olarak 1132 metre yüksekliğe sahiptir (Atalay, 2013). Ancak bu yüksekliğin Türkiye'de verimli ovaların az bulunmasına veya tarımın yapılamamasına neden olduğunu söyleyemeyiz. İçinde yaşanan ülke sınırları içerisinde tarım yapılabilecek çok sayıda verimli ova ve tarım alanları olduğu söylenebilir. Türkiye, iklim çeşitliliği olan bir ülkedir. Türkiye içerisinde iklim çeşitliliğinin olması tarım, ticaret, sanayi ve özellikle turizm açısından bizler için bir şans durumundadır. Türkiye nüfusu 1927 yılında 13 milyon civarındayken, 1990'da 57 milyon, 2000'de 67 milyon, 2014'te ise 75 milyonu aşmıştır (Atalay, 2013, s.7). 2019'da ise Türkiye'nin nüfusu 83 milyon civarındadır (https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye_demografisi, 2020).

Türkiye'nin aslında bir tarım ülkesi olduğu söylenebilir. Ancak son dönemlerde tarımdan sanayiye bir geçiş olduğu da bilinen bir gerçektir. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren devlet desteğiyle şeker, tütün, yünlü dokuma gibi bazı tarım ürünlerinin işlenmesine ve demir çelik üretimine dayanan sanayi tesisleri kurulmuştur. 1980'li yıllar itibari ile de serbest piyasa modeline geçilmesiyle ekonomik anlamda gelişmeler olmuş, ihracatın yüzde 80'inden fazlasını sanayi ürünleri oluşturmaya başlamıştır (Atalay, 2013, s. 8).

2.4.1. Türkiye'nin Devlet Yapısı

Türkiye, Atatürk'ün temellerini attığı demokratik bir yönetim biçimini benimsemiştir. Üniter bir yapıdadır ve ülke yurt genelinde il ve ilçelere ayrılmıştır. Parlamento üyeleri seçimlerle halk tarafından seçilir. Bu bağlamda Türkiye, cumhuriyetin tabii bir getirisi olarak egemenliğin halkın elinde olduğu bir yönetim biçimine sahiptir. Türkiye'de yasama, yürütme ve yargı organlarının ayrı olduğu, yasama organının yürütücüsü olan TBMM tarafından çıkarılan yasalar doğrultusunda yasama işleri yürütülmektedir. Çoğunluğunu Arap ülkelerin oluşturduğu ve bazı sosyalist ülkelerin benimsedikleri yönetim şekillerinin doğrultusunda geliştirdikleri baskıcı idarelerinin sıkıntısı Türkiye'de yaşanmamıştır (Atalay, 2011). Türkiye, cumhuriyet yönetimi sayesinde rekabete dayalı sistemde gelişme aşamasına girmiş ve

sadece yurt içinde değil yurt dışında da yatırım yapan bir ülke konumuna gelmiştir (Atalay, 2011). Türkiye’de, 24 Haziran 2018 itibariyle başkanlık sistemine geçiş yapılmıştır (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye>, 2020).

2.4.2. Türkiye’nin Sosyal ve Kültürel Özellikleri

Bir devletin ayakta kalmasının, zamanla daha çok güçlenmesinin ve gelişmesinin en önemli faktörler arasında toplum içerisindeki hoşgörüye ve sevgiye dayalı sosyal ilişkilere ve kültürüne sahip çıkıp onu gelecek nesillere aktaran topluma bağlı olduğu söylenebilir. Türkiye sınırları içerisinde yüzlerce yıldır farklı kültürler, farklı ırktan insanlar yaşamışlar ve yaşamaya da devam etmektedirler. Türkiye devletinin her zaman farklılıklara saygı duyup, onlara sahip çıkıp hoşgörüye dayalı bir politika izlediği tüm dünya tarafından bilinir. Türkiye bir taraftan kültürüne sahip çıkmaya devam ederken bir yandan da batıdaki gelişmeleri takip edip Türkiye’ye endekslemeye çalışmıştır. Bu bağlamda batılılaşma ilk olarak Tanzimat Döneminde başlamıştır (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye>, 2020). Daha sonraki dönemlerde de Türkiye çağdaşlaşma yolunda önemli adımlar atmış ve gelişmekte olan ülkeler içerisinde yerini almıştır.

2.4.3. Türkiye’nin Jeopolitiği

Jeopolitik, jeo yer ve politika sözcüklerinden oluşan bir terim olmakla birlikte, konuma göre devlet idare etme sanatı anlamına gelmektedir. Jeopolitiğin esas amacı, bir ülkenin bulunduğu konuma göre hem ülke içinde hem de ülke dışında nasıl bir politika izlemesi gerektiğine yardımcı olmaktır (Atalay, 2011, s.391). Jeopolitik kavramına farklı zamanlarda A.T. Mahan, Friedrich Ratzel, Halford J. Mackinder, Rudolf Kjellen, K.E. Haushofer ve N.J. Spykman gibi ünlü bilimciler teorileri ile bu kavramı zenginleştirmişlerdir (Kaya, 2017, s.6).

Mahan deniz egemenliği kavramıyla, denize kıyısı olan devletlerin denizciliğe yönelmesinin gerekli olduğunu, denizlerde egemenlik kurarak devletlerini ve ülkelerini geliştireceklerini savunur (Berk & Arslan, 2009). Mahan’ın stratejisinin denize kıyısı olan devletler için uygulaması kolay ancak kara devletleri için uygulaması zor olan bir strateji olduğu söylenebilir.

Ratzel’in, jeopolitik kavramını ilk kez ele alan ve yaklaşan kişi olduğu bilinmektedir. Ratzel, Lebensraum yani hayat sahası kavramını ilk kez kullanmıştır (<http://tr.wikipedia.org/wiki/Lebensraum>, 2020). O’nun hayat sahası dediği kavram aynı

insanlarda olduğu gibi hayatın devam edebilmesi için ihtiyaç duyduğu hayat alanını ifade eder. Devletlerde gelişmek, büyümek ve genişlemek için bir hayat sahasına ihtiyaç duyar ve bu uğurda mücadele eder (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Lebensraum>, 2020). Ratzel, jeopolitik ve siyasi coğrafya kavramına bir insan gibi yaklaşmış ve ona canlı bir organizma gözüyle bakarak gelişimini sürdürmesini istemiştir.

Mackinder'in Heartland yani Kara Hâkimiyet Teorisi, şu şekilde anlatılabilir "Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının bütünü dünya adasını oluşturmaktadır. Bu eski kara kütlelerinin dışında kalan yerler yani Amerika, Avustralya ve Antarktika gibi kıtalar ise, Dünya Adası denilen yerin uydularıdır. Dünya Adası içinde kalan, Doğu Avrupa ile Sibirya bölgesi, dünyanın "Heartland"ı (Kalp Sahası) oluşturur. Heartland'ın çevresindeki Balkanlardan Çin'e kadar uzanan saha ise "İç veya Kenar Hilâl" kuşağıdır. Bunun dışında kalan Amerika-Afrika-Avustralya-Japonya kuşağı ise "Dış veya Kenar Hilâl" ya da "Dünya Adasının Peykleri" olarak kabul edilir." Mackinder, Dünya'yı böyle anlattıktan sonra, teorisini şu şekilde sonuçlandırmıştır: "Doğu Avrupa'ya hükmeden bir devlet Heartland'a hâkim olur. Heartland'a hükmeden ise öncelikle İç Kenar Hilâl'e ya da Rimland'a hükmeder. Sonra da Dış-kenar Hilâl'e yani bütün dünyaya hâkim olur" (Özey, 2017, s.96). Mackinder, ortaya attığı bu sistemi birkaç defa değiştirmiş son olarak 1943 yılında Doğu Sibirya ve Sovyet Doğu Bölgelerini Heartland dediği alandan çıkarmış kavramını genişleterek merkezden uzak ve nüfusu az olan toprakların Heartland da bir iç kenara dönüşebileceğini söylemiştir (İşcan, 2004). Mackinder'in gelişen dünya durumuyla alakalı olarak görüşlerini ve teorisini değiştirip genişletmesi coğrafi konumun değil de coğrafya biliminin zamanla birlikte geliştiğinin bir göstergesi olduğu söylenebilir.

Haushofer, devletlerin konumlarını önemli bir güç olarak görmüştür ve II. Dünya savaşında Hitler'in görüşlerinde etkili bir isim olmuştur (İşcan, 2004). Spykman, Mackinder'in Kara Hâkimiyet Teorisine karşılık, Kenar Kuşak Hâkimiyet Teorisini ortaya atmıştır. Spykman da Mackinder gibi bir dünya adası belirlemiş ama Spykman'a göre Heartland değil Rinland önemli olmalıdır şöyle ki merkez bölgesine değil onu çevreleyen kuşağa hâkim olunmalıdır düşüncesini savunmuştur (İşcan, 2004). Jeopolitik konum için her teorisyen farklı görüşler dile getirmiştir. Coğrafya kaderdir anlayışına ne katılabilir, kader olan coğrafya ne kadar iyi hale getirilebilir veya var olunan, hâkimiyet sürdürülen coğrafyalarda nasıl daha iyi şartlarda yaşanabilir düşünceleri geliştirilmeye çalışılmıştır. Türkiye'ye bakıldığında ilk olarak Asya ile Avrupa arasında bir köprü konumunda olduğu ve bu konumdan dolayı birçok farklı kültür ve medeniyete ev

sahipliği yapmaktadır. Orta kuşak içerisinde yer alan Türkiye kapladığı alan itibariyle de Avrupa'daki diğer ülkelerden büyüktür. Komşuları olan Rusya ve İran'dan sonra üçüncü sıradadır (Atalay, 2011). Türkiye'nin önemli ticaret ağına sahip Avrupa ile zengin kaynaklara sahip Orta Doğu arasında bir köprü konumunda olması birçok ülke tarafından hep sahip olunması gereken topraklar durumunda kaldığı söylenebilir. Orta Doğu'da yaşanan istikrarsızlık ve var olan zengin petrol kaynakları her zaman sömürülmeye değer görülmüştür ve Türkiye jeopolitik konumu neticesinde var olan olayların orta noktasında kalmıştır (Kaya, 2017). Türkiye'nin hiçbir zaman için emperyalist emeller içinde olmadığını bu nedenle komşularının var olan doğal zenginliğini kullanabilmek adına hiçbir zoraki girişimde bulunmadığını sadece jeopolitik konumu neticesinde olaylara müdahale etmek durumunda kaldığı söylenebilir. Bu noktada jeopolitik biliminin ne kadar önemli olduğu gerçeğiyle tekrardan karşı karşıya kalmaktayız. Türkiye'nin senelerdir hatta yüzyıllardır jeopolitiğinin vermiş olduğu şansı korumak, Ratzel'in hayat sahası olarak ifade ettiği yaşadığı toprakları korumak için mücadele verdiğini hatta hala bu mücadeleye devam ettiğini söylemek mümkündür.

Türkiye'nin, Orta Doğu ülkeleri içerisinde en fazla su potansiyeline sahip ülke olduğu söylenebilir. Türkiye sınırları içerisinde hiçbir yerleşim yerinin su sorunu yaşamamasıyla birlikte Irak ve Suriye'nin de su ihtiyacı önemli ölçüde karşılanır. Suyun her zaman medeniyetleri doğurduğu, geliştirdiği yadsınamaz bir gerçektir. Bu nedenledir ki Türkiye toprakları üzerinde yüzyıllar boyunca farklı medeniyetler yaşayıp gelişmiştir. Türkiye doğal kaynaklar açısından da oldukça zengin bir ülke konumundadır. Türkiye sınırları içerisinde; zengin bor kaynakları, linyit, boksit, demir, bakır, fosfat ve krom yatakları bulunur (Atalay, 2011). Türkiye komşularına göre tarımda önde gelen bir ülkedir. Türkiye engebeli ve yüksek bir ülke olsa da tarım yapılacak verimli ovalar bulunmaktadır. İklimin de bu kadar çeşitli olması Türkiye açısından tarım ürünlerinin çeşitliliğini artıracak bir şans olmuştur. Tahıl ürünleri, meyve sebze çeşitlerinden sanayi bitkilerine kadar birçok temel ihtiyaca dayalı ürünlerin Türkiye topraklarında rahatlıkla üretilbildiği söylenebilir.

Türkiye, bilinen jeopolitik teorilerinden Mackinder'in Kara Hâkimiyeti Teorisi'ne göre Kalpgâhın yani merkezin bitişiğinde ilk kenar kuşağın önemli bir noktasında bulunmaktadır. Yine Spykman'ın bahsedilen Kenar Kuşak Teorisinde önemli gördüğü iç kenar bölgesinde yer alır (Kaya, 2017, s.10). Bu bahsedilen teorilerde önemli görülen yerlere sahip olacak ülkelerin dünyaya hâkim olacağı

gerçeğinden hareketle, Türkiye'nin dünyaya sahip olmayı arzulayan tüm devletlerin iştahını kabartacak güzellikte olduğu ileri sürülebilir. Türkiye'nin bulunduğu topraklar üzerinde kurulan farklı medeniyetler, gelişebilmek varlıklarını devam ettirebilmek adına boğazlar üzerinde egemenlik kurma gereği ve isteği duymuşlardır. Boğazlar dünya ülkeleri arasında her zaman için bir çekişme nedeni olmuştur (Atalay, 2011). Çünkü İstanbul ve Çanakkale boğazları, Karadeniz ve Rusya'nın soğuk bölgelerinden sıcak bölgelere açılan bir kapıdır (Kaya, 2017, s.9). Bu boğazlara sahip olan Roma ve Osmanlı devletlerinin ömürlerine bakıldığında boğazların devletlerin varlıklarını sürdürmesinde ne kadar etkili olduğu söylenebilir.

“Boğazların kilit konumunu çok iyi kavrayan Napoleon Bonaparte, 7 Temmuz 1807 yılında Çarlık Rusya'sı ile Tilsit Antlaşması'nı imzalayarak müttefik haline gelmesine rağmen, Rusya'nın Boğazlarla ilgili isteklerine “Boğazlara hâkim olan, dünyaya hâkim olur.” cevabını vererek bir uzlaşma sağlayamamıştır” (Pithon;2010; Kaya, 2017). 16. yüzyıl Fransız yazarlarından Petrus Gyllius ise “İstanbul Boğazı, bütün diğer boğazlardan üstündür, çünkü iki denizi ve iki dünyayı tek anahtarla açmaktadır ifadesini kullanmıştır” (Kaya, 2017, s.9).

Sadece bu sözler doğrultusunda bile boğazların dünya siyasetinde ne kadar önemli bir yerde olduğunu ifade edilebilir. Osmanlı devletinden bu zamana kadar, Türkiye boğazlar için büyük özverilerde bulunmuş büyük mücadeleler vermiştir. Bu mücadeleler sonucuna Montreux Boğazlar Anlaşması ile boğazlar üzerinde Türk egemenliğinin kabul edildiğini söylemek mümkündür. II. Dünya savaşından sonra Sovyetler'in Akdeniz'e inme ve Orta Doğuda egemenlik kurma düşüncelerine engel olabilmek için Türkiye NATO'ya alınmıştır (Atalay, 2011). İşte bu noktada Türkiye'nin stratejik olarak çok önemli bir noktada bulunmasının sonucu olduğu fikri ortaya çıkabilir. Türkiye jeopolitiğinin önemli noktalarından birini oluşturan Doğu Akdeniz; Akdeniz'in üç kıtayı birbirine bağlayan bölümünü oluşturmaktadır. Cebelitarık Boğazı ile Atlas Okyanusuna, Süveyş Kanalı ile Kızıl Deniz üzerinden Hint Okyanusuna, Ege Denizi ve Türk Boğazları üzerinden Karadeniz'e oradan da Rusya'ya ulaşan deniz yollarının kesişim noktasıdır ve bu nedenle önemli ticaret yolları için geçiş kapısı olmakta dünya ticaretinde çok önemli konumda bulunmaktadır. Doğu Akdeniz'in ticaret konumunun yanı sıra bağlantılı olduğu coğrafi noktalar doğrultusunda da çok hareketli ve sürekli değişim içerisinde bulunan bir bölgede bulunduğunu ve bu nedenle de önemli olduğunu söylemek olanaklıdır. Yine aynı zamanda Orta Doğu'da bulunan petrol ve

doğal gaz gibi enerji kaynakları Doğu Akdeniz üzerindeki hatlar sayesinde diğer ülkelere taşınabilmektedir bu da Doğu Akdeniz'in vazgeçilmez bir nokta olduğunu bize tekrar göstermektedir (Turhan, 2016). Türkiye'nin jeopolitik öneminin bir bölümünü Doğu Akdeniz bölgesindeki hareketlilik ve önem oluşturduğu ifade edilebilir.

Dünya siyaseti için diğer bir nokta olan Karadeniz, bir iç deniz olmasına rağmen Rusya için önemli olmuştur çünkü yıllardır süregelen, yıllardır anlatılan Rusya'nın hiçbir zaman vazgeçemediği sıcak denizlere inme politikasının önemli ayağını Karadeniz oluşturmaktadır. Rusya Karadeniz üzerinden Ege Denizi'ne, Akdeniz'den Doğu Akdeniz'e geçmeyi planlamaktadır. Bu nedenle Karadeniz'den Kırım'a Akdenizde de Suriye'ye büyük önem vermişlerdir (Turhan, 2016, s.22). Ülkelerin hayallerini gerçekleştirme doğrultusunda çıkar ilişkilerine dayalı dış politikalar yürütmesini jeopolitik biliminin önemli noktalarından birini oluşturmaktadır. Türkiye, bu önemli yerler için her zaman ayrı politika oluşturmak durumunda kalmaktadır bunun da Türkiye'nin bulunduğu coğrafyanın kendisine sunduğu en düşündürücü ve avantajlı akıl yürütme işi olduğunu söylemek mümkündür.

Türkiye'nin jeopolitik önemi bazı komşu ülkelerin ve Türkiye üzerinde emelleri olan Batılı ülkelerin çıkarlarını zorlaştırmaktadır. Yani jeopolitik konumunun ve ona uygun davranmanın getirdiği güç bu ülkeleri rahatsız etmektedir. Orta Doğu'da güçlü bir Türkiye olmasının Batı dünyası başta olmak üzere neredeyse hiçbir ülke tarafından istenmeyen bir durum olduğunu da ifade etmek gerekir.

Türkiye'nin coğrafi konumu kısaca şöyle belirtilebilir:

“Türkiye; jeopolitik konumu gereğince sıcak denizlere inmek isteyen, Basra Körfezi'ndeki petrol yataklarını ele geçirmek isteyen veya bu yatlardan kolaylıkla yararlanmak,Boğazların ulaşım ve stratejik özelliğini kullanmak isteyen güçlü devletler tarafından sürekli büyüteç altında tutulmuş ve tutulmaktadır. Bu durum zaman zaman Türkiye'ye sıkıntı zaman zaman da büyük devletlerin çıkar ilişkilerinin çatışması nedeniyle güç vermiştir” (Atalay, 2011, s.412).

Türkiye'nin jeopolitik önemi yıllardan beri çoğu devleti rahatsız etmiş ve etmektedir. Coğrafyanın ülkeler üzerinde bu kadar etkili olması yürütülen politikaları zamanla değiştirmeyi ve geliştirmeyi ve çıkar ilişkilerine dayalı ilişkiler kurmayı zorunlu hale getirmiştir. Türkiye bu jeopolitiğe dayalı siyaset dünyasında her zaman için bir hedef tahtası haline gelmiştir. Türkiye, bulunduğu jeopolitik konum neticesinde siyasi bir zorunluluk olarak bazı kuruluşlarda var olmak durumundadır. Türkiye

Birleşmiş Milletler (1945), OECD (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü) (1961), İslam İşbirliği Teşkilatı (1969), AGİT (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı) (1973), EİT (Ekonomik İşbirliği Teşkilatı) (1985), KEİ (Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü) (1992), D-8 (1997) ve G-20 (1999) gibi uluslararası örgütlerin kurucu üyelerinden birisidir. Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) nün de üyelerindedir (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye>, 2020).

2.5. Türkiye'nin Üye Olduğu Kuruluşlar

2.5.1. Birleşmiş Milletler

Birleşmiş Milletlerin temeli 1919'da Versailles Antlaşması ile uluslararası barışı ve güvenliği sağlayabilmek amacıyla kurulan ve 1946 yılında dağılan Milletler Cemiyeti'ne dayanmaktadır (Aydemir, 2018, s.584). Kapsamı ve üyeliği konusunda dünya çapında uluslararası bir kuruluş olan Birleşmiş Milletler, 24 Ekim 1945 yılında kurulmuştur. Günümüzde 193 üye Devletten oluşan Birleşmiş Milletler, insanlığı ilgilendiren konular üzerine faaliyet gösterir. İnsan hakları, iklim değişikliği, silahsızlanma, insani problemler, sağlık problemleri, gıda üretimi ve cinsiyet eşitliği gibi konular Birleşmiş Milletlerin dünyaya ve insanlığa hizmet ettiği alanlardır (Aydemir, 2018). Birleşmiş Milletlerin amaçlarında bahsedilen dünya sorunlarına çözüm üretmek, bu sorunlara neden olan durumları ortadan kaldırmak ve bu sorunların tekrarlanmasını engellemek konularının, ne kadar başarılı olduğu tartışmaya açık bir konu olarak ortada olduğu söylenebilir.

Birleşmiş Milletlerin; ABD, Rusya, Çin, Birleşik Krallık ve Fransa olmak üzere 5 daimi üyesi altı temel organı vardır (https://tr.wikipedia.org/wiki/Birleşmiş_Milletler, 2020). Genel Kurul'un merkezde bulunduğu sistemde Vesayet Konseyi, Güvenlik Konseyi, Ekonomik ve Sosyal Konsey, Uluslararası Adalet Divanı ve Genel Sekreterlik yer almaktadır (Kaufmann 1980; Akt. Aydemir, 2018, s.584).

Genel Kurul, 193 ülkenin bir temsilci göndermesiyle oluşur. Alınacak kararlar üçte iki çoğunluğun kabul edilmesiyle alınır. Genel Kurul'un temel görevi uluslararası barışı tehdit edecek durumların önüne geçmektir (Altiner, 2014, s.5).

Güvenlik Konseyi, beş daimi olmak üzere on beş üyeden oluşmaktadır. Bir konuda karar alabilmek için 9 oy yeterli olmaktadır. Güvenlik Konseyi'nin görevleri de Genel Kurul' yakındır. Uluslararası alanda barışı tehdit eden unsurların önüne geçmek, silahlanma ve bunu sağlayan kuruluşların planlamasını yapmak, Genel Kurula alınacak yeni üyeler tavsiye etmek, barışın tehdidi karşısında askeri tedbirler almak gibi

görevleri olduğu söylenebilir (Altınar, 2014). Vesayet Konseyi, kendisini yönetemeyen bölgelerde yönetimin düzenini sağlamak için kurulmuştur ancak 1994'ün Kasımında faaliyetleri durdurulmuştur (Altınar, 2014, s.5).

Birleşmiş Milletlere bağlı bütün ana organlar New York'ta bulunurken, Uluslararası Adalet Divanı Hollanda'nın Lahey kentinde bulunmaktadır. Amacı hukuki sorunlara çözüm bulmaktır (Altınar, 2014, s.5). Adalet divanı ile uluslararası düzeyde tarafsız bir mahkeme olması amaçlanmış ancak tarafsız olması gereken mahkeme Birleşmiş Milletlere bağlı olması ve Birleşmiş Milletlerin mahkeme üzerinde etkisi olması dolayısıyla birçok konuda doğru kararlar verilmediği için eleştirilmiştir (Ata, 2018). Örneğin; Türkiye ve Yunanistan arasında Fener Rum Patrikhanesi Patrikliğine atanan kişinin mübadele sonucu Yunanistan'a gönderileceği sorunu doğdu. Yunanistan bu sorunun çözümü için Uluslararası Adalet Divanı'na başvurmak istedi fakat Türkiye bu kurumun bu konuda yetkisinin bulunmayacağını söyleyerek reddetti (Aydın & Aydın, 2011, s.369). Ancak daha önceden var olan mübadele sorunu için yine Adalet Divanı'na gidildiğini ve sonuç alındığı da söylenebilir.

Birleşmiş Milletlerin organlarından birisi Ekonomik ve Sosyal Konseyidir. Konsey 54 üyeden oluşmaktadır. Bu konsey ekonomik, sosyal, kültürel, eğitim gibi alanlarda araştırmalar yapar ve bu konularda ülkelere tavsiyelerde bulunur (Altınar, 2014, s.5). Uluslararası sorunların önüne geçebilmek amacıyla ülkelerin kendi içlerindeki sosyal veya ekonomik problemlerinin çözülmesi gerektiği düşüncesinin bu kurulun temel amacı olduğu söylenebilir.

Birleşmiş Milletlerin organlarından birisi genel sekreterliktir. Genel Sekreterlik, Birleşmiş Milletlerin diğer organlarının çalışmaları için gerekli ortam ve koşulları sağlayan üst düzey bir koordinasyon birimidir ve uluslararası barışı engelleyici durumları raporlayarak genel kurula sunar (Birdişli, 2010, s.174).

2.5.1.1. Türkiye'nin Birleşmiş Milletlerdeki Rolü

Türkiye, Birleşmiş Milletlerin kurucu üyelerinden biridir. Türkiye, Birleşmiş Milletler'de aktif bir şekilde rol almakta olduğunu ve sorunlara barışçıl yollarla yaklaşmaktadır. Üye olan devletler, BM bütçesine ekonomik gelişmişlik seviyeleriyle orantılı mecburi katkı sağlamaktadırlar. Türkiye, BM zorunlu bütçesine katkı payı 2012 yılında % .617 iken, 2013 yılında yüzde 1 seviyesini geçerek BM bütçesinin %1.328'ine ulaşmıştır. Bununla birlikte Türkiye BM'ye en fazla katkıda bulunan ülkeler arasında 25. sıradan 16. sıraya yükselmiştir (<http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-teskilati->

ve-turkiye.tr.mfa). Türkiye'nin BM'deki en önemli rolü şüphesiz ki mülteci politikalarıdır. BM, mülteciler ve göçmenler konusunda Türkiye ile birlikte çalışmaya ve uluslararası toplumu insani konularda yükü daha fazla paylaşmaya çağırmaya devam edeceğini belirtiyor (<https://turkey.un.org/tr>). Türkiye'nin benimsediği dini değerler doğrultusunda bu konuda oldukça hassas ve yardıma açık davrandığını söyleyebilmek mümkündür. BM'nin esas ilgilenmesi gereken barışçıl politikalar bazı noktalarda sıkıntıya uğradığı zamanlarda Türkiye, BM'nin önemli bir yardımcısı olmuştur ve gerçekten dünya barışına yönelik davranışlarda bulunmuştur denilebilir. Çünkü Türkiye, bir yandan uluslararası barış, güvenlik, istikrar ve refaha katkılarını artırmak, diğer yandan insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü gibi temel ilke ve değerlerin güçlendirilmesine yönelik çabalarını daha da ilerletmek için kararlıdır (<http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-teskilati-ve-turkiye.tr.mfa>).

BM'nin geçmişte yaptığı faaliyetlere bakıldığında, Türkiye'nin İngiltere'yle yaşadığı Musul sorununda İngiltere'nin Milletler Cemiyeti'ne başvurması ve Milletler Cemiyeti'nde çıkan karar sonucunda Musul'un Türkiye tarafından kaybedildiği görülmektedir. Musul'un kaybı, Şeyh Sait İsyanının çıkmasına zemin hazırlanmıştır (Kocaoğlu, 1997). Milletler Cemiyeti'nin bu tutumundan sonra Atatürk Milletler Cemiyeti için şu ifadeleri kullanmıştır:

"İlk bakışta mesele bir hudut ve petrol meselesi olarak gözükmiştir. Halbuki meselenin yeni ve önemli bir boyutu vardır. Bu da, Musul Meselesi dolayısıyla Avrupa devletlerinin Şark milletlerini ezmek arzusundan vazgeçemediklerinin açıkça belli olmasıdır. Şark'ı Avrupa'nın baskısından korumak için, Doğu milletlerinin Batı'nın kendi menfaatlerine alet ettiği Milletler Cemiyeti yerine, bir araya gelmesidir. Bazıları, Doğu milletlerinin bu işe hazır olmadığını ileri sürebilir. Ancak, son yıllarda Şark milletlerinin başına gelenler, onlara bir asırlık tecrübe kazandırmıştır" (Kocaoğlu, 1997, s.33).

Atatürk'ün de sözlerinde belirttiği gibi Milletler Cemiyeti barış amaçlı politikalarını söz konusu Türkiye olduğunda bir kenara atmaları bağlı oldukları kurumda amaçlarını gerçekten yerine getirmediklerini ve yanlış politika izlediklerini göstermektedir. Daha sonraki dönemlerde BM, Kuzey Kore'nin Güney Kore'ye saldırması üzerine ABD'nin yardım çağrısıyla Türkiye'yi desteğe çağırdı ve Türk askeri Kore'de büyük başarılar gösterdi bu başarılar sonucunda BM, Türkiye'nin ihtiyaç

duydıkları güç olduğunu, jeopolitik konumunun verdiği gücü de hesaba katarak Türkiye'yi NATO'ya aldı (Kocaoğlu, 1997).

Yunanistan tarafından Kıbrıs meselesinin BM'ye taşınması sonucunda, Birleşmiş Milletlerin asıl hedeflediği Kıbrıs'ta fiili bir Türk Cumhuriyetinin varlığının devam ettirilmemesiydi (Kocaoğlu, 1997). Birleşmiş Milletler, Türkiye'nin Kıbrıs'a harekât düzenlemesini işgal olarak betimledi ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin varlığını tanımadı (https://tr.wikipedia.org/wiki/Kıbrıs_Sorunu). KKTC'nin varlığının Türkiye dışında hiçbir ülke tarafından tanınmaması BM'nin ve üye ülkelerin ayrılıkçı politikalarının bir parçası olarak gösterilebilir.

Körfez Savaşı'nda Türkiye'nin BM yanlısı bir politika izlemesi yine Türkiye'yi zarara uğratmış, maddi ve manevi olarak büyük darbeler almıştır. Tüm bu sorunlarla uğraşılması, dış politikada Türkiye'nin pasif kalmasına sebebiyet vermiştir (Kocaoğlu, 1997). Bu zorlu durumların yanı sıra Türkiye her zaman BM'nin barışçıl politikalarının yanında olmuş ve elinden geldiğince dünya barışına katkıda bulunmuştur. Örneğin; yağmacıların, açlığa terk ettiği Somali halkına destek gönderen BM'nin destek grupları içerisinde Türklere yer almış (Kocaoğlu, 1997, s.41) ve bu Türk milletinin merhametinin bir göstergesi daha olmuştur. Yine Bosna Hersek'te yaşanan Sırp katliamını önlemek için gönderilen, Arnavutluk'ta çıkan iç karışıklıklar sonrasında halka destek olmaya giden birliklerin içerisinde Türkiye her zaman yer almıştır (Kocaoğlu, 1997). Bütün bunlara bakıldığı zaman Türkiye her zaman için Atatürk'ün dış politikasının temelini oluşturan “Yurtta Sulh Cihanda Sulh” sözüyle hareket etmiştir. Türkiye'nin, kendisine karşı yapılan her türlü ayrıştırmacı politikalara rağmen BM içerisinde dilinden düşürmediği tek sözün barış olduğunu, insanlara bir sayı olarak değil gerçekten insan olarak baktığını, zaman ve şartlar ne kadar değişirse değişsin merhametini ve sevgisini azaltmadan yardıma ihtiyaç duyan tüm insanlara çıkar ilişkisine dayanmaksızın yardım etmeye çalıştığı rahatlıkla ifade edilebilir.

2.5.2. OECD (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), daha iyi yaşamlar için daha iyi politikalar oluşturmak için çalışan uluslararası bir kuruluştur. OECD'nin hedefi tüm insanlar için refah sağlamak ve fırsat eşitliği yaratmaktır (<https://www.oecd.org/about/>). Türkiye, OECD'nin kurucu üyesidir. OECD'nin belirledikleri ülkeleri ekonomik, sosyal anlamda incelediğini, onlarla ilgili veriler ortaya çıkardığını ve ilgili ülkeler için kararlar almaktadır. Türkiye'nin OECD'de daimi temsilciliği bulunmaktadır. Daimi

temsilcilik OECD nezdinde faaliyet göstermektedir. Daimi Temsilcilik personeli Dışişleri Bakanlığı dışında Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası kadrolarından oluşmaktadır (TC. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı). Türkiye’de OECD çalışmalarının koordinasyonundan sorumlu 23 ulusal eşgüdüm birimi ve bunlardan ayrıca 23 ilgili kurum bulunmaktadır (TC. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı). Türkiye OECD ile birlikte bazı programlar da yürütmektedir:

Bu programlardan biri Uluslararası Yetişkin Becerilerinin Ölçülmesi Programı (PIAAC)’dır. PIAAC, 16-65 yaş arasında yer alan insanlara yönelik yazma becerileri, sayısal beceriler ve bilişim becerileri alanlarında çeşitli testler uygulanarak yürütülmektedir. Bu uygulanan program sonucunda belli konuda yeteneği olan insanlar, ilgili alanlara yönlendirilir ve ekonomiye katkısının olması sağlanır (TC. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı). Sonuçlarına bakıldığı zaman ise, Türkiye’nin, katılımcı ülkeler arasında özellikle ileri yaştaki yetişkinlerde olmak üzere bilgi işleme becerilerinde cinsiyete dayalı farklılıkların en yüksek olduğu ülkelere nazaran oldukça zayıf olduğudur (TC. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı).

Türkiye OECD ile birlikte yürüttüğü programlardan bir diğeri de LEED (Yerel Ekonominin ve İstihdamın Geliştirilmesi Programı)’dır. Bu programın temeli ise, yerel anlamda ülkelerin ekonomilerine destek sağlamaları açısından neler yapabileceklerini üretimi nasıl daha iyi hale getirebileceklerini göstermektir. 2002 yılından itibaren bu programın destek payı İŞKUR tarafından karşılanmaktadır (TC. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı).

2.5.3. İslam İşbirliği Teşkilatı

1969 tarihinde Fas'ın başkenti Rabat'ta toplanıp İslam ülkelerini çatısı altında toplamak üzere kurulan 57 üyeye sahip, uluslararası bir teşkilattir. 2011 yılında Kazakistan'ın başkenti Nur-Sultan'da düzenlenen İslam Konferansı Teşkilatı'nın 38. Dışişleri Bakanları toplantısında alınan karar gereğince örgütün ismi İslam İşbirliği Teşkilatı olarak değiştirildi (https://tr.wikipedia.org/wiki/İslam_İşbirliği_Teşkilatı, 2020).

Batı ve İslam dünyası arasındaki ilişkinin her zaman çok iyi olmadığını iyi olmayan bu ilişkilerin daha da kötüye gitmesinin 11 Eylül saldırısından sonra yaşandığını söylemek mümkündür. Daha sonra Amerika'nın Irak'ı işgali ve Arap Baharı gibi gelişmeler İslam Teşkilatı'nın temel konularını oluşturmuş fakat BM'den sonra dört kıtaya yayılmış en büyük uluslararası örgüt olmasına rağmen sorunlarına çözüm üretmede yetersiz kalmıştır. İslam İşbirliği Teşkilatında yenilenme hareketleri Türkiye'nin ağırlığını koymasıyla ve Ekmeleddin İhsanoğlu'nun 2004'te genel sekreterliğe seçilmesiyle başlamıştır (Ataman & Gökşen, 2014). Bu yenilenme hareketleriyle beraber teşkilat bir reform sürecine girmiş ve stratejilerini değiştirmeye başlamıştır. İİT'nin 2005 Yılından Bu Yana Gerçekleştirilen İcraatlar ve Yenilikler başlıklı raporunda, yenilikleri İİT'nin bütününde ve her biriminde hayata geçirmek, örgütü zamanın gereklerine uygun olarak günümüz sorunlarına güç oluşturabilecek şekilde yeniden yapılandırmak ve örgütü uluslararası platformda etkili aktörlerden biri haline getirmek olmak üzere yenilenme sürecinin üç ana amacı olduğu belirtilir (Ataman & Gökşen, 2014). Bu yenilenme isteğinin 11 Eylül sonrasında uluslararası alanda daha aktif olunmak istenmesinden ve dünyanın her köşesinde işkenceler gören, insanı faaliyetlerden uzak tutulan Müslümanların yaşadığı sıkıntıları gidermek olduğu söylenebilir. İİT'nin uluslararası alanda son dönemlerde daha çok artan İslamofobi'nin önüne geçmek için faaliyetlerde bulunduğunu da söylemek mümkündür.

2.5.3.1. Türkiye'nin İslam İşbirliği Teşkilatı'ndaki Rolü

II. Dünya Savaşı'ndan sonra daha çok Batı dünyasına yönelen Türkiye, BM ve uluslararası alanda faaliyet gösteren kuruluşlara üye olmaya başladı bir bakıma Batılılaşma politikası yürütmüştür. Ancak Türkiye'nin BM ile ayrıştırma politikasına dayalı olarak daha önce yaşadığı problemler ve Kıbrıs meselesinde, BM'nin Türkiye aleyhine olan tavrı Türk dış politikası için bir ayırım noktası oldu ve Türkiye Doğu'ya yönelmeye başladı. Türkiye bu meselelerden sonra İİT ile daha çok yakınlaşmaya başladı ve bu yakınlaşma asıl olarak Turgut Özal döneminde oldu. Öyle ki Türkiye teşkilata verilen maddi desteği arttırarak beşinci en büyük ortak konumuna ilerlemiştir (Ataman & Gökşen, 2014, s.24). Turgut Özal desteğiyle Bosna Katliamının İİT'de görüşülmesi ve bu konuda İİT'nin karar alması sağlandı. Aynı dönemde Orta Asya Türk devletlerinin İİT'ye üye olmalarına öncülük edildi (Ataman & Gökşen, 2014, s.24).

2002 yılına gelindiği zaman Ak Parti iktidarlığında İslam Dünyası ile ilişkiler ve İİT ile ilişkiler de artış ivmesinin yaşandığı söylenebilir. Daha önce de bahsedildiği gibi ilişkilerin zirve yaptığı dönem Ekmeleddin İhsanoğlu'nun İİT Genel Sekreter seçildiği dönem olmuştur. Bu dönemde Türkiye siyasi, ekonomik ve ticari anlamda ön planda olmaya başladı. 2008 küresel ekonomik krizi öncesi ihracatının yüzde 50'sini oluşturan Avrupa Birliği ülkelerinde yaşanan pazar alanının daralması üzerine Türkiye, yeni pazar arayışına girdi ve İİT üyelerine yönelik bir açılım sağlandı. Örgütü farklı amaçlı bir platform olarak kullanan Türkiye, İİT içerisinde ekonomik işbirliğini teşvik ederek karşılıklı bağımlılık ilkesini örgüt içerisinde pekiştirmeye çalıştı (Ataman & Gökşen, 2014). Türkiye'nin üye olduğu teşkilatlarda aktif rol aldığı ve siyasetin bir getirisi olarak çıkar ilişkilerine dayalı bir politika oluşturmak durumunda kaldığı; bunun yanı sıra Türkiye'nin bir İslam ülkesi olmasının neticesinde ümmete olan desteğini her şekilde gösterdiği ve göstermeye de devam edeceği söylenebilir. Buna en güzel örnek ise; son yıllarda Suriye'de yaşanan sorunlar nedeniyle ortaya çıkan mültecilere kardeş ümmet gözüyle bakması ve bu olayda en büyük sorumluluğu üstlenmesi olacaktır.

2.5.4. NATO (Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü)

4 Nisan 1949'da 12 ülke tarafından imzalanan Kuzey Atlantik Antlaşması'na dayanarak kurulan ve farklı dönemlerde 18 ülkenin daha katıldığı uluslararası askerî ittifak. Örgütün üyelerinin amacı, herhangi bir dış güçten gelebilecek saldırıya karşı ortak savunma içerisine girmektir. NATO'nun merkezi, örgütün Kuzey Amerika ve Avrupa'daki 30 üyesinden biri olan Belçika'nın başkenti Brüksel'de bulunmaktadır (<https://tr.wikipedia.org/wiki/NATO>).

Soğuk Savaş döneminde, Sovyetlere karşı bir koruma olarak kurulan NATO, o dönemde Sovyetlere karşı iki yönlü bir politika izledi: bir yandan askeri anlamda Sovyetleri caydırmaya ve kendilerini korumaya devam ederken bir yandan da barışçıl yollarla sorunun üstesinden gelmeye çalışıyorlardı. (Karaosmanoğlu, 2014). Bu iki yönlü siyasetin sonuç verdiğini ve sorunların barışçıl yolla çözüldüğü söylenebilir. NATO'nun görev ve işlevlerine bakılacak olursa şunlar sıralanabilir (Karaosmanoğlu, 2014):

“NATO kendi üyeleri arasında nükleer silahların yayılmasını engellemiştir. İttifakın Avrupalı üyeleri arasında sadece Birleşik Krallık ve Fransa nükleer silahlara sahiptir. Diğer üyelerden pek çoğu gerekli teknolojiye sahipken, NATO ve ABD'nin güvenlik taahhütlerini yeterli görmekte-dirler”

“NATO’nun Soğuk Savaşta en yararlı işlevlerinden biri, istikrar ve güven aşılayarak İkinci Dünya Savaşında ekonomisi yıkılan Avrupa’nın kalkınmasına katkı sağlamasıdır. Portekiz, Yunanistan ve Türkiye de bu güvenli ortamdan büyük ölçüde yararlanmışlardır”

“Tüm bu saydığımız işlevlerinin ötesinde, NATO’nun demokratikleşmeyi teşvik etme ve demokratik değer ve normları vurgulayarak kimlik inşa etme gibi bir işlevinin olduğunu da hatırlamak gerekir. Kuzey Atlantik Antlaşması giriş bölümünde, “demokrasi prensipleriyle fert hürriyetleri ve hukukun üstünlüğüne” gönderme yapmaktadır.”

Soğuk savaş döneminde ortaya çıkan savaş tehdidinin önüne geçebilmek için kurulan NATO Soğuk Savaş sonrasında da bölgesel çatışmaların önlenmesi için ihtiyaç duyulan bir teşkilat olmuştur (Demir, 2016). Devletlerin kendi çatışmalarının önüne geçemeyip NATO desteğine ihtiyaç duymalarının NATO’nun etkinliğinin artmasına ve küresel bir güç olarak önünün açılmasına sebebiyet vermiştir. Soğuk savaş sonrasında ilk askeri operasyonlar Irak’ın Kuveyt’i işgali nedeniyle yapıldı daha sonra Yugoslavya’dan ayrılan Bosna’da baş gösteren Bosna Savaşı’nda, Arnavutluk’ta sivilere yönelik olan baskıları önlemede NATO askeri hareketlerde bulundu (<https://tr.wikipedia.org/wiki/NATO>).

11 Eylül saldırısından sonra ise, NATO ilk defa 5. Maddesini uygulamaya koydu. Bu maddeye göre; NATO üyelerinden birine karşı yapılan eylem bütün üyelere karşı yapılmış sayılacaktı ve bu nedenle bu olaydan sonra yine NATO Afganistan’a askeri harekâta bulundu (<https://tr.wikipedia.org/wiki/NATO>). Bunu dışında Hint Okyanusunu korsanlardan koruma ve Libya iç savaşı gibi olaylarda da NATO’nun etkin rolünün olduğunu söylemek mümkündür.

2.5.4.1. Türkiye’nin NATO’daki Rolü ve Önemi

Türkiye, Dünya savaşı sonrasında 3 temel ana fikir neticesinde NATO’ya üye olma düşüncesindeydi. İlk olarak içinde bulunduğu siyasi yalnızlıktan kurtulmak ve iktisadi anlamda da kalkınmak istiyordu. İkincil olarak ülkeler arasında ittifak kurmanın önemli olduğu düşüncesindeydi. Üçüncü olarak ise, Türkiye, kendisini Batıdan soyutlamak yerine, Batıyla yakınlaşarak kendisini de geliştirmek istiyordu. Sovyet Rusya’nın Türkiye’ye karşı tehditkâr tavırları sonrasında Türkiye bir ittifak arayışı içerisine girdi ve aynı dönemde Washington’da vefat etmiş olan Büyükelçi Mehmet Münir Ertegün’ün na’şını protokol icabı İstanbul’a getiren USS Missouri zırhlısını Türk

hükümet artık yalnız olmadığının sembolü olarak gördü. Aynı zamanda Sovyetlerin komünist anlayışının ülke içerisinde kendisine yer bulamayışı da Türkiye'yi NATO'ya yakınlaştırmıştı (Bilge-Criss, 2012).

Türkiye, jeostratejik ve jeopolitik konumu nedeniyle Soğuk Savaş döneminin önde gelen ülkelerinden birisiydi. ABD bu durumun farkındaydı ve Türkiye ile Yunanistan'ı Sovyetlerin eline bırakamazdı (Erdem, 2018). İlk olarak Truman Doktrini ile birlikte ABD, Türkiye'ye destek sağlamış ve Türkiye'nin jeopolitik konumundan yararlanabilmek için daha çok yanına çekme çalışmasına başlamıştır (Topal, 2013). Bu Doktrinle beraber, Türkiye'nin artık Sovyet Rusya'ya karşı yalnız olmadığını, yardımın kabul edilerek ABD ile yakınlaşma yolunda ilk adımın atıldığı söylenebilir. Daha sonra da ABD Dış İşleri Bakanı George Marshall, Sovyetlerin komünist propagandasının yaydığı fakirlik politikasına karşı Avrupa'nın zenginleştirilmesi ve ekonomik yönden geliştirilmesi gerektiğini düşündüğü için Avrupa'ya yardım etmek durumunda kalmıştır. Bu plan doğrultusunda ilk olarak Türkiye, kapsam dışı bırakılmak isteniyordu ancak daha sonra tarım aletlerinin modernizasyonu ve geliştirilmesi karşılığında yardıma karar verdi. ABD'nin buradaki amacı kendi sanayisine Türkiye'den ham madde oluşturmaktı (Topal, 2013). Nitekim çıkarların uyuşması doğrultusunda Türkiye bu planda yerini aldı ve ABD ile yakınlaşma ilişkisi devam ettirildi. Bu olaylar içerisinde, İngiltere ve Fransa Sovyet tehdidine karşı Batı Dünyasının korunması için ABD ye destek çıktı ve bu doğrultuda ABD bir koruyucu rolü üstlenerek Kuzey Atlantik Antlaşmasını imzaladı aynı zamanda Türkiye CHP hükümeti aracılığıyla 1950'de NATO'ya üye olma başvurusunda bulundu ancak başvurusu kabul edilmedi (Erdem, 2018). 14 Mayıs 1950 seçimlerini DP'nin kazanmasıyla beraber NATO ile ilişkilerin farklı noktalara taşınmıştır. Türkiye'de iktidar değişikliği yaşanmış fakat dış politikada herhangi bir değişiklik yaşanmamıştır. Bu tarihte Kuzey Kore'nin Güney Kore'ye savaş açması neticesinde Türkiye, ABD'den sonra Kore'ye asker göndermek istediğini belirten ikinci ülke olmuştur ve askerlerini göndererek savaş içerisinde büyük başarılar elde etmiş bu olayla birlikte Türkiye'nin askeri gücü anlaşılmıştır (Akkaya, 2012). Türkiye bu olayla ve bundan sonraki yapacağı girişimlerle güvenliğini garanti etmeye çalışmıştır şeklinde yorumlanabilir.

Savaştaki etkin başarısından sonra Türkiye, 1950'de İtalya ile "Dostluk ve Hakemlik Antlaşması" imzaladı aynı zamanda bu olaylardan sonra ABD Türkiye üyeliğine sıcak bakmaya başlamıştı. Kore savaşında elde edilen başarılar, aynı zamanda Türkiye'nin stratejik konumu, petrol noktalarına yakın oluşu ABD'ye cazip geldi ve

Türkiye'nin üyeliğini Fransa'ya teklif etti ancak bu birçok devlet tarafından olumsuz karşılandı. Çünkü Sovyetlerin bu nedenden dolayı kendilerine cephe alacaklarını düşünüyorlardı bu nedenle Türkiye'nin üyeliği gecikti ama bu olay daha fazla ertelenemedi Eylül 1951'de yapılan toplantıda Türkiye'nin üyeliği kabul edildi (Akkaya, 2012).

Türkiye NATO için, jeopolitik önem noktasında vazgeçilmez durumdadır. Aynı zamanda Türkiye'nin yüzyıllar öncesinden bugüne miras olarak taşıdıkları askeri yeteneklerinin bu kuruluşta çok önemli ve değerli olduğunu söylemek olanaklıdır. Aynı zamanda bu vazgeçilmezlik unsurunu verilerle değerlendirildiğinde; Türkiye'nin NATO içinde Kara Kuvvetleri mevcudu bakımından ABD'nin ardından ikinci sırada yer almakta olduğunu (% 17.5), orta boy muharip deniz unsurları katkısı bakımından NATO içinde beşinci konumda bulunmakta olduğunu, diğer yandan Türkiye NATO envanterindeki savaş uçaklarının %10.5'ine, keşif unsurlarının % 22.5'ine, kargo uçaklarının ise % 20'sine sahip olduğu görülmektedir (Rustamov, 2007).

2.6. Atatürk Dönemi Türk Dış Politikasından Bugüne Türkiye'nin Uluslararası Platformdaki Yeri ve Önemi

Atatürk Dönemi Türk dış politikasına bakıldığında, Türkiye ve Yunanistan arasında yaşanan bir nüfus mübadelesi sorunundan bahsedilebilir. Bu sorun iki devlet arasında anlaşmazlıklara yol açmış ve sorunun çözümü için uluslararası bir çözüm üretecek kuruluş olan BM'ye başvurulması sonucunda Türkiye lehine çözüm bulunması iki ülke arasındaki gerginliği arttırmıştır (Aydın & Aydın, 2011). Mübadele kapsamında Rum Patriğinin de Yunanistan'a gönderilmesi konusu iki ülke arasında yeniden çatışma yarattı ve Türk Yunan yakınlaşması ancak Başbakan Venizelos'un 1930'da Türkiye'ye gelmesiyle başladı. İki ülke İtalya'nın saldırgan tutumuna karşı bir araya gelmiş, Balkan Antantının da imzalanmasıyla iki ülke arasındaki ilişkiler iyiden iyiye ilerlemiştir. Hatta öyle ki Venizelos Atatürk'ü Nobel Barış Ödüllerine aday olarak göstermiştir. Coğrafi anlamda da birbirine yakın bu uzun süren barış dönemi Soğuk savaş döneminden sonra da devam etmiştir, Türkiye birçok konuda Yunanistan'a desteklerini sürdürmüştür fakat iki ülke arasındaki bu iyi ilişki 1955'te Kıbrıs sorununun ortaya çıkmasıyla günümüze kadar sürecek olan bir anlaşmazlık haline gelmiştir (Uzun, 2004). Son dönemlere doğru kötüye giden bu ilişkilerin nedeninin; Yunanistan'ın tarih sahnesinde var olmaya başladığı günden bu güne değin hayali olan Megali İdea'yı gerçekleştirmek

istemelerinden, Türkiye’yi her zaman için bu yolda engel olarak görmelerinden ve karşılarında büyük ve güçlü bir Türkiye istememelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Türkiye-İngiltere ilişkilerine bakıldığında, iki ülke arasındaki en önemli iki konunun Türk-İrak sınırı ve Musul sorunu olduğu görülmektedir. İngiltere, Lozan’da halledilemeyen Musul için Türkiye ile anlaşmazlık içerisindeydi ve bu konunun kendi lehine çözülmesi için bir takım çalışmalar içine girdi. İlk olarak Hakkâri’yi Türkiye’den isteyen İngiltere karışıklıktan yararlanarak Musul Sorununu Milletler Cemiyetine iletti bununla beraber Milletler Cemiyetinden kendi aleyhine sonuç çıkmayacağını biliyordu ve nitekim de öyle olmuştur. Musul, çoğunluğu Arap ve Kürtlerden oluştuğu için Irak’a verilmeli kararı çıktı ki Irak’ta İngiltere tarafından korunmalıydı (Aydın & Aydın, 2011). Milletler Cemiyeti üyeleri Musul kararında da yine yanlı bir davranış sergilemiş ve Türkiye’yi yalnız bırakmaya çabalamıştır. Türkiye uluslararası alanda destek göremediği için çok değerli bir toprağını kaybetmiştir ve bu da bize uluslararası politikada devletlerin acımasızlığını ve biraz güce sahip olan devletlerin karşılarında başka güçlü devlet görmek istemediklerini göstermektedir. Türkiye, içerisinde bulunduğu siyasi düzenin karşısında daha fazla direnememiş ve 1926 tarihinde Ankara Antlaşması imzalayarak İngiltere ile bir dostluk sürecine girmiştir (Aydın & Aydın, 2011). Günümüze doğru yaklaşıldığında iki ülke arasındaki ilişkilerin Kıbrıs Sorunu ile yeniden gerginliğe yol açmış olduğunu söylemek mümkündür. Kıbrıs’ta Rumların Türklere karşı baskı politikalarına Türk devleti kayıtsız kalmamış ve bir askeri operasyon için İngiltere ile hareket etmek istemişlerdir ancak İngiltere bu teklifi reddederek böyle bir şeyin yapılamayacağını söylese de Türkiye’nin askeri harekâttan vazgeçmemesi iki ülke arasında olumsuz ilişkilere yol açtı (Coşkun, 2015). Günümüze doğru yaklaşıldığında Türk-İngiliz ilişkilerinin gel git yaşadığı dönemler olmuştur. İngiltere, darbe sorumlusu terör örgütünün gazetesine yapılan polis baskını, gezi parkı olaylarında ön cephede yer alıp hükümete eleştirel bir davranışla yaklaşan Mehmet Ali Alabora’nın İngiliz vatandaşlığını seçmesi gibi olayları örnek göstererek Türkiye’nin otoriterleşen davranışları olduğunu belirtmiş ve AB birliğine girme düşüncesine olumsuz yaklaşmaya başlamıştır. Daha sonraki süreçlerde bilindiği gibi Boris Johnson’ın liderliğiyle birlikte Brexit süreci de tamamlanmış olup İngiltere de AB’den ayrılmıştır. Yeni liderin seçimi ve AB’den ayrılma olayıyla birlikte Türkiye ile ilişkiler daha iyi bir noktaya taşınmaya başlanmış Ancak Ortadoğu’da Kürtlerin durumu, İran’a yönelik politikalar ve Doğu Akdeniz gibi konularda iki ülke arasında bazı zamanlarda anlaşmazlıklar yaşanabilecek olursa da, Bu durumda, ABD ile yakın ilişkiler ve NATO

ortaklığı iki ülke için büyük fırsat olacaktır (Örmeci, 2020). Bahsedilen bu ilişkiler her zaman için, ülkeler arası çıkarlar doğrultusunda devam edecektir. Çünkü tarihi geçmişe bakıldığında Batı dünyası ile ilgili olarak Türkiye'nin her zaman için sorunlar yaşadığı, geçmişten gelen bu sorunların aslında hala tam olarak çözülmediği söylenebilir.

Türkiye'nin ABD ile olan ilişkileri, Akdeniz ticareti vasıtasıyla Osmanlı Döneminde başlamıştır. II. Dünya Savaşından sonrada gelişme dönemine girmiştir. Türkiye Truman Doktrini ve Marshall Planı doğrultusunda yardımlar kabul etmiş ve bu yardımlar sonucu gelişen ilişkiler Türkiye'nin NATO'ya girmesiyle devam etmiştir. 1954 yılında Türkiye İncirlik Üssünü ABD'nin hizmetine sunmuştur. Bu üs Soğuk Savaşın ardından I. Körfez Harbi ve Irak Harbinde de kullanmıştır (Durmuş, 2011, s.6). İlişkilerin bozulma noktası yine 1974, Kıbrıs barış harekâtı olmuştur hatta bu olaydan sonra Amerika Türkiye'ye ambargo uygulamıştır. İran'da ABD büyükelçiliğinin işgali ve SSCB'nin Afganistan'ı işgaliyle ABD tam anlamıyla Türkiye'nin jeopolitik konumuna ihtiyaç duymuş ve Türkiye'yi müttefik olarak konumlandırmıştır (Durmuş, 2011, s.6). Türkiye'ye IMF kredileri, borç ertelemeleri ve askeri yardımlarda dâhil olmak üzere Türkiye'ye 13 milyar dolarlık kaynak aktarmıştır aynı zamanda Çöl Fırtınası harekâtında Türkiye'yi Çekiç Güç olarak konumlandırılmıştır. SSCB'nin çöküşüyle beraber uluslararası sahada bir yumuşama ve barış dönemine girildiğini ve ülkelerin de ilişkilerinin farklı yönlerde ilerlemeye başladığı söylenebilir. Dünyada tüm dengeler değişirken, savaşların yerini kültürel sosyal sorunlar almaya başladı ve bir devletin içerisindeki sorunlar uluslararası alanda da yankı buluyordu. ABD'nin Türkiye'nin terör örgütü olarak nitelendirdiği gruplara yardımlarda bulunması, Irak'ı işgal etmek istemesi gibi sebepler iki ülke arasında yeniden sorunlara yol açmaya başladı (Durmuş, 2011). Yaşanan bu tür olumsuz sonuçlar olsa da Türkiye, uluslararası alanda her zaman için aktif rol almanın, devletlerle ittifaklar kurmanın ne kadar önemli olduğunun farkında olan bir ülke olduğu için diğer ülkelerle olduğu gibi ABD ile de ilişkilerini devam ettirecektir.

Son 10 yıl içerisinde de Türkiye-ABD arasındaki ticaret hacmi 1.5 kattan daha fazla büyümüş, 2019 yılı sonu itibariyle 19.24 milyar dolara ulaşmıştır. ABD'yle ticaret hacminin 100 milyar dolara çıkarılması hedefi ise ekonomik alanda işbirliğinin geliştirilmesi için önemli atılımlar arasında yer almaktadır. Türkiye'de günümüz itibariyle 1.874 adet ABD sermayesine sahip şirket faaliyet göstermektedir (<http://www.mfa.gov.tr/turkiye-amerika-birlesik-devletleri-siyasi-iliskileri.tr.mfa>).

Türkiye Orta Doğu ilişkileri 1923'ten 1950'ye kadar olan dönem arasında çok gelişme gösterememiştir. Çünkü bu dönemde Arap coğrafyası bağımsızlık mücadelesi içerisindeydi ve Türkiye bu devletlerin kendi içlerindeki meselelerine müdahil olmamak nedeniyle Orta Doğu ile herhangi bir ilişki içerisine girmedi (Şahin, 2010). Uluslararası ilişkilerde bir kırılma noktası olarak bahsedilen Kıbrıs meselesi Orta Doğu ile olan ilişkilerde de bir başlangıç noktası olmuş, Kıbrıs Meselesinde batı dünyasından istediği desteği göremeyen Türkiye adeta bir hayal kırıklığı yaşayarak dış politikasında değişikliklere gitmiş ve Doğu dünyasıyla ilişkilerini gözden geçirmeye başlamıştır (Şahin, 2010). Türkiye'ye, AB yolunda yapılan haksızlıklar, ABD'nin özgürlük ve demokrasi adı altında Irak'ı işgal etme girişimi, uluslararası platformda gösterilen yanlı tavırlar Türkiye'nin doğu politikasını iyice şekillendirmeye başlamıştır. Türkiye bölge sorunlarına çözüm odaklı yaklaşmış aynı zamanda sadece bölge sorunlarına çözüm bulmakla kalmamış, işbirliği, entegrasyon, ortaklık gibi kavramları da kazandırmıştır (Şahin, 2010, s.17). Son dönemlerde Türk dış politikasının ilgilendiği konular ağırlıklı olarak Orta Doğu problemleridir. Türkiye, dini değerleri doğrultusunda Orta Doğuda yaşanan problemlere daha hassas yaklaşmaktadır. Türkiye Orta Doğu'da güçlü devletlerden biri olarak bu sorunlara çözüm bulabilme amacıyla, dış politikasını da buna göre şekillendirerek ilerlemiştir. Ancak bunu tamamen batıdan kopma, batı dünyasından izole bir biçimde varlığını sürdürmek olarak görülmemesi gerekmektedir. Türkiye, uluslararası platformda doğru bildiğini savunan ve değerlerinden vazgeçmeyen bir ülke olduğu için ilişkilerini bu temeller üzerine kurmaya çalışmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın evreni, örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve toplanan verilerin nasıl analiz edildiğine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada “tarama modeli” kullanılmıştır. Tarama modeli, bir örneklemedeki bireylerin verilerinin bir ve birden fazla değişkene göre nasıl dağılım gösterdiğini belirlemek amacıyla kullanılmaktadır. Tarama modeli kullanılan araştırmalarda evrenin tamamından veri toplamak yerine, evrenin belirli bir bölümünden yani belirli bir örneklemden veri toplanabilmektedir (Büyüköztürk, Çakmak Kılıç, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2016, s.177).

3.2. Evren ve Örneklem

Evren, araştırmada toplanacak verilerin çözümlenmesiyle elde edilecek sonuçların geçerli olacağı, yorumlanacağı grup olarak ifade edilebilir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2016, s.80). Bu çerçevede yapılan araştırmanın evrenini; İnönü Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Çoruh Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır.

Örneklem, kendisi hakkında veri toplanan evrenin sınırlı bir parçası; örnekleme ise evrenin özelliklerini tespit etmek, tahmin etmek amacıyla onu temsil edecek uygun örnekleri belirlemeye yönelik süreci ve bu süreçte yapılan tüm işlemleri ifade eder (Büyüköztürk ve diğerleri, 2016, s.81).

Araştırma örneklemini ise evrende yer alan üniversitelerde “Ölçüt Örneklem” yöntemi kullanılarak belirlenen 748 öğretmen adaylarının oluşturmaktadır. Araştırmada eğitim fakültesi öğrencisi olmak, üniversite öğrenimine devam etmek ölçüt olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyet, uyruk, öğrenim görülen üniversite, öğrenim görülen bölüm, doğum yerlerine, anne eğitim durumu ve baba eğitim durumu, yaşamın sürdürüldüğü yerleşim birimi ve coğrafi bölge değişkenlerine ilişkin açıklayıcı bilgiler aşağıda tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 3.1.
Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	n	Yüzde (%)
Erkek	213	28.5
Kadın	535	71.5
Toplam	748	100

Tablo 3.1 incelendiğinde araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 28.5'inin erkek (n = 213), % 71.5'inin ise kadın (n = 535) olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3.2.
Öğretmen Adaylarının Uyruklarına Göre Dağılımları

Uyruk	n	Yüzde (%)
TC.	737	98.5
Azerbaycan	3	0.3
Suriye	4	0.5
Kazakistan	1	0.1
Fransa	1	0.1
Bulgaristan	1	0.1
Yunanistan	1	0.1
Toplam	748	100

Tablo 3.2 incelendiğinde araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının %98.5'inin Türkiye Cumhuriyeti (n = 737), % 0.3'ünün Azerbaycan (n = 3), % 0.5'inin Suriye (n = 4), % 0.1'inin Kazakistan (n = 1), % 0.1'inin Fransa (n = 1), % 0.1'inin Bulgaristan (n = 1), % 0.1'inin ise Yunanistan (n = 1) uyruklu olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan toplam 748 öğrencinin 11'inin yabancı uyruklu olduğu anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile araştırmaya katılanların çok büyük bir bölümünü Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı öğrencilerin oluşturduğu söylenebilir.

Tablo 3.3.

Öğretmen Adaylarının Öğrenim Görülen Üniversiteye Göre Dağılımları

Öğrenim Görülen Üniversite	n	Yüzde (%)
Afyon Üniversitesi	103	13.8
Akdeniz Üniversitesi	150	20.1
Anadolu Üniversitesi	100	13.4
Artvin Üniversitesi	97	13
Dicle Üniversitesi	106	14.2
İnönü Üniversitesi	110	14.7
Yıldız Teknik Üniversitesi	82	11
Toplam	748	100

Tablo 3.3 incelendiğinde araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının %13.8'inin Afyon Üniversitesi (n = 103), % 20.1'inin Akdeniz Üniversitesi (n = 150), % 13.4'ünün Anadolu Üniversitesi (n = 100), % 13'ünün Artvin Üniversitesi (n = 97), % 14.2'sinin Dicle Üniversitesi (n = 106), % 14.7'sinin İnönü Üniversitesi (n = 110), %11'inin ise Yıldız Teknik Üniversitesi'nde (n = 82) öğrenimine devam ettiği anlaşılmaktadır.

Tablo 3.4.

Öğretmen Adaylarının Öğrenim Görülen Bölüme Göre Dağılımları

Öğrenim Görülen Bölüm	n	Yüzde (%)
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	254	34
Fen Bilgisi Öğretmenliği	53	7.1
Sınıf Öğretmenliği	187	25
Türkçe Öğretmenliği	34	4.5
Okul Öncesi Öğretmenliği	165	22.1
Psikolojik Danışma ve Rehberlik	45	6
Özel Eğitim Öğretmenliği	10	1.3
Toplam	748	100

Tablo 3.4 incelendiğinde araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının %34'ünü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (n = 254), % 7.1'inin Fen Bilgisi Öğretmenliği (n = 53), % 25'inin Sınıf Öğretmenliği (n = 187), % 4.5'inin Türkçe Öğretmenliği (n=34), % 22.1'inin Okul Öncesi Öğretmenliği (n = 165), % 6'sının Psikolojik Danışma ve Rehberlik (n = 45), % 1.3'ünün Özel Eğitim Öğretmenliği (n = 10) bölümünde öğrenim gördüğü anlaşılmaktadır.

Tablo 3.5.
Öğretmen Adaylarının Doğum Yerlerine Göre Dağılımları

İl	n	Yüzde (%)
Adana	18	2.4
Adıyaman	18	2.4
Afyonkarahisar	8	1.1
Ağrı	2	.3
Amasya	2	.3
Ankara	14	1.9
Antalya	30	4
Artvin	12	1.6
Aydın	2	.3
Balıkesir	3	.4
Bilecik	2	.3
Bingöl	4	.5
Bitlis	2	.3
Bolu	1	.1
Burdur	8	1.1
Bursa	13	1.7
Çanakkale	2	.3
Çorum	5	.7
Denizli	7	.9
Diyarbakır	92	12.3
Edirne	1	.1
Elazığ	3	.4
Erzincan	1	.1
Erzurum	4	.5
Eskişehir	15	2
Gaziantep	19	2.5
Giresun	1	.1
Gümüşhane	2	.3
Yozgat	7	.9
Hatay	6	.8
Isparta	5	.7
Mersin	18	2.4
İstanbul	75	10
İzmir	13	1.7
Kars	2	.3
Kastamonu	1	.1
Kayseri	53	7.1
Kırşehir	6	.8
Kocaeli	4	.5
Konya	11	1.5
Kütahya	1	.1
Malatya	69	9.2
Manisa	4	.5
Kahramanmaraş	15	2

Mardin	14	1.9
Muğla	8	1.1
Muş	5	.7
Nevşehir	6	.8
Niğde	4	.5
Ordu	4	.5
Rize	2	.3
Sakarya	3	.4
Samsun	7	.9
Siirt	3	.4
Sinop	1	.1
Sivas	8	1.1
Tekirdağ	1	.1
Tokat	1	.1
Trabzon	2	.3
Tunceli	1	.1
Şanlıurfa	25	3.3
Uşak	3	.4
Van	18	2.4
Zonguldak	3	.4
Aksaray	4	.5
Karaman	3	.4
Kırıkkale	1	.1
Batman	9	1.2
Şırnak	7	.9
Bartın	1	.1
Ardahan	2	.3
Iğdır	1	.1
Yalova	1	.1
Karabük	1	.1
Kilis	2	.3
Osmaniye	5	.7
Düzce	2	.3
Bakü	2	.3
Atina	1	.1
Türkmenistan	1	.1
Özbekistan	1	.1
Kazakistan	1	.1
Fransa	1	.1
Humus/Suriye	2	.3
Toplam	748	100

Tablo 3.5 incelendiğinde araştırmaya Türkiye'nin hemen hemen tüm illerinden gelen öğretmen adaylarının katılım gösterdiği söylenebilir. En fazla katılımı sırasıyla Diyarbakır (n = 92), İstanbul (n = 75) ve Malatya'dan (n = 69) gelen öğretmen adaylarının oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3.6.
Öğretmen Adaylarının Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımları

Coğrafi Bölgeler	n	Yüzde (%)
Karadeniz Bölgesi	58	7.8
Marmara Bölgesi	104	13.9
Ege Bölgesi	46	6.1
Akdeniz Bölgesi	105	14
İç Anadolu Bölgesi	125	16.7
Doğu Anadolu Bölgesi	121	16.2
Güney Doğu Anadolu Bölgesi	189	25.3
Toplam	748	100

Tablo 3.6’da incelendiğinde araştırmaya Türkiye’nin yedi coğrafi bölgesinden katılan öğretmen adaylarının dağılımı görülmektedir. Bu veriler incelendiğinde araştırmaya katılanların % 7.8’inin Karadeniz Bölgesi (n = 58), % 13.9’unun Marmara Bölgesi (n = 104), % 6.1’inin Ege Bölgesi (n = 46), % 14’ünün Akdeniz Bölgesi (n = 105), % 16.7’sinin İç Anadolu Bölgesi (n = 125), % 16.2’sinin Doğu Anadolu Bölgesi (n = 121), % 25.3’ünün ise Güney Doğu Anadolu Bölgesi’nde (n = 189) bulunan öğretmen adaylarından olduğu anlaşılmaktadır. En fazla katılımı Güney Doğu Anadolu Bölgesi’nde (n = 189) bulunan öğretmen adaylarının oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3.7.
Öğretmen Adaylarının Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımları

Anne Eğitim Durumu	n	Yüzde (%)
Okur-Yazar Değil	100	13.4
Sadece Okur-Yazar	65	8.7
İlkokul	311	41.6
Ortaokul	103	13.8
Lise	125	16.7
Lisans	44	5.9
Toplam	748	100

Tablo 3.7’de araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının annelerinin eğitim durumuna göre verileri yer almaktadır. Bu veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının % 13.4’ünün annesinin okur-yazar olmadığı (n = 100), % 8.7’sinin annesinin sadece okur-yazar (n = 65) olduğu, % 41.6’sının annesinin ilkokul (n = 311), % 13.8’inin annesinin ortaokul (n = 103), % 16.7’sinin annesinin lise (n = 125), % 5.9’unun annesinin lisans (n = 44) mezunu olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3.8.
Öğretmen Adaylarının Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımları

Baba Eğitim Durumu	n	Yüzde (%)
Okur-Yazar Değil	11	1.5
Sadece Okur-Yazar	25	3.3
İlkokul	254	34
Ortaokul	150	20.1
Lise	183	24.5
Lisans	125	16.7
Toplam	748	100

Tablo 3.8’de araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının babalarının eğitim durumuna göre verileri yer almaktadır. Bu veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının % 1.5’inin babasının okur-yazar olmadığı (n = 11), % 3.3’ünün babasının sadece okur-yazar (n = 25) olduğu, % 34’ünün babasının ilkokul (n = 254), % 20.1’inin babasının ortaokul (n = 150), % 24.5’inin babasının lise (n = 183), % 16.7’sinin babasının lisans (n = 125) mezunu olduğu anlaşılmaktadır

Tablo 3.9.
Öğretmen Adaylarının Yaşamını Geçirdikleri Yerleşim Birimine Göre Dağılımları

Yerleşim Yeri	n	Yüzde (%)
Köy-Mezra	98	13.1
İlçe-Kasaba	208	27.8
Şehir	157	21
Büyükşehir	285	38.1
Toplam	748	100

Tablo 3.9 incelendiğinde araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının %13.1’inin Köy-Mezra (n = 98), % 27.8’inin İlçe-Kasaba (n = 208), % 21’inin Şehir (n= 213), % 38.1’inin ise Büyükşehir (n = 285) de yaşamını sürdürdüğü anlaşılmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerini toplamak için araştırmacı tarafından geliştirilen iki bölümden oluşan bir veri toplama aracı Afyon Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Artvin Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, İnönü Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının tamamına araştırmacı tarafından dağıtılmıştır. Dağıtılan veri toplama araçlarından 786 tanesine öğretmen adayları dönüt vermiştir. Gelen veri toplama araçları ilk olarak

numaralandırılmış daha sonra Microsoft Excel programına işlenmiştir. Veriler işlenirken öğretmen adayları tarafından eksik ve özensiz doldurulan veya ölçeğin bütün maddelerine aynı cevabı (bütün maddelere kesinlikle katılıyorum veya kesinlikle katılmıyorum gibi) veren katılımcıların cevapladıkları veriler araştırmaya dâhil edilmemiştir. Bu şekilde olan 38 öğretmen adayının doldurduğu veri toplama aracı araştırma dışında tutulduktan sonra, geriye kalan 748 veri toplama aracı ile araştırmanın verileri analiz için SPSS 25 paket programına aktarılmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında iki bölümden oluşan bir veri toplama seti kullanılmıştır. Veri setinin birinci bölümünde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının kişisel özelliklerinin belirlemeye yarayan sorular yer alırken, ikinci bölümünde araştırmacı tarafından geliştirilen “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” ne ilişkin maddeler yer almaktadır.

Anket geliştirmenin ilk aşamasında alanyazın incelenerek uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik tutumların neler olabileceği ilişkin bilgiler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda alanyazın taranması neticesinde 60 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan 60 maddelik deneysel form, uzman görüşleri alınmak üzere konu alanında bilgi sahibi olan ve çalışma konusu hakkında bilgilendirilen alanındaki üç uzmana değerlendirmeleri için verilmiştir. Uzmanlardan gelen öneriler ve eleştiriler doğrultusunda aday anket oluşturulmaya çalışılmıştır. Uzman görüşü doğrultusunda aynı anda birden fazla özelliği belirlemeye çalışan maddeler anket formundan çıkarılmıştır. Bazı maddelerde ise anlaşılabilirliği artırıcı düzenlemeler yapılmıştır. Uzman görüşü sonrası anketin madde sayısı 15 maddenin silinmesi ile birlikte 45 madde olmuştur. Ayrıca 45 madde içerdiği bilgiler doğrultusunda üç boyuta ayrılmıştır. Bunlar; siyasi boyut, sosyal kültürel boyut ve ekonomik boyuttur.

Öğretmen adaylarının, Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Fikrim Yok, Katılıyorum ve Kesinlikle Katılıyorum arasında değişen beş yanıtı bir anket üzerinde kendilerini ifade etmeleri sağlanmıştır.

Anketin güvenilirlik katsayılarını boyutlar temelinde şu şekilde hesaplamıştır: Siyasi = .88; Sosyal-Kültürel = .86; Ekonomik = .90, Genel = .91. Cronbach’s Alfa değeri 0-1 arasında değişmektedir. Cronbach’s Alfa katsayısının boyutlar temelinde ve

anketin geneli için $0.80 < 1.00$ aralığında olmasından dolayı araştırmada kullanılan veri toplama aracının yüksek derecede güvenilir (Kalaycı, 2017, s.405) olduğu söylenebilir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 25. Paket programına işlenmiş ve analiz edilmiştir. Analiz yapılırken araştırmanın alt problemleri dikkate alınarak şu analiz teknikleri kullanılmıştır:

1. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algılarının dağılımı nasıldır? alt problemi için öğretmen adaylarının verdikleri yanıtların frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır.
2. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları hangi düzeydedir? alt problemi için öğretmen adaylarının verdikleri yanıtların ortalama ve standart sapma hesaplamaları yapılmıştır. Aritmetik ortalama hesaplanırken puan aralıkları ölçüt olarak belirlenmiştir. Aralık genişliğinin, “dizi genişliği/yapılacak grup sayısı” (Tekin, 2002) formülü ile hesaplanması göz önünde tutularak, araştırma bulgularının değerlendirilmesinde esas alınan aritmetik ortalama aralıkları; 1.00-1.80; Kesinlikle Katılmıyorum, 1.81-2.60; Katılmıyorum, 2.61-3.40; Fikrim Yok, 3.41- 4.20; Katılıyorum ve 4.21-5.00; “Kesinlikle Katılıyorum” şeklindedir.
3. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir? alt problemi için grup sayısının iki olmasından dolayı (Erkek-Kadın) Bağımsız Örneklem t-Testi tercih edilmiştir.
4. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları buldukları uyruk değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir? alt problemi için grup sayısının iki olmasından dolayı (TC-Diğer) Bağımsız Örneklem t-Testi tercih edilmiştir.
5. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları öğrenim görülen üniversite değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir? alt problemi için grup sayısının üçten fazla olmasından dolayı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) tercih edilmiştir.
6. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları öğrenim görülen bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık

göstermekte midir? alt problemi için grup sayısının üçten fazla olmasından dolayı ANOVA tercih edilmiştir.

7. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir? alt problemi için grup sayısının üçten fazla olmasından dolayı ANOVA tercih edilmiştir.
8. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir? alt problemi için grup sayısının üçten fazla olmasından dolayı ANOVA tercih edilmiştir.
9. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları yaşamını sürdürdükleri yerleşim birimi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir? alt problemi için grup sayısının üçten fazla olmasından dolayı ANOVA tercih edilmiştir.
10. Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları buldukları coğrafi bölgeye göre anlamlı farklılık göstermekte midir?" alt problemi için grup sayısının üçten fazla olmasından dolayı ANOVA tercih edilmiştir.

Araştırmada Bağımsız Örneklem t-Testi'nin yapılabilmesi için bir takım ön koşulların yerine getirilmiş olması gerekmektedir. Bu koşullar: "Ortalamalar karşılaştırılarak verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine", "Bağımsız Örneklem t-Testi'ne dâhil edilecek grupların varyanslarının eşit olmasına" ve "her bir verinin diğer veriden bağımsız olduğu" koşuluna uyup uymadıklarıdır (Can, 2016, s. 116). İfade edilen koşullar yapılan araştırma için sağlandığından "Bağımsız Örneklem t-Testi" kullanılmıştır.

Araştırmada ANOVA testinin kullanıldığı değişkenlerde, ANOVA neticesinde anlamlı fark bulunduğu, bulunan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Post-hoc çoklu karşılaştırma testlerinden "Tukey HSD" testi tercih edilmiştir. Tukey HSD testi varyansın eşit olması ölçütüne uygun olması ve grupların farklı örneklem sayısına sahip olmalarının engel teşkil etmemesi nedeniyle tercih edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde veri toplama aracı ile toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular bağımsız değişkenlere göre tablolar halinde gösterilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algılarının dağılımı nasıldır?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıda tablolar halinde gösterilmiştir. Bulgular verilirken araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin boyutlarının verilmiş sırasına göre maddeler halinde katılımcı öğrencilerin verdikleri yanıtların frekans ve yüzde hesaplamaları verilmiştir.

4.1.1. Anketin Siyasi Boyutuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algılarının dağılımı nasıldır?” alt problemine ilişkin “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait 15 maddeye (1-15) ilişkin araştırmaya katılan öğretmen adaylarının verdikleri yanıtların frekans ve yüzde hesaplamaları aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 4.1.

Anketin 1. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	35	4.7
Katılmıyorum	49	6.6
Fikrim Yok	22	2.9
Katılıyorum	243	32.5
Kesinlikle Katılıyorum	399	53.3
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “Türkiye’nin jeopolitik konumu dünyadaki tüm ülkeler için önem arz etmektedir.” olan birinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 4.7’sinin Kesinlikle Katılmıyorum (f:35), % 6.6’sının Katılmıyorum (f:49), % 2.9’unun Fikrim Yok (f:22), % 32.5’inin Katılıyorum (f:243), 53.3’ünün ise Kesinlikle Katılıyorum (f:399) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.2.

Anketin 2. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	113	15.1
Katılmıyorum	244	32.6
Fikrim Yok	107	14.3
Katılıyorum	181	24.2
Kesinlikle Katılıyorum	103	13.8
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “Türkiye Osmanlı Devleti’nin devamı niteliğindedir” olan ikinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 15.1’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:113), % 32.6’sının Katılmıyorum (f:244), % 14.3’ünün Fikrim Yok (f:107), % 24.2’sinin Katılıyorum (f:181), % 13.8’inin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:103) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.3.

Anketin 3. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	54	7.2
Katılmıyorum	166	22.2
Fikrim Yok	155	20.7
Katılıyorum	263	35.2
Kesinlikle Katılıyorum	110	14.7
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “Türkiye bulunduğu Avrasya coğrafyasında -siyasi anlamda-gün geçtikçe güçlenmektedir.” olan üçüncü maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 7.2’sinin Kesinlikle Katılmıyorum (f:54), % 22.2’sinin Katılmıyorum (f:166), % 20.7’sinin Fikrim Yok (f:155), % 35.2’sinin Katılıyorum (f:263), % 14.7’sinin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:110) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.4.

Anketin 4. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	31	4.1
Katılmıyorum	145	19.4
Fikrim Yok	142	19
Katılıyorum	291	38.9
Kesinlikle Katılıyorum	139	18.6
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “Türkiye’nin Ortadoğu coğrafyasındaki etkinliği gün geçtikçe artmaktadır” olan dördüncü maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 4.1’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:31), % 19.4’ünün Katılmıyorum (f:145), % 19’unun Fikrim Yok (f:142), % 38.9’unun Katılıyorum (f:243), % 18.6’sının ise Kesinlikle Katılıyorum (f:139) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.5.

Anketin 5. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	26	3.5
Katılmıyorum	95	12.7
Fikrim Yok	188	25.1
Katılıyorum	291	38.9
Kesinlikle Katılıyorum	148	19.8
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “Türkiye’nin bulunduğu konum NATO (Kuzey Atlantik Paktı) için Türkiye’yi vazgeçilmez kılmaktadır.” olan beşinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 3.5’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:26), % 12.7’sinin Katılmıyorum (f:95), % 25.1’inin Fikrim Yok (f:188), % 38.9’unun Katılıyorum (f:291), % 19.8’inin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:148) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.6.

Anketin 6. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	60	8
Katılmıyorum	168	22.5
Fikrim Yok	253	33.8
Katılıyorum	198	26.5
Kesinlikle Katılıyorum	69	9.2
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “Türkiye’nin bulunduğu konum AB’ye katılımı zorunlu kılmaktadır” olan altıncı maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 8’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:60), % 22.5’inin Katılmıyorum (f:168), % 33.8’inin Fikrim Yok (f:253), % 26.5’inin Katılıyorum (f:198), % 9.2’sinin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:69) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.7.

Anketin 7. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	26	3.5
Katılmıyorum	88	11.8
Fikrim Yok	213	28.5
Katılıyorum	312	41.7
Kesinlikle Katılıyorum	109	14.6
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “BM’de Türkiye’nin katkı sağladığı faaliyetler dünya siyasetinde Türkiye’yi önemli kılmaktadır.” olan yedinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 3.5’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:26), % 11.8’inin Katılmıyorum (f:88), % 28.5’inin Fikrim Yok (f:213), % 41.7’sinin Katılıyorum (f:312), % 14.6’sının ise Kesinlikle Katılıyorum (f:109) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.8.

Anketin 8. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	22	2.9
Katılmıyorum	66	8.8
Fikrim Yok	118	15.8
Katılıyorum	377	50.4
Kesinlikle Katılıyorum	165	22.1
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “Türkiye’nin bulunduğu konum, Türkiye’yi uluslararası siyasi ilişkilerinde dengeli bir politika izlemeye zorlamıştır.” olan sekizinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 2.9’unun Kesinlikle Katılmıyorum (f:22), % 8.8’inin Katılmıyorum (f:66), % 15.8’inin Fikrim Yok (f:118), % 50.4’ünün Katılıyorum (f:377), % 22.1’inin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:165) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.9.

Anketin 9. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	29	3.9
Katılmıyorum	86	11.5
Fikrim Yok	173	23.1
Katılıyorum	302	40.4
Kesinlikle Katılıyorum	158	21.1
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “Son yıllarda Türkiye’nin sınır güvenliği ile ilgili attığı adımlar dünya siyaset arenasında yalnızlaşmasına sebep olmaktadır” olan dokuzuncu maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 3.9’unun Kesinlikle Katılmıyorum (f:29), % 11.5’inin Katılmıyorum (f:86), % 23.1’inin Fikrim Yok (f:173), % 40.4’ünün Katılıyorum (f:302), % 21.1’inin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:158) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.10.

Anketin 10. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	22	2.9
Katılmıyorum	84	11.2
Fikrim Yok	287	38.4
Katılıyorum	263	35.2
Kesinlikle Katılıyorum	92	12.3
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “Son yıllarda Arap coğrafyasındaki gelişmeler, Türkiye’nin siyasi anlamda politika değişikliği yapmasını zorunlu kılmıştır.” olan onuncu maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 2.9’unun Kesinlikle Katılmıyorum (f:22), % 11.2’sinin Katılmıyorum (f:84), % 38.4’ünün Fikrim Yok (f:287), % 35.2’sinin Katılıyorum (f:263), % 12.3’ünün ise Kesinlikle Katılıyorum (f:92) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.11.

Anketin 11. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	23	3.1
Katılmıyorum	50	6.7
Fikrim Yok	127	17
Katılıyorum	327	43.7
Kesinlikle Katılıyorum	221	29.5
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “Türkiye’nin sahip olduğu siyasi kimlik Türkiye’nin farklı terör örgütlerinin hedefi haline gelmesinde etkili olmuştur.” olan on birinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 3.1’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:23), % 6.7’sinin Katılmıyorum (f:50), % 17’sinin Fikrim Yok (f:127), % 43.7’sinin Katılıyorum (f:327), % 29.5’inin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:221) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.12.

Anketin 12. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	29	3.9
Katılmıyorum	34	4.5
Fikrim Yok	133	17.8
Katılıyorum	257	34.4
Kesinlikle Katılıyorum	295	39.4
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “Uluslararası dünya siyasetinde Türkiye’ye karşı ikiyezölü bir politika izlenmektedir.” olan on ikinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 3.9’unun Kesinlikle Katılmıyorum (f:29), % 4.5’inin Katılmıyorum (f:34), % 17.8’inin Fikrim Yok (f:133), % 34.4’ünün Katılıyorum (f:257), % 39.4’ünün ise Kesinlikle Katılıyorum (f:295) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.13.

Anketin 13. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	23	3.1
Katılmıyorum	66	8.8
Fikrim Yok	159	21.3
Katılıyorum	308	41.2
Kesinlikle Katılıyorum	192	25.7
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “Türkiye’nin terörle mücadele sürecinde takındığı siyasi tavır, uluslararası siyaset arenasında Türkiye’nin dışlanmasına sebep olmaktadır.” olan on üçüncü maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 3.1’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:23), % 8.8’inin Katılmıyorum (f:66), % 21.3’ünün Fikrim Yok (f:159), % 42.2’sinin Katılıyorum (f:308), % 25.7’sinin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:192) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.14.

Anketin 14. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	71	9.5
Katılmıyorum	138	18.4
Fikrim Yok	204	27.3
Katılıyorum	208	27.8
Kesinlikle Katılıyorum	127	17
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “Türkiye’nin dünya siyasetinde takındığı tavır ve kullandığı dil doğrudur.” olan on dördüncü maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 9.5’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:71), % 18.4’ünün Katılmıyorum (f:138), % 27.3’ünün Fikrim Yok (f:204), % 27.8’inin Katılıyorum (f:208), % 17’sinin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:127) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.15.

Anketin 15. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	122	16.3
Katılmıyorum	257	34.4
Fikrim Yok	215	28.7
Katılıyorum	116	15.5
Kesinlikle Katılıyorum	38	5.1
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait “Türkiye’nin uluslararası arenada izlediği siyasi politika birçok ülke tarafından desteklenmektedir.” olan on beşinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 16.3’ünün Kesinlikle Katılmıyorum (f:122), % 34.4’ünün Katılmıyorum (f:257), % 28.7’sinin Fikrim Yok (f:215), % 15.5’inin Katılıyorum (f:116), % 5.1’inin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:38) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

4.1.2. Anketin Sosyal-Kültürel Boyutuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algılarının dağılımı nasıldır?” alt problemine ilişkin “Uluslararası

Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait 15 maddeye (16-30) ilişkin araştırmaya katılan öğretmen adaylarının verdikleri yanıtların frekans ve yüzde hesaplamaları aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 4.16.

Anketin 16. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	23	3.1
Katılmıyorum	43	5.7
Fikrim Yok	78	10.4
Katılıyorum	345	46.1
Kesinlikle Katılıyorum	259	34.6
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “Türkiye sosyo-kültürel olarak heterojen bir toplum yapısına sahiptir.” olan on altıncı maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 3.1’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:23), % 5.7’sinin Katılmıyorum (f:43), % 10.4’ünün Fikrim Yok (f:78), % 46.1’inin Katılıyorum (f:345), % 34.6’sının ise Kesinlikle Katılıyorum (f:259) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.17.

Anketin 17. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	26	3.5
Katılmıyorum	49	6.6
Fikrim Yok	162	21.7
Katılıyorum	321	42.9
Kesinlikle Katılıyorum	190	25.4
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “Türkiye’nin sahip olduğu etnik ve kültürel çeşitlilik, uluslararası camianın Türkiye’ye karşı yürüttüğü ayrıştırma politikaları için temel oluşturmaktadır.” olan on yedinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 3.5’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:26), % 6.6’sının Katılmıyorum (f:49), % 21.7’sinin Fikrim Yok (f:162), % 42.9’unun Katılıyorum

(f:321), % 25.4'ünün ise Kesinlikle Katılıyorum (f:190) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.18.

Anketin 18. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	25	3.3
Katılmıyorum	46	6.1
Fikrim Yok	193	25.8
Katılıyorum	359	48
Kesinlikle Katılıyorum	125	16.7
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “Türkiye’nin sahip olduğu değerler doğrultusunda; Covid-19 salgınında benimsediği yardımseverlik politikası dünya genelinde ülkemizin imajını daha iyi bir noktaya taşımıştır.” olan on sekizinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 3.3’ünün Kesinlikle Katılmıyorum (f:25), % 6.1’inin Katılmıyorum (f:46), % 25.8’inin Fikrim Yok (f:193), % 48’inin Katılıyorum (f:359), % 16.7’sinin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:125) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.19.

Anketin 19. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	41	5.5
Katılmıyorum	94	12.6
Fikrim Yok	229	30.6
Katılıyorum	261	34.9
Kesinlikle Katılıyorum	123	16.4
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “Türkiye’nin sahip olduğu etnik ve kültürel çeşitlilik kullanılarak oluşturulmaya çalışılan ayrılıkçı politikalar, Türkiye’nin daha milli politikalar gütmesine neden olmaktadır.” olan on dokuzuncu maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 5.5’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:41), % 12.6’sının Katılmıyorum (f:94), % 30.6’sının Fikrim Yok (f:229), %

34.9'unun Katılıyorum (f:261), % 16.4'ünün ise Kesinlikle Katılıyorum (f:123) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.20.

Anketin 20. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	35	4.7
Katılmıyorum	63	8.4
Fikrim Yok	100	13.4
Katılıyorum	271	36.2
Kesinlikle Katılıyorum	279	37.3
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “T.C. Devleti vatandaşı olup bu ülkede yıllardır bir arada yaşayan farklı dine ve kültüre mensup insanların varlığını sürdürmesi uluslararası camiada Türkiye’nin hoşgörüsünü ortaya koymaktadır olan yirminci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 4.7’sinin Kesinlikle Katılmıyorum (f:35), % 8.4’ünün Katılmıyorum (f:63), % 13.4’ünün Fikrim Yok (f:100), % 36.2’sinin Katılıyorum (f:271), % 37.3’ünün ise Kesinlikle Katılıyorum (f:279) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.21.

Anketin 21. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	35	4.7
Katılmıyorum	92	12.3
Fikrim Yok	160	21.4
Katılıyorum	305	40.8
Kesinlikle Katılıyorum	156	20.9
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “Türkiye’nin İslam dünyasının savunuculuğunu yapması, uluslararası camianın olumsuz tepkisine neden olmaktadır.” olan yirmi birinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 4.7’sinin Kesinlikle Katılmıyorum (f:35), % 12.3’ünün Katılmıyorum (f:92), % 21.4’ünün Fikrim Yok (f:160), % 40.8’inin Katılıyorum (f:305), % 20.9’unun ise Kesinlikle Katılıyorum (f:156) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.22.

Anketin 22. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	21	2.8
Katılmıyorum	52	7
Fikrim Yok	131	17.5
Katılıyorum	366	48.9
Kesinlikle Katılıyorum	178	23.8
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “Türkiye’nin tarihsel geçmişi uluslararası camiada Türkiye’ye karşı olan politikaları etkilemektedir.” olan yirmi ikinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 2.8’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:21), % 7’sinin Katılmıyorum (f:52), % 17.5’inin Fikrim Yok (f:131), % 48.9’unun Katılıyorum (f:366), % 23.8’inin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:178) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.23.

Anketin 23. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	28	3.7
Katılmıyorum	82	11
Fikrim Yok	186	24.9
Katılıyorum	314	42
Kesinlikle Katılıyorum	138	18.4
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “Uluslararası platformda Türkiye’ye karşı yürütülen politikalar, Türkiye’nin imajını olumsuz etkilemektedir.” olan yirmi üçüncü maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 3.7’sinin Kesinlikle Katılmıyorum (f:28), % 11’inin Katılmıyorum (f:82), % 24.9’unun Fikrim Yok (f:186), % 42’sinin Katılıyorum (f:314), % 18.4’ünün ise Kesinlikle Katılıyorum (f:138) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.24.

Anketin 24. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	52	7
Katılmıyorum	132	17.6
Fikrim Yok	154	20.6
Katılıyorum	269	36
Kesinlikle Katılıyorum	141	18.9
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “Son yıllarda uluslararası platformda Türkiye ve Türk insanına karşı oluşturulan ön yargı Türkiye’nin eğitim, spor, sağlık gibi sosyo kültürel alanlarda dünya çapındaki başarılarına gölge düşürülmesine neden olmaktadır.” olan yirmi dördüncü maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 7’sinin Kesinlikle Katılmıyorum (f:52), % 17.6’sının Katılmıyorum (f:132), % 20.6’sının Fikrim Yok (f:154), % 36’sının Katılıyorum (f:269), % 18.9’unun ise Kesinlikle Katılıyorum (f:141) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.25.

Anketin 25. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	56	7.5
Katılmıyorum	127	17
Fikrim Yok	169	22.6
Katılıyorum	272	36.4
Kesinlikle Katılıyorum	124	16.6
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “Dinamik genç nüfusu, tarihi birikimi, yükselen eğitim düzeyi gibi özelliklerden ötürü son yıllarda Türkiye dünya ülkeleri tarafından sosyo-kültürel açıdan bir tehdit olarak görülmektedir.” olan yirmi beşinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 7.5’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:56), % 17’sinin Katılmıyorum (f:127), % 22.6’sının Fikrim Yok (f:169), % 36.4’ünün Katılıyorum (f:272), % 16.6’sının ise Kesinlikle Katılıyorum (f:124) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.26.

Anketin 26. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	40	5.3
Katılmıyorum	108	14.4
Fikrim Yok	174	23.3
Katılıyorum	304	40.6
Kesinlikle Katılıyorum	122	16.3
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “Uluslararası alanda ülkemize karşı yürütülen olumsuz politikalar, Türk insanının uluslararası organizasyonlara (spor, sanat...) karşı güven problemi yaşamasına neden olmaktadır.” olan yirmi altıncı maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 5.3’ünün Kesinlikle Katılmıyorum (f:40), % 14.4’ünün Katılmıyorum (f:108), % 23.3’ünün Fikrim Yok (f:174), % 40.6’sının Katılıyorum (f:304), % 16.3’ünün ise Kesinlikle Katılıyorum (f:122) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.27.

Anketin 27. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	37	4.9
Katılmıyorum	78	10.4
Fikrim Yok	125	16.7
Katılıyorum	291	38.9
Kesinlikle Katılıyorum	217	29
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “Türkiye’de genç nüfusun kitle iletişim araçları vasıtasıyla geleneksel değerlerden uzaklaşarak küresel değerlere yönelmesi sosyo-kültürel yozlaşmaya (anomi, yabancılaşma) neden olmaktadır.” olan yirmi yedinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 4.9’unun Kesinlikle Katılmıyorum (f:37), % 10.4’ünün Katılmıyorum (f:78), % 16.7’sinin Fikrim Yok (f:125), % 38.9’unun Katılıyorum (f:291), % 29’unun ise Kesinlikle Katılıyorum (f:217) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.28.

Anketin 28. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	31	4.1
Katılmıyorum	47	6.3
Fikrim Yok	104	13.9
Katılıyorum	259	34.6
Kesinlikle Katılıyorum	307	41
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “Türkiye’nin son yıllarda izlediği mülteci politikası sonucu ülkeye gelen mülteciler, Türkiye’deki sosyo-kültürel yapıyı olumsuz etkileyerek toplumsal alanda yozlaşmaya kimi zamanda çatışmalara neden olmaktadır.” olan yirmi sekizinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının %4.1’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:31), % 6.3’ünün Katılmıyorum (f:47), % 13.9’unun Fikrim Yok (f:104), % 34.6’sının Katılıyorum (f:259), % 41’inin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:307) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.29.

Anketin 29. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	37	4.9
Katılmıyorum	96	12.8
Fikrim Yok	117	15.6
Katılıyorum	288	38.5
Kesinlikle Katılıyorum	210	28.1
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “Türkiye’de sosyo-kültürel yapının bozulmasında etkili olan en önemli faktör bilinçsiz sosyal medya kullanımınıdır.” olan yirmi dokuzuncu maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının %4.9’unun Kesinlikle Katılmıyorum (f:39), % 12.8’inin Katılmıyorum (f:96), % 15.6’sının Fikrim Yok (f:117), % 38.5’inin Katılıyorum (f:288), % 28.1’inin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:210) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.30.

Anketin 30. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	42	5.6
Katılmıyorum	95	12.7
Fikrim Yok	185	24.7
Katılıyorum	280	37.4
Kesinlikle Katılıyorum	146	19.5
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel boyutuna ait “Türkiye’nin sosyal kültürel anlamda çok çeşitli olması, dünya insanda Türkiye’ye karşı olumlu bir merak uyandırmaktadır olan otuzuncu maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 5.6’sının Kesinlikle Katılmıyorum (f:42), % 12.7’sinin Katılmıyorum (f:95), % 27.7’sinin Fikrim Yok (f:185), % 37.4’ünün Katılıyorum (f:280), % 19.5’inin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:146) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

4.1.3. Anketin Ekonomik Boyutuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algılarının dağılımı nasıldır?” alt problemine ilişkin “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait 15 maddeye (31-45) ilişkin araştırmaya katılan öğretmen adaylarının verdikleri yanıtların frekans ve yüzde hesaplamaları aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 4.31.

Anketin 31. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	322	43
Katılmıyorum	254	34
Fikrim Yok	72	9.6
Katılıyorum	72	9.6
Kesinlikle Katılıyorum	28	3.7
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Türk parası uluslararası alanda değerini korumaktadır.” Olan otuz birinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 43.0’ının Kesinlikle Katılmıyorum (f:322), % 34’ünün Katılmıyorum

(f:254), % 9.6'sının Fikrim Yok (f:72), % 9.6'sının Katılıyorum (f:72), % 3.7'sinin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:28) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.32.

Anketin 32. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	212	28.3
Katılmıyorum	271	36.2
Fikrim Yok	116	15.5
Katılıyorum	119	15.9
Kesinlikle Katılıyorum	30	4
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Türk ekonomisi kendi kendisini ayakta tutacak düzeydedir.” olan otuz ikinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 28.3’ünün Kesinlikle Katılmıyorum (f:212), % 36.2’sinin Katılmıyorum (f:271), % 15.5’inin Fikrim Yok (f:116), % 15.9’unun Katılıyorum (f:119), % 4’ünün ise Kesinlikle Katılıyorum (f:30) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.33.

Anketin 33. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	160	21.4
Katılmıyorum	159	21.3
Fikrim Yok	233	31.1
Katılıyorum	119	15.9
Kesinlikle Katılıyorum	77	10.3
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Son yıllarda sıklıkla gündeme getirilen yaptırım tehdidi karşısında, Türkiye ekonomisine güvenmeli ve izlediği politikayı değiştirmemelidir.” olan otuz üçüncü maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 21.4’ünün Kesinlikle Katılmıyorum (f:160), % 21.3’ünün Katılmıyorum (f:159), % 31.1’inin Fikrim Yok (f:233), % 15.9’unun Katılıyorum (f:119), % 10.3’ünün ise Kesinlikle Katılıyorum (f:77) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.34.

Anketin 34. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	44	5.9
Katılmıyorum	66	8.8
Fikrim Yok	163	21.8
Katılıyorum	360	48.1
Kesinlikle Katılıyorum	115	15.4
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Uluslararası anlaşmalar, dünya devletlerinin benimsediği politik yaklaşımlar Türkiye ekonomisini yönlendirmektedir.” olan otuz dördüncü maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 5.9’unun Kesinlikle Katılmıyorum (f:44), % 8.8’inin Katılmıyorum (f:66), % 21.8’inin Fikrim Yok (f:163), % 48.1’inin Katılıyorum (f:360), % 15.4’ünün ise Kesinlikle Katılıyorum (f:115) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.35.

Anketin 35. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	34	4.5
Katılmıyorum	58	7.8
Fikrim Yok	147	19.7
Katılıyorum	302	40.4
Kesinlikle Katılıyorum	207	27.7
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Uluslararası arenada, Türkiye ekonomisini çökertmek, Türkiye’yi tamamen dışa bağımlı hale getirebilmek için propagandalar yapılmaktadır.” olan otuz beşinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 4.5’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:34), % 7.8’inin Katılmıyorum (f:58), % 19.7’sinin Fikrim Yok (f:147), % 40.4’ünün Katılıyorum (f:302), % 27.7’sinin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:207) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.36.

Anketin 36. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	47	6.3
Katılmıyorum	126	16.8
Fikrim Yok	138	18.4
Katılıyorum	303	40.5
Kesinlikle Katılıyorum	134	17.9
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Türkiye, ürün çeşitliliği ve Pazar imkânı dolayısıyla uluslararası ticarete vazgeçilmez ülkelerden biridir.” olan otuz altıncı maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 6.3’ünün Kesinlikle Katılmıyorum (f:47), % 16.8’inin Katılmıyorum (f:126), % 18.4’ünün Fikrim Yok (f:138), % 40.5’inin Katılıyorum (f:303), % 17.9’unun ise Kesinlikle Katılıyorum (f:134) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.37.

Anketin 37. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	107	14.3
Katılmıyorum	164	21.9
Fikrim Yok	173	23.1
Katılıyorum	223	29.8
Kesinlikle Katılıyorum	81	10.8
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Türkiye, uluslararası platformda ekonomik olarak gelişmiş ülkelerle rekabet edebilmek için son yıllarda üretime önem vermektedir.” olan otuz yedinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 14.3’ünün Kesinlikle Katılmıyorum (f:107), % 21.9’unun Katılmıyorum (f:164), % 23.1’inin Fikrim Yok (f:173), % 29.8’inin Katılıyorum (f:223), % 10.8’inin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:81) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.38.

Anketin 38. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	60	8
Katılmıyorum	104	13.9
Fikrim Yok	139	18.6
Katılıyorum	310	41.4
Kesinlikle Katılıyorum	135	18
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Jeopolitik konum açısından dikkat çeken, yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin olan Türkiye, dünya devletleri tarafından güçlü bir rakip olarak görülmektedir.” olan otuz sekizinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 8’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:60), % 13.9’unun Katılmıyorum (f:104), % 18.6’sının Fikrim Yok (f:139), % 41.4’ünün Katılıyorum (f:310), % 18’inin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:135) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.39.

Anketin 39. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	40	5.3
Katılmıyorum	88	11.8
Fikrim Yok	179	23.9
Katılıyorum	328	43.9
Kesinlikle Katılıyorum	113	15.1
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Uluslararası politikalar, Türkiye’nin üretimde ve ihracatta geri kalmasına sebebiyet vermektedir.” olan otuz dokuzuncu maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 5.3’ünün Kesinlikle Katılmıyorum (f:40), % 11.8’inin Katılmıyorum (f:88), % 23.9’unun Fikrim Yok (f:179), % 43.9’unun Katılıyorum (f:328), % 15.1’inin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:113) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.40.

Anketin 40. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	50	6.7
Katılmıyorum	115	15.4
Fikrim Yok	152	20.3
Katılıyorum	305	40.8
Kesinlikle Katılıyorum	126	16.8
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Uluslararası platformda, son dönemde Türkiye’ye karşı izlenen politikalar Türkiye’nin turizm gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır.” olan kırkınıcı maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 6.7’sinin Kesinlikle Katılmıyorum (f:50), % 15.4’ünün Katılmıyorum (f:115), % 20.3’ünün Fikrim Yok (f:152), % 40.8’inin Katılıyorum (f:305), % 16.8’inin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:126) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.41.

Anketin 41. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	33	4.4
Katılmıyorum	45	6
Fikrim Yok	306	40.9
Katılıyorum	226	30.2
Kesinlikle Katılıyorum	138	18.4
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Son dönemde ortaya çıkan Covid-19 salgını, AB içerisinde yer alan bazı ülkelerin ekonomilerinde büyük gerilemelere neden olduğu gibi ülkemizin ekonomisinde de gerilemelere neden olmaktadır.” olan kırk birinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 4.4’ünün Kesinlikle Katılmıyorum (f:33), % 6’sının Katılmıyorum (f:45), % 40.9’unun Fikrim Yok (f:305), % 30.2’sinin Katılıyorum (f:226), % 18.4’ünün ise Kesinlikle Katılıyorum (f:138) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.42.

Anketin 42. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	32	4.3
Katılmıyorum	63	8.4
Fikrim Yok	158	21.1
Katılıyorum	295	39.4
Kesinlikle Katılıyorum	200	26.7
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Uluslararası anlamda güçlü olan ülkelerin, Türkiye’ye karşı izledikleri ekonomik politikaların temel amacı tamamen tüketen bir Türkiye oluşturmaktır.” olan kırk ikinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 4.3’ünün Kesinlikle Katılmıyorum (f:32), % 8.4’ünün Katılmıyorum (f:63), % 21.1’inin Fikrim Yok (f:158), % 39.4’ünün Katılıyorum (f:295), % 26.7’sinin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:200) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.43.

Anketin 43. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	183	24.5
Katılmıyorum	124	16.6
Fikrim Yok	323	43.2
Katılıyorum	93	12.4
Kesinlikle Katılıyorum	25	3.3
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Türkiye ekonomik sorunlarının çözümü için IMF’den destek almalıdır.” olan kırk üçüncü maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 24.5’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:183), % 16.6’sının Katılmıyorum (f:124), % 43.2’sinin Fikrim Yok (f:323), % 12.4’ünün Katılıyorum (f:93), % 3.3’ünün ise Kesinlikle Katılıyorum (f:25) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.44.

Anketin 44. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	43	5.7
Katılmıyorum	77	10.3
Fikrim Yok	204	27.3
Katılıyorum	299	40
Kesinlikle Katılıyorum	125	16.7
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Türkiye’nin son yıllarda sınır güvenliği için attığı adımlar Türk ekonomisinde durgunluğa sebep olmaktadır.” olan kırk dördüncü maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 5.7’sinin Kesinlikle Katılmıyorum (f:43), % 10.3’ünün Katılmıyorum (f:77), % 27.3’ünün Fikrim Yok (f:204), % 40’ının Katılıyorum (f:299), % 16.7’sinin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:125) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.45. Anketin 45. Maddesine İlişkin Öğretmen Adaylarının Yanıtlarının Dağılımları

Düzy	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	34	4.5
Katılmıyorum	52	7
Fikrim Yok	228	30.5
Katılıyorum	307	41
Kesinlikle Katılıyorum	127	17
Toplam	748	100

Araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait “Uluslararası camiada, ülkelerin yürüttüğü politika Türkiye’ye yönelik dış yatırımların zayıflamasına neden olmaktadır.” olan kırk beşinci maddesine araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının % 4.5’inin Kesinlikle Katılmıyorum (f:34), % 7’sinin Katılmıyorum (f:52), % 30.5’inin Fikrim Yok (f:228), % 41’inin Katılıyorum (f:307), % 17’sinin ise Kesinlikle Katılıyorum (f:127) düzeyinde cevap verdiği anlaşılmaktadır.

Yukarıda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair algılarının frekans ve yüzde değerlerine ilişkin bilgiler verilmiştir. Aşağıda 4.2 başlığı altında ise öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye

yönelik olan tutumlara dair algılarının ortalamaları ve standart sapma değerlerine ilişkin bilgiler bulunmaktadır.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları hangi düzeydedir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıda tablolar halinde gösterilmiştir. Bulgular verilirken araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin boyutlarının veriliş sırasına göre maddeler halinde, katılımcı öğrencilerin verdikleri yanıtların ortalama ve standart sapma hesaplamaları verilmiştir.

4.2.1. Anketin Siyasi Boyutuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları hangi düzeydedir?” alt problemine ilişkin “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi boyutuna ait olan 15 maddeye (1-15) ilişkin araştırmaya katılan öğretmen adaylarının verdikleri yanıtların ortalama ve standart sapma hesaplamaları aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 4.46.
Öğretmen Adaylarının Anketin Siyasi Boyutuna İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	Türkiye'nin jeopolitik konumu dünyadaki tüm ülkeler için önem arz etmektedir.	4.23	1.092
2	Türkiye Osmanlı Devleti'nin devamı niteliğindedir.	2.89	1.309
3	Türkiye bulunduğu Avrasya coğrafyasında -siyasi anlamda-gün geçtikçe güçlenmektedir.	3.28	1.172
4	Türkiye'nin Ortadoğu coğrafyasındaki etkinliği gün geçtikçe artmaktadır.	3.48	1.122
5	Türkiye'nin bulunduğu konum NATO (Kuzey Atlantik Paketi) için Türkiye'yi vazgeçilmez kılmaktadır.	3.59	1.050
6	Türkiye'nin bulunduğu konum AB'ye katılımı zorunlu kılmaktadır.	3.06	1.085
7	BM'de Türkiye'nin katkı sağladığı faaliyetler dünya siyasetinde Türkiye'yi önemli kılmaktadır.	3.52	.993
8	Türkiye'nin bulunduğu konum, Türkiye'yi uluslararası siyasi ilişkilerinde dengeli bir politika izlemeye zorlamıştır.	3.80	.978
9	Son yıllarda Türkiye'nin sınır güvenliği ile ilgili attığı adımlar dünya siyaset arenasında yalnızlaşmasına sebep olmaktadır.	3.63	1.058
10	Son yıllarda Arap coğrafyasındaki gelişmeler, Türkiye'nin siyasi anlamda politika değişikliği yapmasını zorunlu kılmıştır.	3.43	.945
11	Türkiye'nin sahip olduğu siyasi kimlik Türkiye'nin farklı terör örgütlerinin hedefi haline gelmesinde etkili olmuştur.	3.90	1.000
12	Uluslararası dünya siyasetinde Türkiye'ye karşı ikiye bölünmüş bir politika izlenmektedir.	4.01	1.051
13	Türkiye'nin terörle mücadele sürecinde takındığı siyasi tavır, uluslararası siyaset arenasında Türkiye'nin dışlanmasına sebep olmaktadır.	3.78	1.025
14	Türkiye'nin dünya siyasetinde takındığı tavır ve kullandığı dil doğrudur.	3.24	1.210
15	Türkiye'nin uluslararası arenada izlediği siyasi politika birçok ülke tarafından desteklenmektedir.	2.59	1.089

Araştırmaya katılan öğretmen adayları araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin “Siyasi” alt boyutuna ait ilişkin algılarının ortalamaları incelendiğinde, algılarının anketin siyasi alt boyutunun “Türkiye’nin jeopolitik konumu dünyadaki tüm ülkeler için önem arz etmektedir.” olan 1. Maddesine “Kesinlikle Katılıyorum ($\bar{X} = 4.23$)”, “Türkiye Osmanlı Devleti’nin devamı niteliğindedir.” olan 2. Maddesine “Fikrim Yok ($\bar{X} = 2.89$)”, “Türkiye bulunduğu Avrasya coğrafyasında -siyasi anlamda-gün geçtikçe güçlenmektedir.” olan 3. Maddesine “Fikrim Yok ($\bar{X} = 3.28$)”, “Türkiye’nin Ortadoğu coğrafyasındaki

etkinliği gün geçtikçe artmaktadır” olan 4. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x}= 3.48$)”, “Türkiye’nin bulunduğu konum NATO (Kuzey Atlantik Paktı) için Türkiye’yi vazgeçilmez kılmaktadır” olan 5. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} =3.59$)”, “Türkiye’nin bulunduğu konum AB’ye katılımı zorunlu kılmaktadır” olan 6. Maddesine “Fikrim Yok ($\bar{x}= 3.06$)”, “BM’de Türkiye’nin katkı sağladığı faaliyetler dünya siyasetinde Türkiye’yi önemli kılmaktadır.” olan 7. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x}=3.52$)”, “Türkiye’nin bulunduğu konum, Türkiye’yi uluslararası siyasi ilişkilerinde dengeli bir politika izlemeye zorlamıştır.” olan 8. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x}=3.80$)”, “Son yıllarda Türkiye’nin sınır güvenliği ile ilgili attığı adımlar dünya siyaset arenasında yalnızlaşmasına sebep olmaktadır.” olan 9. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x}=3.63$)”, “Son yıllarda Arap coğrafyasındaki gelişmeler, Türkiye’nin siyasi anlamda politika değişikliği yapmasını zorunlu kılmıştır.” olan 10. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x}=3.43$)”, “Türkiye’nin sahip olduğu siyasi kimlik Türkiye’nin farklı terör örgütlerinin hedefi haline gelmesinde etkili olmuştur.” olan 11. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x}=3.90$)”, “Uluslararası dünya siyasetinde Türkiye’ye karşı ikiyüzlü bir politika izlenmektedir.” olan 12. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x}=4.01$)”, “Türkiye’nin terörle mücadele sürecinde takındığı siyasi tavır, uluslararası siyaset arenasında Türkiye’nin dışlanmasına sebep olmaktadır.” olan 13. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x}=3.78$)”, “Türkiye’nin dünya siyasetinde takındığı tavır ve kullandığı dil doğrudur.” olan 14. Maddesine “Fikrim Yok ($\bar{x}=3.24$)” ve “Türkiye’nin uluslararası arenada izlediği siyasi politika birçok ülke tarafından desteklenmektedir.” olan 15. Maddesine “Katılmıyorum ($\bar{x}=2.59$)” düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

“Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi alt boyutuna ilişkin yukarıda verilen bulgular incelendiğinde anketin “Türkiye’nin jeopolitik konumu dünyadaki tüm ülkeler için önem arz etmektedir.” olan 1. Maddesinde öğretmen adaylarının ortalamasının diğer maddelere göre yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca anketin “Türkiye’nin uluslararası arenada izlediği siyasi politika birçok ülke tarafından desteklenmektedir.” olan 15. Maddesinde öğretmen adaylarının ortalamasının diğer maddelere göre düşük olduğu da görülmektedir.

4.2.2. Anketin Sosyal-Kültürel Boyutuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları hangi düzeydedir?” alt problemine ilişkin “Uluslararası

Platformda Türkiye'ye Yönelik Tutum Anketi" nin sosyal-kültürel boyutuna ait 15 maddeye (16-30) ilişkin araştırmaya katılan öğretmen adaylarının verdikleri yanıtların ortalama ve standart sapma hesaplamaları aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 4.47.

Öğretmen Adaylarının Anketin Sosyal-Kültürel Boyutuna İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
16	Türkiye sosyo-kültürel olarak heterojen bir toplum yapısına sahiptir.	4.03	.978
17	Türkiye'nin sahip olduğu etnik ve kültürel çeşitlilik, uluslararası camianın Türkiye'ye karşı yürüttüğü ayrıştırma politikaları için temel oluşturmaktadır.	3.80	1.004
18	Türkiye'nin sahip olduğu değerler doğrultusunda; Covid-19 salgınında benimsediği yardımseverlik politikası dünya genelinde ülkemizin imajını daha iyi bir noktaya taşımıştır.	3.69	.935
19	Türkiye'nin sahip olduğu etnik ve kültürel çeşitlilik kullanılarak oluşturulmaya çalışılan ayrılıkçı politikalar, Türkiye'nin daha milli politikalar gütmesine neden olmaktadır.	3.44	1.076
20	T.C. Devleti vatandaşı olup bu ülkede yıllardır bir arada yaşayan farklı dine ve kültüre mensup insanların varlığını sürdürmesi uluslararası camiada Türkiye'nin hoşgörüsünü ortaya koymaktadır.	3.93	1.123
21	Türkiye'nin İslam dünyasının savunuculuğunu yapması, uluslararası camianın olumsuz tepkisine neden olmaktadır.	3.61	1.088
22	Türkiye'nin tarihsel geçmişi uluslararası camiada Türkiye'ye karşı olan politikaları etkilemektedir.	3.84	.959
23	Uluslararası platformda Türkiye'ye karşı yürütülen politikalar, Türkiye'nin imajını olumsuz etkilemektedir.	3.60	1.026
24	Son yıllarda uluslararası platformda Türkiye ve Türk insanına karşı oluşturulan ön yargı Türkiye'nin eğitim, spor, sağlık gibi sosyo kültürel alanlarda dünya çapındaki başarılarına gölge düşürülmesine neden olmaktadır.	3.42	1.180
25	Dinamik genç nüfusu, tarihi birikimi, yükselen eğitim düzeyi gibi özelliklerden ötürü son yıllarda Türkiye dünya ülkeleri tarafından sosyo-kültürel açıdan bir tehdit olarak görülmektedir.	3.38	1.165
26	Uluslararası alanda ülkemize karşı yürütülen olumsuz politikalar, Türk insanının uluslararası organizasyonlara (spor, sanat...) karşı güven problemi yaşamasına neden olmaktadır.	3.48	1.090
27	Türkiye'de genç nüfusun kitle iletişim araçları vasıtasıyla geleneksel değerlerden uzaklaşarak küresel değerlere yönelmesi sosyo-kültürel yozlaşmaya (anomi, yabancılaşma) neden olmaktadır.	3.77	1.125
28	Türkiye'nin son yıllarda izlediği mülteci politikası sonucu ülkeye gelen mülteciler, Türkiye'deki sosyo-kültürel yapıyı olumsuz etkileyerek toplumsal alanda yozlaşmaya kimi zamanda çatışmalara neden olmaktadır.	4.02	1.084
29	Türkiye'de sosyo-kültürel yapının bozulmasında etkili olan en önemli faktör bilinçsiz sosyal medya kullanımımızdır.	3.72	1.148
30	Türkiye'nin sosyal kültürel anlamda çok çeşitli olması, dünya insanda Türkiye'ye karşı olumlu bir merak uyandırmaktadır.	3.53	1.110

Araştırmaya katılan öğretmen adayları araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin “Sosyal-Kültürel” alt boyutuna ait ilişkin algılarının ortalamaları incelendiğinde, algılarının anketin sosyal-kültürel alt boyutunun “Türkiye sosyo-kültürel olarak heterojen bir toplum yapısına sahiptir.” olan 16. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 4.03$)”, “Türkiye’nin sahip olduğu etnik ve kültürel çeşitlilik, uluslararası camianın Türkiye’ye karşı yürüttüğü ayrıştırma politikaları için temel oluşturmaktadır.” olan 17. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.80$)”, “Türkiye’nin sahip olduğu değerler doğrultusunda; Covid-19 salgınında benimsediği yardımseverlik politikası dünya genelinde ülkemizin imajını daha iyi bir noktaya taşımıştır.” olan 18. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.69$)”, “Türkiye’nin sahip olduğu etnik ve kültürel çeşitlilik kullanılarak oluşturulmaya çalışılan ayrılıkçı politikalar, Türkiye’nin daha milli politikalar gütmesine neden olmaktadır.” olan 19. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.44$)”, “T.C. Devleti vatandaşı olup bu ülkede yıllardır bir arada yaşayan farklı dine ve kültüre mensup insanların varlığını sürdürmesi uluslararası camiada Türkiye’nin hoşgörüsünü ortaya koymaktadır.” olan 20. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.93$)”, “Türkiye’nin İslam dünyasının savunuculuğunu yapması, uluslararası camianın olumsuz tepkisine neden olmaktadır.” olan 21. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.61$)”, “Türkiye’nin tarihsel geçmişi uluslararası camiada Türkiye’ye karşı olan politikaları etkilemektedir.” olan 22. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.84$)”, “Uluslararası platformda Türkiye’ye karşı yürütülen politikalar, Türkiye’nin imajını olumsuz etkilemektedir.” olan 23. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.60$)”, “Son yıllarda uluslararası platformda Türkiye ve Türk insanına karşı oluşturulan ön yargı Türkiye’nin eğitim, spor, sağlık gibi sosyo kültürel alanlarda dünya çapındaki başarılarına gölge düşürülmesine neden olmaktadır” olan 24. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.42$)”, “Dinamik genç nüfusu, tarihi birikimi, yükselen eğitim düzeyi gibi özelliklerden ötürü son yıllarda Türkiye dünya ülkeleri tarafından sosyo-kültürel açıdan bir tehdit olarak görülmektedir.” olan 25. Maddesine “Fikrim Yok ($\bar{x} = 3.38$)”, “Uluslararası alanda ülkemize karşı yürütülen olumsuz politikalar, Türk insanının uluslararası organizasyonlara (spor, sanat...) karşı güven problemi yaşamasına neden olmaktadır.” olan 26. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.48$)”, “Türkiye’de genç nüfusun kitle iletişim araçları vasıtasıyla geleneksel değerlerden uzaklaşarak küresel değerlere yönelmesi sosyo-kültürel yozlaşmaya (anomi, yabancılaşma) neden olmaktadır.” olan 27. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.77$)”, “Türkiye’nin son yıllarda izlediği mülteci politikası sonucu ülkeye gelen

mülteciler, Türkiye'deki sosyo-kültürel yapıyı olumsuz etkileyerek toplumsal alanda yozlaşmaya kimi zamanda çatışmalara neden olmaktadır” olan 28. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 4.02$)”, “Türkiye’de sosyo-kültürel yapının bozulmasında etkili olan en önemli faktör bilinçsiz sosyal medya kullanımıdır” olan 29. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.72$)” ve “Türkiye’nin sosyal kültürel anlamda çok çeşitli olması, dünya insanda Türkiye’ye karşı olumlu bir merak uyandırmaktadır” olan 30. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.53$)” düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

“Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel alt boyutuna ilişkin yukarıda verilen bulgular incelendiğinde anketin “Türkiye sosyo-kültürel olarak heterojen bir toplum yapısına sahiptir.” olan 16. Maddesinde öğretmen adaylarının ortalamasının diğer maddelere göre yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca anketin “Dinamik genç nüfusu, tarihi birikimi, yükselen eğitim düzeyi gibi özelliklerden ötürü son yıllarda Türkiye dünya ülkeleri tarafından sosyo-kültürel açıdan bir tehdit olarak görülmektedir.” olan 25. Maddesinde öğretmen adaylarının ortalamasının diğer maddelere göre düşük olduğu da görülmektedir.

4.2.3. Anketin Ekonomik Boyutuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları hangi düzeydedir?” alt problemine ilişkin “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik boyutuna ait 15 maddeye (31-45) ilişkin araştırmaya katılan öğretmen adaylarının verdikleri yanıtların ortalama ve standart sapma hesaplamaları aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 4.48.
Öğretmen Adaylarının Anketin Ekonomik Boyutuna İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
31	Türk parası uluslararası alanda değerini korumaktadır.	1.97	1.118
32	Türk ekonomisi kendi kendisini ayakta tutacak düzeydedir.	2.31	1.158
33	Son yıllarda sıklıkla gündeme getirilen yaptırım tehdidi karşısında, Türkiye ekonomisine güvenmeli ve izlediği politikayı değiştirmemelidir.	2.72	1.251
34	Uluslararası anlaşmalar, dünya devletlerinin benimsediği politik yaklaşımlar Türkiye ekonomisini yönlendirmektedir.	3.58	1.040
35	Uluslararası arenada, Türkiye ekonomisini çökertmek, Türkiye'yi tamamen dışa bağımlı hale getirebilmek için propagandalar yapılmaktadır.	3.79	1.072
36	Türkiye, ürün çeşitliliği ve Pazar imkânı dolayısıyla uluslararası ticarete vazgeçilmez ülkelerden biridir.	3.47	1.150
37	Türkiye, uluslararası platformda ekonomik olarak gelişmiş ülkelerle rekabet edebilmek için son yıllarda üretime önem vermektedir.	3.01	1.235
38	Jeopolitik konum açısından dikkat çeken, yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin olan Türkiye, dünya devletleri tarafından güçlü bir rakip olarak görülmektedir.	3.48	1.171
39	Uluslararası politikalar, Türkiye'nin üretimde ve ihracatta geri kalmasına sebebiyet vermektedir.	3.52	1.053
40	Uluslararası platformda, son dönemde Türkiye'ye karşı izlenen politikalar Türkiye'nin turizm gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır.	3.46	1.138
41	Son dönemde ortaya çıkan Covid-19 salgını, AB içerisinde yer alan bazı ülkelerin ekonomilerinde büyük gerilemelere neden olduğu gibi ülkemizin ekonomisinde de gerilemelere neden olmaktadır.	3.52	1.002
42	Uluslararası anlamda güçlü olan ülkelerin, Türkiye'ye karşı izledikleri ekonomik politikaların temel amacı tamamen tüketen bir Türkiye oluşturmaktır.	3.76	1.070
43	Türkiye ekonomik sorunlarının çözümü için IMF'den destek almalıdır.	2.54	1.090
44	Türkiye'nin son yıllarda sınır güvenliği için attığı adımlar Türk ekonomisinde durgunluğa sebep olmaktadır.	3.52	1.066
45	Uluslararası camiada, ülkelerin yürüttüğü politika Türkiye'ye yönelik dış yatırımların zayıflamasına neden olmaktadır.	3.59	.997

Araştırmaya katılan öğretmen adayları araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye'ye Yönelik Tutum Anketi” nin “Ekonomik” alt boyutuna ait ilişkin algılarının ortalamaları incelendiğinde, algılarının anketin ekonomik alt boyutunun “Türk parası uluslararası alanda değerini korumaktadır” olan 31. Maddesine

“Katılmıyorum ($\bar{x} = 1.97$)”, “Türk ekonomisi kendi kendisini ayakta tutacak düzeydedir.” olan 32. Maddesine “Katılmıyorum ($\bar{x} = 2.31$)”, “Son yıllarda sıklıkla gündeme getirilen yaptırım tehdidi karşısında, Türkiye ekonomisine güvenmeli ve izlediği politikayı değiştirmemelidir” olan 33. Maddesine “Fikrim Yok ($\bar{x} = 2.72$)”, “Uluslararası anlaşmalar, dünya devletlerinin benimsediği politik yaklaşımlar Türkiye ekonomisini yönlendirmektedir.” olan 34. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.58$)”, “Uluslararası arenada, Türkiye ekonomisini çökertmek, Türkiye’yi tamamen dışa bağımlı hale getirebilmek için propagandalar yapılmaktadır.” olan 35. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.79$)”, “Türkiye, ürün çeşitliliği ve Pazar imkânı dolayısıyla uluslararası ticarete vazgeçilmez ülkelerden biridir” olan 36. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.47$)”, “Türkiye, uluslararası platformda ekonomik olarak gelişmiş ülkelerle rekabet edebilmek için son yıllarda üretime önem vermektedir.” olan 37. Maddesine “Fikrim Yok ($\bar{x} = 3.01$)”, “Jeopolitik konum açısından dikkat çeken, yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin olan Türkiye, dünya devletleri tarafından güçlü bir rakip olarak görülmektedir.” olan 38. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.48$)”, “Uluslararası politikalar, Türkiye’nin üretimde ve ihracatta geri kalmasına sebebiyet vermektedir.” olan 39. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.52$)”, “Uluslararası platformda, son dönemde Türkiye’ye karşı izlenen politikalar Türkiye’nin turizm gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır.” olan 40. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.46$)”, “Son dönemde ortaya çıkan Covid-19 salgını, AB içerisinde yer alan bazı ülkelerin ekonomilerinde büyük gerilemelere neden olduğu gibi ülkemizin ekonomisinde de gerilemelere neden olmaktadır.” olan 41. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.52$)”, “Uluslararası anlamda güçlü olan ülkelerin, Türkiye’ye karşı izledikleri ekonomik politikaların temel amacı tamamen tüketen bir Türkiye oluşturmaktır.” olan 42. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.76$)”, “Türkiye ekonomik sorunlarının çözümü için IMF’den destek almalıdır” olan 43. Maddesine “Katılmıyorum ($\bar{x} = 2.54$)”, “Türkiye’nin son yıllarda sınır güvenliği için attığı adımlar Türk ekonomisinde durgunluğa sebep olmaktadır” olan 44. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.52$)” ve “Uluslararası camiada, ülkelerin yürüttüğü politika Türkiye’ye yönelik dış yatırımların zayıflamasına neden olmaktadır.” olan 45. Maddesine “Katılıyorum ($\bar{x} = 3.59$)” düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

“Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel alt boyutuna ilişkin yukarıda verilen bulgular incelendiğinde anketin “Uluslararası anlamda güçlü olan ülkelerin, Türkiye’ye karşı izledikleri ekonomik politikaların temel

amacı tamamen tüketen bir Türkiye oluşturmaktır.” olan 42. Maddesinde öğretmen adaylarının ortalamasının diğer maddelere göre yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca anketin “Türk parası uluslararası alanda değerini korumaktadır.” olan 31. Maddesinde öğretmen adaylarının ortalamasının diğer maddelere göre düşük olduğu da görülmektedir.

Tablo 4.49.

Öğretmen Adaylarının Anketin Boyutlarına ve Geneline İlişkin Algılarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Boyutlar	\bar{X}	ss
Siyasi	3.49	.532
Sosyal-Kültürel	3.68	.597
Ekonomik	3.21	.535
GENEL	3.46	.479

Araştırmaya katılan öğretmen adayları araştırmada kullanılan “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin boyutlarına ve geneline ilişkin algılarının ortalamasının anketin siyasi alt boyutunda “Katılıyorum ($\bar{X}=3.49$)”, sosyal-kültürel alt boyutunda “Katılıyorum ($\bar{X}=3.68$)” ve ekonomik alt boyutunda “Katılıyorum ($\bar{X}=3.21$)” düzeyinde olduğu görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformlarda Türkiye’ye yönelik tutumlara ilişkin algılarının genel ortalamasının da “Katılıyorum ($\bar{X}=3.46$)” düzeyinde olduğu Tablo 4.49’un incelenmesi ile anlaşılmaktadır.

Yukarıda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair algılarının ortalamaları ve standart sapma değerlerine ilişkin bilgiler verilmiştir. Aşağıda 4.3 başlığı altında ise uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algılarının cinsiyet değişkenine göre “Bağımsız Örneklem t-Testi” verileri bulunmaktadır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.50.

Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Algılarının Analizi

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	t	p
Siyasi	Erkek	213	3.55	.603	1.734	.08
	Kadın	535	3.47	.500		
Sosyal-Kültürel	Erkek	213	3.67	.653	-.180	.85
	Kadın	535	3.68	.573		
Ekonomik	Erkek	213	3.15	.628	-1.977	.04
	Kadın	535	3.23	.492		
GENEL	Erkek	213	3.46	.542	-.106	.91
	Kadın	535	3.46	.452		

p < .05

Tablo 4.50 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının cinsiyet değişkenine göre "Bağımsız Örneklem t-Testi" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde cinsiyet değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Siyasi" alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t_{(748)}^{\text{siyasi}} = 1.734$; $p^{\text{siyasi}} = .08$; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının "Siyasi" alt boyutunda cinsiyet değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4.50 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının cinsiyet değişkenine göre "Bağımsız Örneklem t-Testi" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde cinsiyet değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Sosyal-Kültürel" alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t_{(748)}^{\text{sosyal-kültürel}} = -.180$; $p^{\text{sosyal-kültürel}} = .85$; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının "Sosyal-Kültürel" alt boyutunda cinsiyet değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4.50 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının cinsiyet değişkenine göre "Bağımsız Örneklem t-Testi" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde cinsiyet değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Ekonomik" alt boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t_{(748)}^{\text{ekonomik}} = -1.977$; $p^{\text{ekonomik}} = .04$; $p < .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının "Ekonomik" alt

boyutunda cinsiyet değişkeni açısından birbirine benzemediği söylenebilir. Ayrıca bulunan anlamlı farklılığın kadın öğretmen adayları lehine olduğu bulgulanmıştır.

Tablo 4.50 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının cinsiyet değişkenine göre "Bağımsız Örneklem t-Testi" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde cinsiyet değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t_{(748)}^{genel} = -.106$; $p^{genel} = .91$; $p > .05$). Elde edilen bu bulgu doğrultusunda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının cinsiyet değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Yukarıda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının cinsiyet değişkenine göre "Bağımsız Örneklem t-Testi" verilerine yer verilmiştir. Aşağıda 4.4 başlığı altında ise uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algılarının uyruk değişkenine göre "Bağımsız Örneklem t-Testi" verileri bulunmaktadır.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın "Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları buldukları uyruk değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?" alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.51.

Öğretmen Adaylarının Uyruklarına Göre Algılarının Analizi

Alt Boyutlar	Uyruk	n	\bar{x}	ss	t	p
Siyasi	TC.	737	3.49	.533	1.627	.10
	Diğer	11	3.23	.371		
Sosyal-Kültürel	TC.	737	3.68	.595	2.136	.03
	Diğer	11	3.30	.579		
Ekonomik	TC.	737	3.21	.534	.775	.43
	Diğer	11	3.09	.643		
GENEL	TC.	737	3.46	.478	1.777	.07
	Diğer	11	3.21	.474		

$p < .05$

Tablo 4.51 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının uyruk değişkenine göre

“Bağımsız Örneklemeler t-Testi” bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde uyruk değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının “Siyasi” alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t_{(748)} \text{ siyasi} = 1.627$; $p_{\text{ siyasi}} = .10$; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair algılarının “Siyasi” alt boyutunda uyruk değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4.51 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair algılarının uyruk değişkenine göre “Bağımsız Örneklemeler t-Testi” bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde uyruk değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının “Sosyal-Kültürel” alt boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t_{(748)} \text{ sosyal-kültürel} = 2.136$; $p_{\text{ sosyal-kültürel}} = .03$; $p < .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair algılarının “Sosyal-Kültürel” alt boyutunda uyruk değişkeni açısından birbirine benzemediği söylenebilir. Ayrıca bulunan anlamlı farklılığın Türkiye Cumhuriyeti uyruklu öğretmen adayları lehine olduğu bulgulanmıştır.

Tablo 4.51 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair algılarının uyruk değişkenine göre “Bağımsız Örneklemeler t-Testi” bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde uyruk değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının “Ekonomik” alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t_{(748)} \text{ ekonomik} = -.775$; $p_{\text{ ekonomik}} = .43$; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair algılarının “Ekonomik” alt boyutunda uyruk değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4.51 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair algılarının uyruk değişkenine göre “Bağımsız Örneklemeler t-Testi” bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde uyruk değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t_{(748)} \text{ genel} = 1.777$; $p_{\text{ genel}} = .07$; $p > .05$). Elde edilen bu bulgu doğrultusunda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair algılarının uyruk değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Yukarıda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair algılarının uyruk değişkenine göre “Bağımsız Örneklemeler t-Testi”

verilerine yer verilmiştir. Aşağıda 4.5 başlığı altında ise uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algılarının öğrenim görülen üniversite değişkenine göre “ANOVA” verileri bulunmaktadır.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları öğrenim görülen üniversite değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.52.

Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Üniversiteye Göre Algılarının Analizi

	Üniversite	n	\bar{X}	ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	p	Tukey HSD		
Siyasi	1	103	3.54	.528	Gruplar Arası	6.028	1.005	3.615	.00	3-4		
	2	150	3.46	.551		Grup İçi					205.952	.278
	3	100	3.39	.536		Toplam					211.980	
	4	97	3.62	.434						5-6		
	5	106	3.35	.564								
	6	110	3.58	.537								
	7	82	3.52	.505								
		Toplam	748	3.49	.532							
Sosyal-Kültürel	1	103	3.74	.605	Gruplar Arası	14.940	2.490	7.341	.00	5-1		
	2	150	3.64	.579		Grup İçi					251.332	.339
	3	100	3.67	.540		Toplam					266.272	
	4	97	3.90	.461						5-4		
	5	106	3.39	.653						5-6		
	6	110	3.75	.605						5-7		
	7	82	3.70	.607						2-4		
		Toplam	748	3.68	.597							
Ekonomik	1	103	3.29	.563	Gruplar Arası	7.206	1.201	4.297	.00	5-1		
	2	150	3.18	.473		Grup İçi					207.123	.280
	3	100	3.21	.457		Toplam					214.328	
	4	97	3.30	.410								
	5	106	3.00	.665								
	6	110	3.30	.609								
	7	82	3.22	.462								
		Toplam	748	3.21	.535							
GENEL	1	103	3.52	.499	Gruplar Arası	8.443	1.407	6.383	.00	5-1		
	2	150	3.42	.461		Grup İçi					163.362	.220
	3	100	3.42	.443		Toplam					171.805	
	4	97	3.61	.354						5-7		
	5	106	3.25	.539						4-2		
	6	110	3.54	.505								
	7	82	3.48	.448								
		Toplam	748	3.46	.479							

1. Afyon Üniversitesi, 2. Akdeniz Üniversitesi, 3. Anadolu Üniversitesi, 4. Artvin Üniversitesi, 5. Dicle Üniversitesi, 6. İnönü Üniversitesi, 7. Yıldız Teknik Üniversitesi

Tablo 4.52 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının öğrenim görülen üniversite değişkenine göre “ANOVA” bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde öğrenim görülen üniversite değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının “Siyasi” alt boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F_{(748)}_{siyasi} = 3.615$; $p_{siyasi} = .00$; $p < .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının “Siyasi” alt boyutunda öğrenim görülen üniversite değişkeni açısından birbirine benzemediği söylenebilir.

Ayrıca bulunan anlamlı farklılığın;

- Artvin Üniversitesi'nde öğrenim gören öğretmen adayları ile Anadolu Üniversitesi, Dicle Üniversitesi;
- Dicle Üniversitesi'nde öğrenim gören öğretmen adayları ile İnönü Üniversitesi'nde öğrenim gören öğretmen adayları arasında olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.52 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının öğrenim görülen üniversite değişkenine göre “ANOVA” bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde öğrenim görülen üniversite değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının “Sosyal-Kültürel” alt boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F_{(748)}_{sosyal-kültürel} = 7.341$; $p_{sosyal-kültürel} = .00$; $p < .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının “Sosyal-Kültürel” alt boyutunda öğrenim görülen üniversite değişkeni açısından birbirine benzemediği söylenebilir.

Ayrıca bulunan anlamlı farklılığın;

- Dicle Üniversitesi'nde öğrenim gören öğretmen adayları ile Afyon, Akdeniz, Anadolu, Artvin, İnönü, Yıldız Teknik Üniversitesi;
- Akdeniz Üniversitesi'nde öğrenim gören öğretmen adayları ile Artvin Üniversitesi'nde öğrenim gören öğretmen adayları arasında olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.52 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının öğrenim görülen üniversite değişkenine göre “ANOVA” bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde öğrenim görülen üniversite değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen

adaylarının algılarının “Ekonomik” alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(748) \text{ ekonomik}} = 4.297$; $p_{\text{ekonomik}} = .00$; $p < .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair algılarının “Ekonomik” alt boyutunda öğrenim görülen üniversite değişkeni açısından birbirine benzemediği söylenebilir.

Ayrıca bulunan anlamlı farklılığın;

- Dicle Üniversitesi’nde öğrenim gören öğretmen adayları ile Afyon, Artvin, İnönü Üniversitesi’nde öğrenim gören öğretmen adayları arasında olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.52 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair algılarının öğrenim görülen üniversite değişkenine göre “ANOVA” bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde öğrenim görülen üniversite değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(748) \text{ genel}} = 6.383$; $p_{\text{genel}} = .07$; $p < .05$). Elde edilen bu bulgu doğrultusunda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair algılarının öğrenim görülen üniversite değişkeni açısından birbirine benzemediği söylenebilir.

Ayrıca bulunan anlamlı farklılığın;

- Artvin Üniversitesi’nde öğrenim gören öğretmen adayları ile Akdeniz Üniversitesi;
- Dicle Üniversitesi’nde öğrenim gören öğretmen adayları ile Afyon, Artvin, İnönü, Yıldız Teknik Üniversitesi’nde öğrenim gören öğretmen adayları arasında olduğu belirlenmiştir.

Yukarıda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair algılarının öğrenim görülen üniversite değişkenine göre “ANOVA” verilerine yer verilmiştir. Aşağıda 4.6 başlığı altında ise uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algılarının öğrenim görülen bölüm değişkenine göre “ANOVA” verileri bulunmaktadır.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Uluslararası platformda Türkiye’ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları öğrenim görülen bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.53.

Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölüme Göre Algılarının Analizi

	Bölüm	n	\bar{X}	ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	p	Tukey HSD
Siyasi	1	254	3.45	.524	Gruplar Arası	3.486	.581	2.065	.06	
	2	53	3.57	.478	Grup İçi	208.494	.281			
	3	187	3.47	.540	Toplam	211.980				
	4	34	3.71	.389						
	5	165	3.48	.569						
	6	45	3.60	.461						
	7	10	3.26	.748						
	Toplam	748	3.49	.532						
Sosyal-Kültürel	1	254	3.66	.608	Gruplar Arası	7.619	1.270	3.638	.00	1-6
	2	53	3.80	.511	Grup İçi	258.653	.349			3-6
	3	187	3.65	.617	Toplam	266.272				5-6
	4	34	3.91	.382						
	5	165	3.59	.609						
	6	45	3.95	.479						
	7	10	3.51	.716						
	Toplam	748	3.68	.597						
Ekonomik	1	254	3.16	.506	Gruplar Arası	4.125	.687	2.423	.02	1-2
	2	53	3.40	.525	Grup İçi	210.204	.284			
	3	187	3.20	.583	Toplam	214.328				
	4	34	3.37	.476						
	5	165	3.20	.562						
	6	45	3.29	.374						
	7	10	3.01	.463						
	Toplam	748	3.21	.535						
GENEL	1	254	3.43	.472	Gruplar Arası	4.312	.719	3.179	.00	1-2
	2	53	3.59	.439	Grup İçi	167.494	.226			1-4
	3	187	3.44	.504	Toplam	171.805				1-6
	4	34	3.66	.317						2-3
	5	165	3.42	.500						2-5
	6	45	3.61	.375						2-7
	7	10	3.26	.586						3-4
	Toplam	748	3.46	.479						3-6 5-4 5-6 7-6 7-4

1. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, 2. Fen Bilgisi Öğretmenliği, 3. Sınıf Öğretmenliği, 4. Türkçe Öğretmenliği, 5. Okul Öncesi Öğretmenliği, 6. PDR, 7. Özel Eğitim Öğretmenliği

Tablo 4.53 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının öğrenim görülen bölüm değişkenine göre "ANOVA" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde öğrenim görülen bölüm değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Siyasi" alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(748)}$ siyasi = 2.065; p siyasi = .06; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının "Siyasi" alt boyutunda öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4.53 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının öğrenim görülen bölüm değişkenine göre "ANOVA" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde öğrenim görülen bölüm değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Sosyal-Kültürel" alt boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F_{(748)}_{\text{sosyal-kültürel}} = 3.638$; $p_{\text{sosyal-kültürel}} = .00$; $p < .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının "Sosyal-Kültürel" alt boyutunda öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından birbirine benzemediği söylenebilir. Ayrıca anlamlı farklılığın PDR bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları ile sosyal bilgiler öğretmenliği, sınıf öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları arasında olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.53 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının öğrenim görülen bölüm değişkenine göre "ANOVA" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde öğrenim görülen bölüm değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Ekonomik" alt boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F_{(748)}_{\text{ekonomik}} = 2.423$; $p_{\text{ekonomik}} = .02$; $p < .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının "Ekonomik" alt boyutunda öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından birbirine benzemediği söylenebilir. Ayrıca anlamlı farklılığın sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları ile fen bilgisi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları arasında olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.53 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının öğrenim görülen bölüm değişkenine göre "ANOVA" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde öğrenim görülen bölüm değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F_{(748)}_{\text{genel}} = 3.179$; $p_{\text{genel}} = .00$; $p < .05$). Elde edilen bu bulgu doğrultusunda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından birbirine benzemediği söylenebilir. Ayrıca bulunan anlamlı farklılığın;

- Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları ile fen bilgisi, Türkçe öğretmenliği, PDR;

- Fen bilgisi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları ile sınıf öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği, özel eğitim öğretmenliği;
- Sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları ile Türkçe öğretmenliği, PDR;
- Okul öncesi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları ile Türkçe öğretmenliği, PDR;
- Özel eğitim öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları ile Türkçe öğretmenliği, PDR bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adayları arasında olduğu belirlenmiştir.

Yukarıda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının öğrenim görülen bölüm değişkenine göre "ANOVA" verilerine yer verilmiştir. Aşağıda 4.7 başlığı altında ise uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algılarının anne eğitim durumu değişkenine göre "ANOVA" verileri bulunmaktadır.

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın "Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?" alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.54.
Öğretmen Adaylarının Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Algılarının Analizi

	Anne Eğitim Durumu	n	\bar{X}	ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	p	Tukey HSD
Siyasi	1	100	3.57	.568	Gruplar Arası	2.852	.570	2.024	.07	
	2	65	3.35	.589	Grup İçi	209.128	.282			
	3	311	3.52	.484	Toplam	211.980				
	4	103	3.41	.615						
	5	125	3.50	.508						
	6	44	3.47	.519						
	Toplam	748	3.49	.532						
Sosyal-Kültürel	1	100	3.68	.580	Gruplar Arası	4.239	.848	2.401	.03	2-3
	2	65	3.47	.661	Grup İçi	262.033	.353			
	3	311	3.73	.548	Toplam	266.272				
	4	103	3.61	.670						
	5	125	3.72	.601						
	6	44	3.68	.622						
	Toplam	748	3.68	.597						
Ekonomik	1	100	3.22	.591	Gruplar Arası	905	.181	.629	.67	
	2	65	3.12	.488	Grup İçi	213.423	.288			
	3	311	3.24	.499	Toplam	214.328				
	4	103	3.18	.606						
	5	125	3.20	.535						
	6	44	3.20	.554						
	Toplam	748	3.21	.535						
GENEL	1	100	3.49	.506	Gruplar Arası	2.272	.454	1.989	.07	
	2	65	3.31	.506	Grup İçi	169.534	.228			
	3	311	3.50	.439	Toplam	171.805				
	4	103	3.40	.531						
	5	125	3.47	.472						
	6	44	3.45	.514						
	Toplam	748	3.46	.479						

1. Okur-Yazar Değil, 2. Okur-Yazar, 3. İlkokul, 4. Ortaokul, 5. Lise, 6. Lisans.

Tablo 4.54 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının anne eğitim durumu değişkenine göre "ANOVA" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde anne eğitim durumu değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Siyasi" alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(748)}_{siyasi} = 2.024$; $p_{siyasi} = .07$; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının "Siyasi" alt boyutunda anne eğitim durumu değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4.54 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının anne eğitim durumu değişkenine göre "ANOVA" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde anne eğitim durumu değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Sosyal-Kültürel" alt boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F_{(748)}_{sosyal-}$

kültürel = 2.401; $p_{\text{sosyal-kültürel}} = .03$; $p < .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının “Sosyal-Kültürel” alt boyutunda anne eğitim durumu değişkeni açısından birbirine benzemediği söylenebilir. Ayrıca bulunan anlamlı farklılığın annesinin eğitim durumu okur-yazar olan öğretmen adayları ile annesinin eğitim durumu ilkokul olan öğretmen adayları arasındadır.

Tablo 4.54 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının anne eğitim durumu değişkenine göre “ANOVA” bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde anne eğitim durumu değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının “Ekonomik” alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(748)}_{\text{ekonomik}} = .629$; $p_{\text{ekonomik}} = .67$; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının “Ekonomik” alt boyutunda anne eğitim durumu değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4.54 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının anne eğitim durumu değişkenine göre “ANOVA” bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde anne eğitim durumu değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(748)}_{\text{genel}} = 1.989$; $p_{\text{genel}} = .07$; $p > .05$). Elde edilen bu bulgu doğrultusunda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının anne eğitim durumu değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Yukarıda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının anne eğitim durumu değişkenine göre “ANOVA” verilerine yer verilmiştir. Aşağıda 4.8 başlığı altında ise uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algılarının baba eğitim durumu değişkenine göre “ANOVA” verileri bulunmaktadır.

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.55.

Öğretmen Adaylarının Babalarının Eğitim Durumuna Göre Algılarının Analizi

	Baba Eğitim Durumu	n	\bar{X}	ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	p
Siyasi	1	11	3.81	.412	Gruplar Arası	2.616	.523	1.854	.10
	2	25	3.32	.561	Grup İçi	209.364	.282		
	3	254	3.53	.516	Toplam	211.980			
	4	150	3.47	.573					
	5	183	3.48	.514					
	6	125	3.45	.534					
	Toplam	748	3.49	.532					
Sosyal-Kültürel	1	11	3.66	.588	Gruplar Arası	1.554	.311	.871	.50
	2	25	3.51	.714	Grup İçi	264.718	.357		
	3	254	3.73	.536	Toplam	266.272			
	4	150	3.64	.631					
	5	183	3.68	.579					
	6	125	3.66	.669					
	Toplam	748	3.68	.597					
Ekonomik	1	11	3.22	.678	Gruplar Arası	1.204	.241	.838	.52
	2	25	3.02	.709	Grup İçi	213.125	.287		
	3	254	3.23	.515	Toplam	214.328			
	4	150	3.24	.584					
	5	183	3.20	.487					
	6	125	3.20	.533					
	Toplam	748	3.21	.535					
GENEL	1	11	3.56	.502	Gruplar Arası	1.308	.262	1.138	.33
	2	25	3.28	.559	Grup İçi	170.498	.230		
	3	254	3.50	.451	Toplam	171.805			
	4	150	3.45	.514					
	5	183	3.45	.445					
	6	125	3.44	.517					
	Toplam	748	3.46	.479					

1. Okur-Yazar Değil, 2. Okur-Yazar, 3. İlkokul, 4. Ortaokul, 5. Lise, 6. Lisans.

Tablo 4.55 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının baba eğitim durumu değişkenine göre "ANOVA" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde baba eğitim durumu değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Siyasi" alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(748)} \text{ siyasi} = 1.854$; $p_{\text{siyasi}} = .10$; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının "Siyasi" alt boyutunda baba eğitim durumu değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4.55 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının baba eğitim durumu değişkenine göre "ANOVA" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde baba eğitim durumu değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Sosyal-Kültürel" alt boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F_{(748)} \text{ sosyal-}$

kültürel = .871; $p_{\text{sosyal-kültürel}} = .50$; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının “Sosyal-Kültürel” alt boyutunda baba eğitim durumu değişkeni açısından birbirine benzemediği söylenebilir.

Tablo 4.55 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının baba eğitim durumu değişkenine göre “ANOVA” bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde baba eğitim durumu değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının “Ekonomik” alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(748)}_{\text{ekonomik}} = .838$; $p_{\text{ekonomik}} = .52$; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının “Ekonomik” alt boyutunda baba eğitim durumu değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4.55 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının baba eğitim durumu değişkenine göre “ANOVA” bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde baba eğitim durumu değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(748)}_{\text{genel}} = 1.138$; $p_{\text{genel}} = .33$; $p > .05$). Elde edilen bu bulgu doğrultusunda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının baba eğitim durumu değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Yukarıda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının baba eğitim durumu değişkenine göre “ANOVA” verilerine yer verilmiştir. Aşağıda 4.9 başlığı altında ise uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algılarının yaşamını sürdürdükleri yerleşim birimi değişkenine göre “ANOVA” verileri bulunmaktadır.

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları yaşamını sürdürdükleri yerleşim birimi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.56.

Öğretmen Adaylarının Yaşamını Sürdürdükleri Yerleşim Birimine Göre Algılarının Analizi

	Yerleşim Yeri	n	\bar{X}	ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	p
Siyasi	1	98	3.49	.562	Gruplar Arası	.231	.077	.271	.84
	2	208	3.47	.517	Grup İçi	211.749	.285		
	3	157	3.52	.518	Toplam	211.980			
	4	285	3.49	.542					
	Toplam	748	3.49	.532					
Sosyal-Kültürel	1	98	3.59	.552	Gruplar Arası	.969	.323	.905	.43
	2	208	3.68	.590	Grup İçi	265.303	.357		
	3	157	3.72	.597	Toplam	266.272			
	4	285	3.68	.615					
	Toplam	748	3.68	.597					
Ekonomik	1	98	3.17	.581	Gruplar Arası	.850	.283	.988	.39
	2	208	3.19	.574	Grup İçi	213.478	.287		
	3	157	3.27	.530	Toplam	214.328			
	4	285	3.21	.490					
	Toplam	748	3.21	.535					
GENEL	1	98	3.42	.486	Gruplar Arası	.508	.169	.735	.53
	2	208	3.45	.480	Grup İçi	171.298	.230		
	3	157	3.50	.481	Toplam	171.805			
	4	285	3.46	.476					
	Toplam	748	3.46	.479					

1. Köy-Mezra, 2. İlçe-Kasaba, 3. Şehir, 4. Büyükşehir.

Tablo 4.56 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının yaşamını sürdürdükleri yerleşim birimi değişkenine göre "ANOVA" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde yerleşim birimi değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Siyasi" alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(748)}^{\text{siyasi}} = .271$; $p_{\text{siyasi}} = .84$; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının "Siyasi" alt boyutunda yerleşim birimi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4.56 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının yerleşim birimi değişkenine göre "ANOVA" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde yerleşim birimi değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Sosyal-Kültürel" alt boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F_{(748)}^{\text{sosyal-kültürel}} = .905$; $p_{\text{sosyal-kültürel}} = .43$; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının "Sosyal-Kültürel" alt boyutunda yerleşim birimi değişkeni açısından birbirine benzemediği söylenebilir.

Tablo 4.56 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının yerleşim birimi değişkenine göre “ANOVA” bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde yerleşim birimi değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının “Ekonomik” alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(748)}_{\text{ekonomik}} = .988$; $p_{\text{ekonomik}} = .39$; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının “Ekonomik” alt boyutunda yerleşim birimi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4.56 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının yerleşim birimi değişkenine göre “ANOVA” bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde yerleşim birimi değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(748)}_{\text{genel}} = .735$; $p_{\text{genel}} = .53$; $p > .05$). Elde edilen bu bulgu doğrultusunda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının yerleşim birimi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair öğretmen adaylarının algıları buldukları coğrafi bölgeye göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.57.

Öğretmen Adaylarının Buldukları Coğrafi Bölgeye Göre Algılarının Analizi

	Coğrafi Bölge	n	\bar{X}	ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ort.	F	p	Tukey HSD
Siyasi	1	58	3.42	.472	Gruplar Arası	6.149	1.025	2.920	.00	2-5 3-6 4-1 4-5
	2	104	3.69	.563	Grup İçi	260.123	.351			
	3	46	3.77	.482	Toplam	266.272				
	4	105	3.71	.573						
	5	125	3.46	.621						
	6	121	3.48	.519						
	7	189	3.78	.690						
	Toplam	748	3.61	.597						
Sosyal-Kültürel	1	58	3.58	.464	Gruplar Arası	2.284	.381	1.345	.23	
	2	104	3.68	.490	Grup İçi	209.696	.283			
	3	46	3.75	.424	Toplam	211.980				
	4	105	3.70	.534						
	5	125	3.59	.521						
	6	121	3.52	.489						
	7	189	3.78	.620						
	Toplam	748	3.65	.532						
Ekonomik	1	58	3.48	.376	Gruplar Arası	1.611	.268	.935	.46	
	2	104	3.68	.478	Grup İçi	212.718	.287			
	3	46	3.66	.362	Toplam	214.328				
	4	105	3.70	.498						
	5	125	3.52	.554						
	6	121	3.58	.513						
	7	189	3.68	.650						
	Toplam	748	3.61	.535						
GENEL	1	58	3.47	.366	Gruplar Arası	2.811	.468	2.054	.04	2-5 3-6 4-1 4-5
	2	104	3.74	.436	Grup İçi	168.995	.228			
	3	46	3.81	.360	Toplam	171.805				
	4	105	3.75	.452						
	5	125	3.51	.494						
	6	121	3.53	.422						
	7	189	3.83	.578						
	Toplam	748	3.66	.479						

1. Karadeniz Bölgesi, 2. Marmara Bölgesi, 3. Ege Bölgesi, 4. Akdeniz Bölgesi, 5. İç Anadolu Bölgesi, 6. Doğu Anadolu Bölgesi, 7. Güney Doğu Anadolu Bölgesi.

Tablo 4.57 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının coğrafi bölge değişkenine göre "ANOVA" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde coğrafi bölge değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Siyasi" alt boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F_{(748)} \text{ siyasi} = 2.920$; $p_{\text{siyasi}} = .00$; $p < .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının "Siyasi" alt boyutunda coğrafi bölge değişkeni açısından birbirine benzemediği söylenebilir. Bulunan anlamlı farklılığın;

- Marmara Bölgesi'nde bulunan öğretmen adayları ile İç Anadolu Bölgesinde bulunan öğretmen adayları arasında;
- Ege Bölgesi'nde bulunan öğretmen adayları ile Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan öğretmen adayları arasında;
- Akdeniz Bölgesi'nde bulunan öğretmen adayları ile Karadeniz Bölgesinde bulunan öğretmen adayları arasında;
- Akdeniz Bölgesi'nde bulunan öğretmen adayları ile İç Anadolu Bölgesinde bulunan öğretmen adayları arasında olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.57 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının coğrafi bölge değişkenine göre "ANOVA" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde coğrafi bölge değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Sosyal-Kültürel" alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(748)}^{\text{sosyal-kültürel}} = 1.345$; $p_{\text{sosyal-kültürel}} = .23$; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının "Sosyal-Kültürel" alt boyutunda coğrafi bölge değişkeni açısından birbirine benzediği söylenebilir.

Tablo 4.57 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının coğrafi bölge değişkenine göre "ANOVA" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde coğrafi bölge değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının "Ekonomik" alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(748)}^{\text{ekonomik}} = .935$; $p_{\text{ekonomik}} = .46$; $p > .05$). Bu bulguya göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının "Ekonomik" alt boyutunda coğrafi bölge değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4.57 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının coğrafi bölge değişkenine göre "ANOVA" bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde coğrafi bölge değişkenine göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının algılarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F_{(748)}^{\text{genel}} = 2.054$; $p_{\text{genel}} = .04$; $p < .05$). Elde edilen bu bulgu doğrultusunda öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının coğrafi bölge değişkeni açısından birbirine benzemediği söylenebilir. Bulunan anlamlı farklılığın anketin "Siyasi" alt boyutunda olduğu gibi;

- Marmara Bölgesi'nde bulunan öğretmen adayları ile İç Anadolu Bölgesinde bulunan öğretmen adayları arasında;
- Ege Bölgesi'nde bulunan öğretmen adayları ile Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan öğretmen adayları arasında;
- Akdeniz Bölgesi'nde bulunan öğretmen adayları ile Karadeniz Bölgesinde bulunan öğretmen adayları arasında;
- Akdeniz Bölgesi'nde bulunan öğretmen adayları ile İç Anadolu Bölgesinde bulunan öğretmen adayları arasında olduğu belirlenmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde bulgulardan yola çıkılarak araştırmanın sonuçlarına, sonuçların ilgili alanyazın ile tartışılmasına ve araştırma sonuçları doğrultusunda önerilerine yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi alt boyutuna ait ilişkin öğretmen adaylarının algılarının Türkiye’nin jeopolitik konumu dünyadaki tüm ülkeler için önem arz ettiğine yönelik maddede diğer maddelere göre yüksek olduğu saptanmıştır. Bu sonucun çıkmasında araştırmaya katılan öğretmen adaylarının Türkiye’nin jeopolitik konumuna ilişkin bilgi sahibi olmalarının etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca bu sonuca ulaşılmasında öğretmen adaylarının Türkiye’nin jeopolitik öneminin farkında olmalarından da kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin siyasi alt boyutuna ilişkin öğretmen adaylarının algılarının Türkiye’nin uluslararası arenada izlediği siyasi politika birçok ülke tarafından desteklendiğine yönelik olarak düşük düzeyde bir algılarının olduğu belirlenmiştir. Bu durumun oluşması ülkeler arasında yaşanan çıkar çatışmaları, geçmişten günümüze kadar devam eden bazı ülkelerin düşmanca tavırları ve bazı ülkelerin Türkiye’ye yönelik terör faaliyetlerini desteklemeye yönelik faaliyetleri Türkiye ile bazı ülkelerin uluslararası arenada sorun yaşamasına neden olmuştur. Bu duruma somut örnek olarak Suriye’de Türkiye-ABD, Türkiye-Rusya arasında yaşanan gelişmeler, Libya’da Türkiye-BAE, Türkiye-Mısır, Doğu Akdeniz’de Türkiye-Yunanistan arasında yaşanan sorunlar gösterilebilir.

Türkiye’nin Libya konusunda mevcut yönetim olan Ulusal Mutabakat Hükümeti’ni desteklemesi Mısır, BAE, Rusya, Fransa gibi ülkeleri rahatsız etmiştir. Bu ülkeler meşru hükümeti desteklemek yerine Libya’da darbe yapmak isteyen Hafter adlı eski bir generali desteklemektedir. Burada Türkiye yasal olan, Birleşmiş Milletler tarafından tanınan Libya hükümetini desteklerken diğer ülkeler yasal olmayan, Birleşmiş Milletler tarafından tanınmayan başka bir gücü desteklemektedir. Bu durum öğretmen adayları tarafından görüldüğü düşünüldüğünde Türkiye’nin uluslararası

arenada izlediği siyasi politika birçok ülke tarafından desteklenmektedir olan anket maddesine öğretmen adaylarının yarısının katılmıyorum yönünde cevap vermeleri ile anlaşılmaktadır. Libya konusunda yaşanan durum Suriye’deki operasyonlarda, PKK-YPG ile mücadelede de görülmüştür. Bu durumlardan farklı olarak Türkiye’nin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine aday olduğu 2009-2010 döneminde 192 ülkenin oy kullandığı seçimlerde 151 oyla (<https://www.hurriyet.com.tr>) büyük bir başarı elde etmiştir. Bu durum Türkiye’nin uluslararası platformlarda yalnız olmadığının, çok sayıda ülke tarafından desteklendiğinin açık bir kanıtıdır. Özetle birçok ülke Türkiye’nin uluslararası arenada izlediği siyasi politikayı desteklerken bazı ülkeler desteklememektedir. Bu sonuç öğretmen adaylarının yanıtları ile örtüşmüştür.

Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen “Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin sosyal-kültürel alt boyutuna ilişkin öğretmen adaylarının dinamik genç nüfusu, tarihi birikimi, yükselen eğitim düzeyi gibi özelliklerden ötürü son yıllarda Türkiye dünya ülkeleri tarafından sosyo-kültürel açıdan bir tehdit olarak görülmekte olduğuna ilişkin algılarının düşük olduğu saptanmıştır. Bu durumun oluşmasında eğitim seviyesi açısından, tarihi birikim, genç nüfus açısından Türkiye’ye benzeyen, Türkiye’den daha ileride olan veya Türkiye’den geride olan ülkelerin varlığıdır. Türkiye bu parametrelerde çevresinde Dünya ülkeleri açısından bir tehdit unsuru olarak görülmemektedir. Ama bu parametrelerde dikkat çeken bir ülke olduğu söylenebilir. Özellikle AB bağlamında ifade edilirse Türkiye’nin dinamik genç nüfusu Türkiye’yi AB’den ileri taşımaktadır. Başka bir parametre olan eğitim seviyesi açısından ise AB, Türkiye’nin ilerisinde yer almakta fakat Türkiye bu açığı 2012 yılında 12 yıllık kesintisiz eğitime geçmek suretiyle, yaptığı okuma-yazma seferberlikleri ve eğitime yaptığı yatırımlarla hızla kapatmaktadır.

“Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik alt boyutuna ilişkin öğretmen adaylarının uluslararası anlamda güçlü olan ülkelerin, Türkiye’ye karşı izledikleri ekonomik politikaların temel amacı tamamen tüketen bir Türkiye oluşturmaya ilişkin algılarının yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durumun oluşmasında yabancı ülkelerin üretim ekonomisine değil tüketim ekonomisine yönelik çabalarının öğretmen adayları tarafından görülmesinin etkili olduğu söylenebilir.

“Uluslararası Platformda Türkiye’ye Yönelik Tutum Anketi” nin ekonomik alt boyutuna ilişkin öğretmen adaylarının Türk lirasının uluslararası alanda değerini koruduğuna yönelik algılarının düşük olduğu saptanmıştır. Bu durumun oluşmasında Londra merkezli uluslararası para fonlarının Türk parasına yönelik ekonomik saldırıları

Türk parasını uluslararası para birimleri karşısında değerinin düşmesine neden olmuştur. Bu durumdan dolayı öğretmen adaylarının Türk parasının değerinin korumadığına yönelik algılarının doğal karşılanabileceği söylenebilir.

Araştırmanın veri toplama sürecini Covid-19'un Türkiye'ye sıçramasından önce yapılmış olması sonuçların ekonomik boyutta daha da yüksek çıkmasını engellediği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmen adayları araştırmada kullanılan "Uluslararası Platformda Türkiye'ye Yönelik Tutum Anketi" nin boyutlarına ve geneline ilişkin algılarının ortalamasının "Katılıyorum" düzeyinde olduğu saptanmıştır. En yüksek ortalamanın anketin siyasi adlı alt boyutunda olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının cinsiyet değişkenine göre anketin "Siyasi", "Sosyal-Kültürel" alt boyutlarında ve algılarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara ilişkin algılarının "Siyasi", "Sosyal-Kültürel" alt boyutlarında ve öğretmen adaylarının algılarının genel ortalaması açısından cinsiyet değişkenine göre birbirine benzer veya birbirine yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Anketin "Ekonomik" alt boyutunda ise öğretmen adaylarının algılarının anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Belirlenen anlamlı farklılığın kadın öğretmen adayları lehine olduğu saptanmıştır. Bu sonuç kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre farkındalıkların daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara ilişkin algılarının uyruk değişkenine göre anketin "Siyasi", "Ekonomik" alt boyutlarında ve algılarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara ilişkin algılarının "Siyasi", "Ekonomik" alt boyutlarında ve öğretmen adaylarının algılarının genel ortalaması açısından uyruk değişkenine göre birbirine benzer veya birbirine yakın olduğu tespit edilmiştir. Anketin "Sosyal-Kültürel" alt boyutunda ise öğretmen adaylarının algılarının uyruk değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Belirlenen anlamlı farklılığın Türkiye Cumhuriyeti uyruklu öğretmen adayları lehine olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuç Türkiye Cumhuriyeti uyruklu öğretmen adaylarına diğer uyruklara mensup öğretmen adaylarına göre algılarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu durumun oluşmasında

Türkiye'ye yönelik uluslararası platformlardaki gelişmeleri Türkiye Cumhuriyeti uyruklu öğretmen adaylarının daha dikkatli takip etmelerinin etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara ilişkin algılarının öğrenim gördükleri üniversite değişkenine göre anketin tüm alt boyutlarında ve algılarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara ilişkin algılarının veri toplama aracının tüm boyutlarında ve öğretmen adaylarının algılarının genel ortalaması açısından öğrenim görülen üniversite değişkenine göre birbirinden farklı olduğu veya birbirine benzemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun oluşmasında araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinde olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Örneğin Akdeniz Bölgesi'nde bulunan bir üniversitede öğrenim gören bir öğretmen adayının farklı kültürlere sahip insanla karşılaşma olasılığının İç Anadolu Bölgesi'ndeki bir üniversite öğrenim gören öğretmen adayının farklı kültürlere sahip bir insanla karşılaşma olasılığı farklılık göstermektedir. Hatta bu durumun karşılaşılan yabancı kişilerin uyukları açısından da farklılık gösterebilir. Örneğin Şanlıurfa'da Arap kökenli bir yabancı ile karşılaşma olasılığı ile Antalya İlinde Arap kökenli bir yabancı ile karşılaşma olasılığı farklılık gösterebileceği gibi Antalya ilinde Rus uyruklu bir yabancı ile karşılaşma olasılığı Şanlıurfa'da Rus uyruklu bir yabancı ile karşılaşma olasılığından farklılık gösterebilmektedir. Tüm bunlar öğretmen adaylarının algılarında farklılıklara neden olabilmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının öğrenim görülen bölüm değişkenine göre anketin "Sosyal-Kültürel", "Ekonomik" alt boyutlarında ve algılarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara ilişkin algılarının "Sosyal-Kültürel", "Ekonomik" alt boyutlarında ve öğretmen adaylarının algılarının genel ortalaması açısından öğrenim görülen bölüm değişkenine göre birbirinden farklı olduğu söylenebilir. Anketin "Siyasi" alt boyutunda ise öğretmen adaylarının algılarının anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından belirlenen anlamlı farklılığın boyutlar temelinde farklı öğretmen adayları arasında olduğu belirlenirken sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının diğer bölümlerde

öğrenim gören öğretmen adaylarına göre algılarının ayrıştığı görülmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının aldığı lisans derslerinin içeriklerinin öğrencilerin uluslararası platformlara yönelik algılarının yüksek olmasında etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının anne ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre anketin "Siyasi", "Ekonomik" alt boyutlarında ve algılarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara ilişkin algılarının "Siyasi", "Ekonomik" alt boyutlarında ve öğretmen adaylarının algılarının genel ortalaması açısından anne ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre birbirine benzer veya birbirine yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Anketin "Sosyal-Kültürel" alt boyutunda ise öğretmen adaylarının algılarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenirken, anne eğitim durumu değişkenine göre ise anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Belirlenen anlamlı farklılığın annesinin eğitim durumu okur-yazar olan öğretmen adayları ile annesinin eğitim durumu ilkökul olan öğretmen adayları arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının yaşamını sürdürdükleri yerleşim birimi değişkenine göre anketin tüm alt boyutlarında ve öğretmen adaylarının algılarının genel ortalaması açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara ilişkin algılarının yaşamını sürdürdükleri yerleşim birimi değişkenlerine göre birbirine benzer veya birbirine yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının coğrafi bölge değişkenine göre veri toplama aracının "Siyasi" alt boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının uluslararası platformda Türkiye'ye yönelik olan tutumlara dair algılarının genel ortalamasına ilişkin bulguların incelenmesi neticesinde algıları arasında anlamlı farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Anlamlı farklılığın bulunduğu boyutlarda anlamlı farklılığın "Marmara Bölgesi'nde bulunan öğretmen adayları ile İç Anadolu Bölgesinde bulunan öğretmen adayları arasında", "Ege Bölgesi'nde bulunan öğretmen adayları ile Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan öğretmen adayları arasında", "Akdeniz Bölgesi'nde bulunan

öğretmen adayları ile Karadeniz Bölgesinde bulunan öğretmen adayları arasında”, “Akdeniz Bölgesi’nde bulunan öğretmen adayları ile İç Anadolu Bölgesinde bulunan öğretmen adayları arasında” olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu durumun oluşmasının, farklı bölgelerde öğrenim gören öğretmen adaylarının, siyasi olaylara coğrafi yakınlık dolayısıyla ilgi göstermesiyle alakalı olduğu söylenebilir. Örneğin, Akdeniz Bölgesinde öğrenim gören bir öğretmen adayı, Suriye meselesine -coğrafi bakımdan daha yakın olduğu için- İç Anadolu Bölgesinde öğrenim gören bir öğretmen adayına göre daha hâkim olabilir.

5.2. Öneriler

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda şu öneriler sunulmuştur:

- Öğretmen adaylarının uluslararası konulara karşı farkındalıklarının daha yüksek olması için, uluslararası konulara yer veren ders içeriklerinin eğitim fakültesi programlarına yerleştirilmelidir.
- Araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının uluslararası platformlarda Türkiye yönelik tutumlara ilişkin algılarının diğer bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun diğer bölümlerde öğrenim gören öğretmen adayları için olabilmesi için farkındalıkların artmasına yönelik girişimlerde bulunulabilir.
- Araştırmada Türkiye Cumhuriyeti uyruklu öğretmen adaylarının Türkiye’ye yönelik uluslararası platformlardaki tutumlara yönelik algılarının daha yüksek çıktığı saptanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti uyruklu olmayan öğretmen adaylarına yönelik Türkiye Cumhuriyeti uyruklu öğretmen adaylarının Türkiye’nin yaptığı siyasi, sosyal-kültürel ve ekonomik faaliyetleri daha fazla anlatmaları gerekmektedir.
- Türkiye Cumhuriyeti uyruklu öğretmen adaylarının öğrenci değişim programları yolu ile yurt dışı ziyaretlerinde bulunmaları sağlanmalı. Bu ziyaretlerde yabancı öğrencilere veya yabancı ülke vatandaşlarına Türkiye’nin yaptığı siyasi, sosyal-kültürel ve ekonomik faaliyetlerin doğru biçimde anlatılması gereklidir. Böylelikle uluslararası basının Türkiye’ye yönelik olumsuz algı çalışmaları engellenebilir.

- Konu ile ilgili yapılan nicel çalışmanın sonuçları nitel verilerle desteklenerek araştırmanın kapsamı genişletilebilir ve konu ile alakalı daha derinlemesine bilgiler toplanabilir.

KAYNAKÇA

- Akat, M. (1974). Machiavel, Bodin ve Hobbes'da monarşi anlayışı. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 40(1-4), 553-587.
- Akkaya, B. (2012). Türkiye'nin NATO üyeliği ve Kore savaşı. *Akademik Bakış Dergisi*, 28, 1-20.
- Aktan, C. C. (2011). Eski devlet anlayışına karşı yeni devlet anlayışı. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 3(2), 189-206.
- Akyılmaz, B. (1998). Milli egemenlik kavramının gelişimi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(2), 1-12.
- Altın, B. (2014). Birleşmiş Milletler; amacı, gelişimi, etkinliği, güvenliğe katkısı ve geleceği. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-9.
- Arslanel, M. N. & Eryücel, E. (2011). Modern devlet anlayışının felsefi temelleri. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 1-20.
- Ata, E. (2018). Uluslararası adalet divanının reform ihtiyacı. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 22(2), 77-109.
- Atalay, İ. (2011). *Türkiye coğrafyası ve jeopolitiği*. Meta Basım.
- Atalay, İ. (2013). *Kıtalar ve ülkeler coğrafyası*. Meta Basım.
- Ataman, M., & Gökşen, A. N. (2014). *Sembolizm ve aktivizm arasında kalan İslam İşbirliği Teşkilatı*. Analiz, SETA, 76.
- Ateşoğlu, İ. & Türker, A. (2013). Türkiye'yi ziyaret eden turistlerin algıladıkları ülke imajı ve olumsuz algılara ilişkin çözüm önerileri. *Yeni Fikir Dergisi*, 10, 112-135.
- Aydemir, E. (2018). Birleşmiş Milletler kamu diplomasisi ve üçüncü dünya. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 583-601.
- Aydın, M. & Aydın, M. K. (2011). *Türk inkılabı tarihi*. Cantekin Matbaacılık.
- Başgil, A. F. (1947). Devletin ülke unsuru: ülke ile devlet birliği arasındaki münasebetin hukuki ve sosyolojik mana ve mahiyeti üzerinde bir izah denemesi. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 13(4), 1261-1281.
- Berk, F. M. & Arslan, M. (2009). Alfred T. Mahan ve deniz egemenliği teorisi. *Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 15-27.
- Biber, A. E. (2008). Değişen devlet anlayışı, müdahalecilik ve piyasa ekonomisi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(16), 56-69.
- Bilge-Criss, N. (2012). Türkiye-NATO ittifakının tarihsel boyutu. *Uluslararası İlişkiler*, 9(34), 1-28.

- Bilgin, P. (2005). Uluslararası ilişkiler çalışmalarında “merkez-çevre”. Türkiye nerede? *Uluslararası İlişkiler*, 2(6), 3-14.
- Birdişi, F. (2010). Birleşmiş Milletler (BM)’in uluslararası sorunları önleyebilme yeteneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(11), 173-182.
- Bulut, N. (2003). Küreselleşme: Sosyal devletin sonu mu? *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 52(2), 173-197.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Can, A. (2016). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Pegem Akademi.
- Coşkun, Y. (2015). 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı’nın Türk-İngiliz ilişkilerine etkileri. *Tarih Okulu Dergisi*, 8(22), 449-462.
- Çınar, Y. (2017). Uluslararası ilişkilerde aydınlanma faktörü. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 1-28.
- Demir, S. (2016). 21. yüzyılda barış ve güvenliğin tesisinde NATO’nun rolü. *Akademik Bakış*, 9(18), 235-252.
- Durmuş, R. (2011). Geçmişten günümüze Türk-Amerikan ilişkileri. https://tasam.org/tr-TR/Icerik/4118/gecmisten_gunumuze_turk_-_amerikan_iliskileri, 29.05.2020.
- Ener, M. & Demircan, E. (2006). Küreselleşme sürecinde yeni devlet anlayışı ve Türkiye. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 198-218.
- Erdal, S. (2005). Uluslararası hukukta tanıma kurumu ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti örneği. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(1), 157-196.
- Erdal, S. (2010). Siyasal düşünürler ve modern egemenlik. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(2), 83-115.
- Erdem, F. H. (1993). İbni Haldun’un devlet görüşü. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(6), 157-179.
- Erdem, Ş. C. (2018). Türkiye’nin NATO’ya girişi ve basındaki yankıları. Yeditepe Üniversitesi Tarih Bölümü, I. Uluslararası Türk Kültürü ve Tarihi Sempozyumu, 19-20-21 Nisan 2018 Bildiri Kitabı, 307-314.
- Goldstein, J. S. & Pevehouse, J. C. (2015). *Uluslararası ilişkiler*. (H. Özdemir, Çev.). BB101 Yayınları.
- Gözler, K. (2000). *Türk anayasa hukuku*. Etkin Kitabevi.
- Gözler, K. (2007). *Devletin genel teorisi*. Etkin Kitabevi.

- Gültekin, B. (2005). Türkiye'nin uluslararası imajında yükselen değerler ve eğilimler. *Selçuk İletişim Dergisi*, 4(1), 126-140.
- Halme, M., Park, J. & Chiu, A. (2002). Managing globalization for sustainability in the 21. st. century. *Business Strategy an the Environment* , 11(2), 81-89.
- İşcan, İ. H. (2004). Uluslararası ilişkilerde klasik jeopolitik teoriler ve çağdaş yansımaları. *Uluslararası İlişkiler*, 1(2), 47-79.
- Kalaycı, Ş. (2017). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Dinamik Akademi Yayınları.
- Kalkan, Y. B. (2017). *Uluslararası ilişkiler disiplininde realist teorinin gelişimi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Arel Üniversitesi.
- Kara, B. (2017). Dinsel milliyetçilik. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(2), 121-138.
- Karagül, M. (2016). İbn-i Haldun'da asabiyet ile devlet ve mülk ilişkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(6), 47-59.
- Karaosmanoğlu, A. L. (2014). NATO'nun dönüşümü. *Uluslararası İlişkiler*, 10(40), 3-38.
- Kaya, F. (2017). Coğrafi potansiyelleri temelinde Türkiye jeopolitiği ve dünya siyasetindeki yeri. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 1-14.
- Kocaoğlu, A. M. (1997). Birleşmiş Milletler örgütünün Türk dış politikasına etkileri. *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 26-49.
- Krasner, S. D. (1988). Sovereignty: An institutional perspective. *Comparative Political Studies*, 21(1), 66-94.
- Kutsi, Ş. (2018). *Anthony Giddens'ta küreselleşme ve ulus- devlet ilişkisi üzerine bir analiz* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Küçük, A. (2015). Egemenlik (hâkimiyet), Halk egemenliği ve milli egemenlik tartışmaları ve egemenlik anlayışında esaslı dönüşüm. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 6, 311-361.
- Mert, E. (2018). İdeal devlet modeli önerisi. *Alınleri Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 149-169.
- Okandan, R. (1948). Devletin fiziki unsuru. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 14(1-2), 162-193.

- Örmeci, O. (2016). Son yıllarda Türkiye-Birleşik Krallık (İngiltere) ilişkileri: İlişkilerde 'Altın Çağ' dönemi mi? *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(2), 589-621.
- Özdemir, G. (2009). Batı'da ve Türklerde egemenlik kavramı. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23, 123-138.
- Özdemirci, A. & Önder, B. H. (2018). Uluslararası halkla ilişkiler yoluyla ülke algısı ve imajı oluşturmak: Almanya'da Türkiye algısı ve imajı üzerine ampirik bir araştırma. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 7(1), 61-98.
- Özey, R. (2017). Mackinder'in Heartland teorisinin düşündürdükleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 35, 95-100.
- Pierson, C. (2015). *Modern devlet*. (N. Kutluğ, B. Erdoğan, Çev.). Chiviyazıları Yayınevi.
- Rustamov, E. (2007). Türkiye'nin NATO ile olan ilişkisi. https://tasam.org/tr-TR/Icerik/530/turkiyenin_nato_ile_olan_iliskisi, 8.05.2020.
- Südaş, İ. (2006). *Alanya'ya (Antalya) yönelik avrupalı göçü: özellikler ve etkiler*. III. Lisanüstü Turizm Öğrencileri Kongresi Bildiri Kitabı, 775-798.
- Şahin, E. (2013). *Türk anayasa tarihinde asli kurucu iktidarların meşruluğu sorunu*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi.
- Şahin, M. (2010). Türkiye'nin Orta Doğu politikası: Süreklilik ve değişim. *Akademik Orta Doğu*, 4(2), 9-22.
- Şöhret, M. (2019). Uluslararası hukukta devletlerin tanınmasının hukuki boyutu ve tanınma ile ilgili başlıca normlar. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 11(38), 63-87.
- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.
<https://birim.ailevecalisma.gov.tr/media/6792/oecd.pdf>, 21.04.2020.
- Tarhan, G. (2009). Rousseau ve Sieyes'de egemenlik kuramı. *ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*, 2(4), 1-23.
- TDK. (2020). <https://sozluk.gov.tr/>, 25.03.2020.
- Tekin, H. (2002). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Yargı Yayıncılık.
- Topal, C. (2013). Soğuk savaşın ilk yıllarında Türkiye-ABD ilişkilerinde ekonomik yardımların etkisi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 111-121.
- Turhan, A. (2016). Doğu Akdeniz ve Karadeniz'de meydana gelen jeopolitik kırılmalar ve Türkiye jeopolitiği. *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 19-25.

- Uzun, H. (2004). 1919-1950 yılları arasında Türkiye-Yunanistan ilişkileri. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 35-50.
- Varişoğlu, B. & Kaşaveklioğlu, G. (2019). Atanamayan öğretmen kavramına yönelik metaforlar. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 473-490.
- Yaylı, H. & Yıldırım, O. (2019). İbn Haldun düşüncesinde egemenlik olayı. *Akademik Hassasiyetler Dergisi*, 6(12), 181-202.
- Yuvalı, A. (1998). Atatürk, millet ve milletleşme. *Erdem*, 11(31), 321-328.
- <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/turkiyenin-uyeligi-kabul-edildi-10149253>, 10.05.2020.
- <http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-teskilati-ve-turkiye.tr.mfa>, 22.04.2020.
- <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-amerika-birlesik-devletleri-siyasi-iliskileri.tr.mfa>, 22.04.2020.
- <https://sozluk.gov.tr/>, 23.04.2020.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkirkiye_demografisi, 25.04.2020.
- <https://turkey.un.org/tr/about/about-the-un>, 27.04.2020.
- <https://www.oecd.org/about/>, 29.04.2020.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Birleşmiş_Milletler, 17.04.2020.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/İslam_İşbirliği_Teşkilatı, 20.05.2020.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Kıbrıs_Sorunu, 21.05.2020.
- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Lebensraum>, 20.05.2020.
- <https://tr.wikipedia.org/wiki/NATO>, 10.05.2020.
- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye>, 12.05.2020.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye_demografisi, 11.05.2020.
- www.wikipedia.org/wiki/Devlet, 19.05.2020.
- www.wikipedia.org/wiki/Şehir_devleti, 15.05.2020.

EKLER**Ek-1. Uluslararası Platformda Türkiye'ye Yönelik Tutum Anketi****ULUSLARARASI PLATFORMDA TÜRKİYE'YE YÖNELİK TUTUM ANKETİ**

Bu anket formu İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülmekte olan *Uluslararası Platformda Türkiye'ye Yönelik Olan Tutumlara Dair Öğretmen Adaylarının Algıları* başlıklı yüksek lisans tez çalışması için yapılmaktadır. Sizlerden edinilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katkılarınız bizim için önemlidir. Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Erol KOÇOĞLU

İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Tez Danışmanı

Meryem Alpay

İnönü Üniversitesi

Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü

Yüksek Lisans Öğrencisi

1- Lütfen kişisel bilgilerinize eksiksiz cevap veriniz.

KİŞİSEL BİLGİLER		
1	Cinsiyetiniz	Erkek () Kadın ()
2	Uyruğunuz	
3	Üniversiteniz	
4	Bölümünüz	
5	Doğum Yeriniz (İl olarak)	
6	Anne Eğitim Durumu	Okur-yazar değil () Sadece okur-yazar () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Lisansüstü ()
7	Baba Eğitim Durumu	Okur-yazar değil () Sadece okur-yazar () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Lisansüstü ()
8	Ailenizin ve sizin yaşamınızı büyük oranda geçirdiğiniz yerleşim birimi	Köy-Mezra () İlçe- Kasaba () Şehir () Büyükşehir ()

2- Lütfen aşağıda verilen maddelere katılım düzeyinizi belirtiniz.

No	Siyasi Boyut	1-Kesinlikle Katılmıyorum	2- Katılmıyorum	3- Fikrim Yok	4- Katılıyorum	5- Kesinlikle Katılıyorum
1	Türkiye'nin jeopolitik konumu dünyadaki tüm ülkeler için önem arz etmektedir.					
2	Türkiye Osmanlı Devleti'nin devamı niteliğindedir.					
3	Türkiye bulunduğu Avrasya coğrafyasında -siyasi anlamda-gün geçtikçe güçlenmektedir.					
4	Türkiye'nin Ortadoğu coğrafyasındaki etkinliği gün geçtikçe artmaktadır.					
5	Türkiye'nin bulunduğu konum NATO (Kuzey Atlantik Paktı) için Türkiye'yi vazgeçilmez kılmaktadır.					
6	Türkiye'nin bulunduğu konum AB'ye katılımı zorunlu kılmaktadır.					
7	BM'de Türkiye'nin katkı sağladığı faaliyetler dünya siyasetinde Türkiye'yi önemli kılmaktadır.					
8	Türkiye'nin bulunduğu konum, Türkiye'yi uluslararası siyasi ilişkilerinde dengeli bir politika izlemeye zorlamıştır.					
9	Son yıllarda Türkiye'nin sınır güvenliği ile ilgili attığı adımlar dünya siyaset arenasında yalnızlaşmasına sebep olmaktadır.					
10	Son yıllarda Arap coğrafyasındaki gelişmeler, Türkiye'nin siyasi anlamda politika değişikliği yapmasını zorunlu kılmıştır.					
11	Türkiye'nin sahip olduğu siyasi kimlik Türkiye'nin farklı terör örgütlerinin hedefi haline gelmesinde etkili olmuştur.					
12	Uluslararası dünya siyasetinde Türkiye'ye karşı ikiyüzlü bir politika izlenmektedir.					
13	Türkiye'nin terörle mücadele sürecinde takındığı siyasi tavır, uluslararası siyaset arenasında Türkiye'nin dışlanmasına sebep olmaktadır.					
14	Türkiye'nin dünya siyasetinde takındığı tavır ve kullandığı dil doğrudur.					
15	Türkiye'nin uluslararası arenada izlediği siyasi politika birçok ülke tarafından desteklenmektedir.					

No	Sosyal-Kültürel Boyut	1	2	3	4	5
16	Türkiye sosyo-kültürel olarak heterojen bir toplum yapısına sahiptir.					
17	Türkiye'nin sahip olduğu etnik ve kültürel çeşitlilik, uluslararası camianın Türkiye'ye karşı yürüttüğü ayrıştırma politikaları için temel oluşturmaktadır.					
18	Türkiye'nin sahip olduğu değerler doğrultusunda; Covid-19 salgınında benimsediği yardımseverlik politikası dünya genelinde ülkemizin imajını daha iyi bir noktaya taşımıştır.					
19	Türkiye'nin sahip olduğu etnik ve kültürel çeşitlilik kullanılarak oluşturulmaya çalışılan ayrılıkçı politikalar, Türkiye'nin daha milli politikalar gütmesine neden olmaktadır.					
20	T.C. Devleti vatandaşı olup bu ülkede yıllardır bir arada yaşayan farklı dine ve kültüre mensup insanların varlığını sürdürmesi uluslararası camiada Türkiye'nin hoşgörüsünü ortaya koymaktadır.					
21	Türkiye'nin İslam dünyasının savunuculuğunu yapması, uluslararası camianın olumsuz tepkisine neden olmaktadır.					
22	Türkiye'nin tarihsel geçmişi uluslararası camiada Türkiye'ye karşı olan politikaları etkilemektedir.					
23	Uluslararası platformda Türkiye'ye karşı yürütülen politikalar, Türkiye'nin imajını olumsuz etkilemektedir.					
24	Son yıllarda uluslararası platformda Türkiye ve Türk insanına karşı oluşturulan ön yargı Türkiye'nin eğitim, spor, sağlık gibi sosyo kültürel alanlarda dünya çapındaki başarılarına gölge düşürülmesine neden olmaktadır.					
25	Dinamik genç nüfusu, tarihi birikimi, yükselen eğitim düzeyi gibi özelliklerden ötürü son yıllarda Türkiye dünya ülkeleri tarafından sosyo-kültürel açıdan bir tehdit olarak görülmektedir.					
26	Uluslararası alanda ülkemize karşı yürütülen olumsuz politikalar, Türk insanının uluslararası organizasyonlara (spor, sanat...) karşı güven problemi yaşamasına neden olmaktadır.					
27	Türkiye'de genç nüfusun kitle iletişim araçları vasıtasıyla geleneksel değerlerden uzaklaşarak küresel değerlere yönelmesi sosyo-kültürel yozlaşmaya (anomi, yabancılaşma) neden olmaktadır.					
28	Türkiye'nin son yıllarda izlediği mülteci politikası sonucu ülkeye gelen mülteciler, Türkiye'deki sosyo-kültürel yapıyı olumsuz etkileyerek toplumsal alanda yozlaşmaya kimi zamanda çatışmalara neden olmaktadır.					
29	Türkiye'de sosyo-kültürel yapının bozulmasında etkili olan en önemli faktör bilinçsiz sosyal medya kullanımımızdır.					
30	Türkiye'nin sosyal kültürel anlamda çok çeşitli olması, dünya insanda Türkiye'ye karşı olumlu bir merak uyandırmaktadır.					

No	Ekonomik Boyut	1	2	3	4	5
31	Türk parası uluslararası alanda değerini korumaktadır.					
32	Türk ekonomisi kendi kendisini ayakta tutacak düzeydedir.					
33	Son yıllarda sıklıkla gündeme getirilen yaptırım tehdidi karşısında, Türkiye ekonomisine güvenmeli ve izlediği politikayı değiştirmemelidir.					
34	Uluslararası anlaşmalar, dünya devletlerinin benimsediği politik yaklaşımlar Türkiye ekonomisini yönlendirmektedir.					
35	Uluslararası arenada, Türkiye ekonomisini çökertmek, Türkiye'yi tamamen dışa bağımlı hale getirebilmek için propagandalar yapılmaktadır.					
36	Türkiye, ürün çeşitliliği ve Pazar imkânı dolayısıyla uluslararası ticarete vazgeçilmez ülkelerden biridir.					
37	Türkiye, uluslararası platformda ekonomik olarak gelişmiş ülkelerle rekabet edebilmek için son yıllarda üretime önem vermektedir.					
38	Jeopolitik konum açısından dikkat çeken, yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin olan Türkiye, dünya devletleri tarafından güçlü bir rakip olarak görülmektedir.					
39	Uluslararası politikalar, Türkiye'nin üretimde ve ihracatta geri kalmasına sebebiyet vermektedir.					
40	Uluslararası platformda, son dönemde Türkiye'ye karşı izlenen politikalar Türkiye'nin turizm gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır.					
41	Son dönemde ortaya çıkan Covid-19 salgını, AB içerisinde yer alan bazı ülkelerin ekonomilerinde büyük gerilemelere neden olduğu gibi ülkemizin ekonomisinde de gerilemelere neden olmaktadır.					
42	Uluslararası anlamda güçlü olan ülkelerin, Türkiye'ye karşı izledikleri ekonomik politikaların temel amacı tamamen tüketen bir Türkiye oluşturmaktır.					
43	Türkiye ekonomik sorunlarının çözümü için IMF'den destek almalıdır.					
44	Türkiye'nin son yıllarda sınır güvenliği için attığı adımlar Türk ekonomisinde durgunluğa sebep olmaktadır.					
45	Uluslararası camiada, ülkelerin yürüttüğü politika Türkiye'ye yönelik dış yatırımların zayıflamasına neden olmaktadır.					

Ek-2. İzinler

Evrak Tarih ve Sayısı: 13/03/2020-E.21887

T.C. İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu		
Oturum Tarihi: 12.03.2020	Oturum Sayısı: 6	Karar Sayısı: 2020/6-8
Etik Açısından Uygun		
Çalışma Adı	Uluslararası Platformda Türkiye'ye Yönelik Olan Tutumlara Dair Öğretmen Adaylarının Algıları	
Araştırmacılar	Yükseklisans Öğrencisi Meryem ALPAY (Yürüttüğü) Doç.Dr. Erol KOÇOĞLU (Danışman)	
Başkan Kurul Üyesi Prof. Dr. Hüseyin Suphi ERDEM Başkan Yardımcısı Kurul Üyesi Prof. Dr. Mustafa ARSLAN Kurul Üyesi Prof. Dr. Süleyman ÇALDAK Kurul Üyesi Prof. Dr. Mehmet GÜNGÖR Kurul Üyesi Prof. Dr. Lutfiye ÖZDEMİR Kurul Üyesi Prof. Dr. Nesrin SİS Kurul Üyesi Prof. Dr. Mehmet ÜSTÜNER Sekreter Hatice CİHAN		

E-İmzalıdır.
Etik Kurul Başkanı
Hüseyin Suphi ERDEM

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması https://ebys.inonu.edu.tr/enVision/Validate_Doc.aspx?V=BE5D5LM6C adresinden yapılabilir. (PIN:03102)